Влада — Радам!

ГОЛОС УКРАЇНИ

Газета Верховної Ради Української РСР ◆ № 62 ◆ Субота, 30 березня 1991 року ◆ Ціна 10 коп.

ЖИТИ СТАЛО КРАЩЕ, ЖИТИ СТАЛО ВЕСЕЛІШЕ?

Як ви пам'ятаєте, це було сказано цілком серйозно, навіть без знаку запитання у кінці.

Ми також не збираємося сьогодні жартувати.

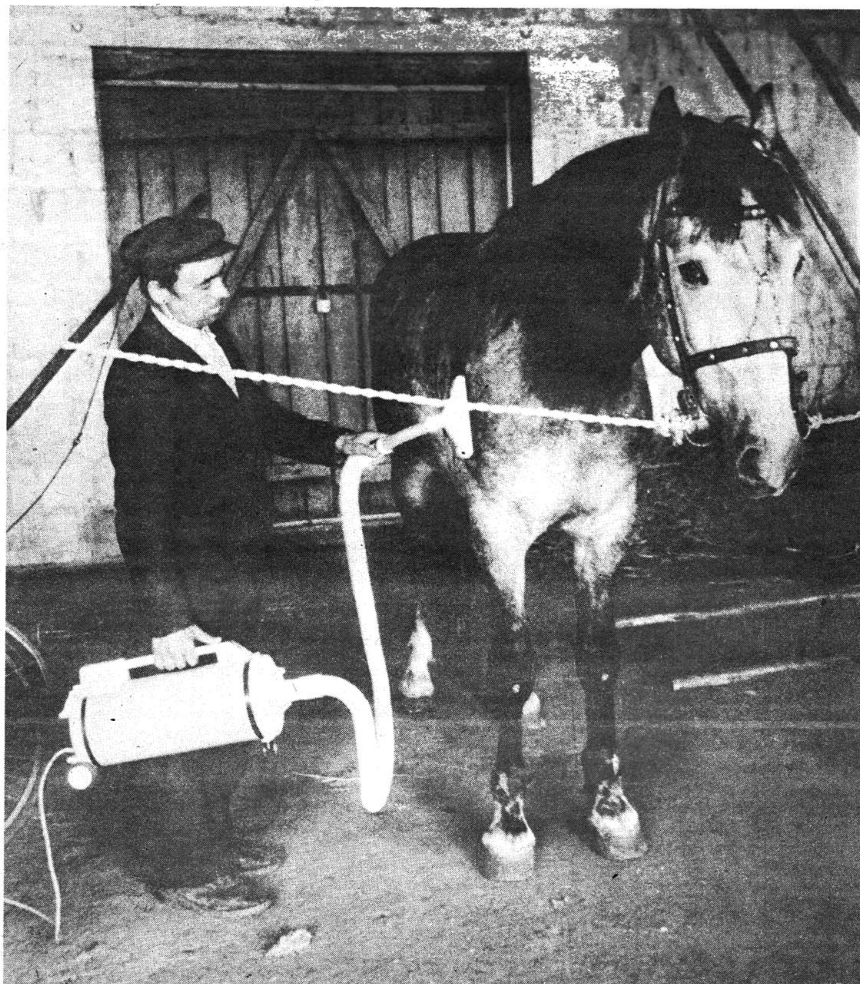
Навіть у «Курені».

Бо сьогодні ж таки не Перше квітня. Отож, ми просто робимо те, що робимо завжди: беремо достовірний (про всяк випадок, добре перевірений) факт і подаємо його таким, як він є, жодних відсебеньок собі не дозволяючи. Така наша газетярська робота.

Хіба ж ми винні, приміром, у тому, що замість шкребків для свійської худоби вітчизняна промисловість почала випускати спеціальні пилососи, легкі й зручні в користуванні?

Нині стільки в житті нового й неймовірного, що жодна вигадка не зрівняється з живим фактом.

Аби в цьому переконатися, зазирніть, будь ласка, на 9-у сторінку...

УЧОРА під головуванням Л. Кравчука відбулося засідання Конституційної комісії Верховної Ради республіки. На ньому обговорювався представлений робочою групою проект концепції нового Основного Закону. Гостра дискусія розгорнулася навколо вузлових питань, зокрема про доцільність двопалатної структури парламенту, створення принципово нової системи виконавчої влади, яка б здійснювалася президентом, віце - президентом, Кабінетом міністрів та державною адміністрацією тощо.

— Повної згоди, — зазначив Л. Кравчук, — нам ще довго не вдасться досягти, а працювати над проектом, удосконалювати його слід, не гаючи часу. Тому пропоную прийняти на Конституційній комісії проект концепції за основу за умови, що з проблемних питань будуть представлені і розглянуті альтернативні проекти.

Ця пропозиція голосувалася поіменно. З присутніх членів Конституційної комісії «проти» висловилися народні депутати С. Дорогунцов та В. Марченко.

З ВЕЛИКИМ напруженням працюють сьогодні металурги республіки. І визначається воно перш за все загальною розбалансованістю економіки, порушенням господарських зв'язків, страйками шахтарів. Як приклад, підсумки роботи в січні і лютому. Завдання виконано лише з виробництва сталевих труб та видобутку марганцевої руди. Через нестачу коксу, агломерату та інших компонентів металургійного виробництва галуззю недодано 378 тисяч тонн чавуну, 617 тисяч тонн сталі, 316 тисяч тонн готового прокату.

Становище складне і вимагає оперативного втручання уряду України, який взяв на себе всю відповідальність за стан справ у базових галузях.

ДО п'яти-шести кілометрів «розбухла» черга на радянсько-чехословацькому кордоні. Ажіотаж викликаний чутками, ніби з 1 квітня в ЧСФР вступають в силу нові митні правила. Офіційна влада відмовчується. Зрозуміло, її підтримують і представники митної служби на КПП «Верхнє Немецке», які твердять, ніби жодних інструкцій не одержували. Єдине, що відомо: з понеділка транзитом через Чехословаччину на автомобільному транспорті пропускатимуться лише жителі Закарпатської області.

Що ж це: черговий квітневий блеф чи майбутня реальність? Зачекаємо до понеділка. А поки люди штурмують кордон, повідомляє Микола Горват, власний кореспондент «Голосу України» по Закарпатській області.

ГОЛОС УКРАЇНИ

Газета Верховної Ради Української РСР

Головний редактор Сергій ПРАВДЕНКО

Редколегія:
Олександр БІЛИК заступник головного редактора
Анатолій ГОРЛОВ заступник головного редактора
Олександр ЄМЕЛЬЯНОВ член-кореспондент АН УРСР
Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ
Леонід САМОЙЛЕНКО заступник головного редактора
Борис СИДОРЕНКО заступник головного редактора
Анатолій СОЛОНСЬКИЙ
Віталій СУДДЯ відповідальний секретар

◆

Засновник — Верховна Рада Української РСР.

◆

Адреса редакції: УРСР, 252047 Київ-47, вул. Нестерова, 4
Рукописи не рецензуються і не повертаються.
Думки авторів публікацій у «Голосі України» не завжди збігаються з точкою зору редакції.

Індекс 60955.
Тираж 166.300.
Передплатна ціна на рік 19 крб. 80 коп.

◆

Газета виходить 5 разів на тиждень. У вівторок — на 8 сторінках, середу, четвер, п'ятницю та суботу — на 16 сторінках.

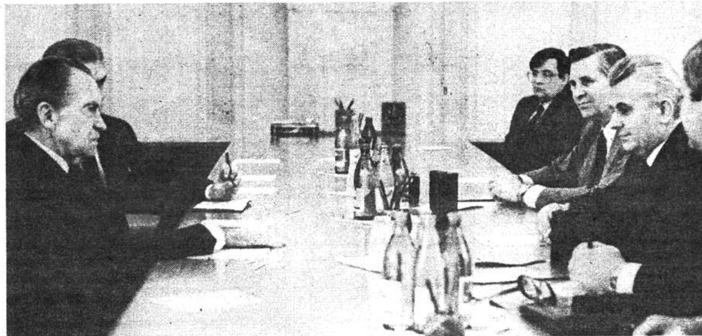
НАША МЕТА — СУВЕРЕНІТЕТ

Як уже повідомляла наша газета, відбулася бесіда між Головою Верховної Ради Української РСР Л. Кравчуком і екс-президентом Сполучених Штатів Америки Р. Ніксоном.

Л. Кравчук коротко змалював гостеві ситуацію в нашій республіці, яка склалася після прийняття Верховною Радою УРСР Декларації про державний суверенітет України, пакета відповідних законів, проаналізував підсумки березневого референдуму.

Р. Ніксон цікавився різними аспектами політичного й економічного життя України, поставив ряд запитань щодо відносин між нашою республікою і центром.

У свою чергу, Голова Верховної Ради Української РСР підкреслив, що боротьба за суверенітет ніякою мірою не спрямована на розвал Союзу. Мета демократичних сил України — забезпечити нашій республіці державний статус в оновленому Союзі, зміцнити власний політичний та економічний потенціал, що відповідно посилить загальний потенціал Союзу в цілому. Ми не прагнемо конфронтації з центром, «війни суверенітетів» і «війни законів». Політика Верховної Ради УРСР, уряду республіки, яка спирається на Декларацію і підсумки референдуму, полягає в тому, що Україна передає центрові погоджену між ними частку повноважень влади і відповідні кошти для їх здійснення.

Велику увагу під час бесіди було приділено проблемам міжнародного життя. Голова Верховної Ради УРСР окреслив перед гостем напрями зовнішньої політики України, одна з головних цілей якої полягає у прагненні нашої республіки, члена ООН, зайняти гідне місце у загальноєвропейському процесі. Ми готові, підкреслив Л. Кравчук, до відкриття консульств і посольств у зарубіжних країнах, перш за все в тих, де проживає значна кількість українців, а також у тих, які відіграють вагому роль у міжнародній політиці.

Відповідаючи на запитання Р. Ніксона, чи не завдасть посилення суверенної ролі України на світовій арені шкоди міжнародним позиціям Радянського Союзу в цілому, Л. Кравчук відповів: наша республіка підтримує стратегічний курс СРСР, так само як і США, на досягнення взаєморозуміння, роззброєння, побудову відносин нового типу. Але ми хочемо зайняти у цих відносинах власне місце. Не всі держави нас розуміють. Дехто побоюється, що, коли він стане на шлях розвитку безпосередніх відносин з Україною, його невірно зрозуміють у Москві. Насправді наша політика не тільки не перешкоджатиме процесам, зокрема радянсько-американського співробітництва, а й, навпаки, — дедалі розширить його завдяки суверенному політичному й економічному потенціалові республіки.

Р. Ніксон заявив, що ві[illegible] разу ж по поверненні [illegible] США він ознайомить зі своїми враженнями від поїздки до Києва президента Дж. Буша, лідерів партій, представлених у конгресі, громадськість країни.

На бесіді були присутні керівник Секретаріату Верховної Ради УРСР М. Хоменко, міністр закордонних справ республіки М. Зленко.

Р. Ніксона супроводжував призначений Генеральним консулом США у Києві Дж. Гундерсен.

Володимир САВЦОВ
редактор міжнародно[го] відділу «Голосу України».

На знімку: під час бесіди.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

ВИСТОЇМО!

Дороги назад від суверенітету немає. Саме така думка була основною на прес-конференції Голови Верховної Ради України Л. Кравчука, яку він влаштував радянським та зарубіжним журналістам.

— Народи нашої країни на референдумі висловились за збереження Союзу, народ України визначився й з тим, який саме Союз ми хочемо будувати, — підкреслив Леонід Макарович. — Разом з тим будь-які підтасування і політичні інсинуації — нібито референдум однозначно визначає й варіант Союзного договору — недопустимі. Над цим питанням потрібно довго і надзвичайно ретельно працювати. Верховна Рада України створила Комісію із членів Президії для підготовки власного варіанту проекту Союзного договору. Склад комісії відповідає співвідношенню опонентних сил у парламенті: М. Шульга, О. Коцюба — від більшості, І. Юхновський — від опозиції.

Голова Верховної Ради підкреслив, що над цим документом повинен працювати кожний депутат. Не просто заперечити або підтримати якесь положення, а внести конкретні аргументовані пропозиції. Для цього в роботі парламенту оголошена тривала перерва — до 16 квітня.

Л. Кравчук сказав, що він особисто вже підготував «Деякі зауваження і пропозиції до проекту Союзного договору».

— Якщо вас цікавить моя позиція, — сказав Л. Кравчук, — то я виступаю проти поняття «оновлена федерація». Я однозначно висловлююсь за Союз суверенних держав європейського зразка. Ми підемо на утворення такої державної структури тільки маючи власну Конституцію. Робота над проектом Основного закону практично завершена. Комісія прагнула врахувати всі реалії нашого життя. Ми б не хотіли мати документ, розрахований на п'ять років. Суть концепції нової Конституції в тому, що вона має бути пристосованою до долі та інтересів народу України, а не змінюватися разом з черговим керівником.

Відповідаючи на одне із запитань, Л. Кравчук ще раз ствердив, що тільки Верховна Рада України має право виступати від імені всього народу, а не окремі депутати, чи навіть їх групи: це азбука політичної діяльності. В цьому плані окремі виступи в пресі, які спрямовані проти Президії або персонально проти Голови парламенту, Л. Кравчук охарактеризував як невігластво, а не як цілеспрямовану кампанію.

На запитання кореспондента «Голосу України», якими будуть зовнішньополітичні та зовнішньоекономічні зв'язки України в майбутньому, Л. Кравчук відповів:

— На Верховній Раді ми вже розглянули в першому читанні важливі документи, які повинні регламентувати цю сферу діяльності республіки. В перспективі будемо інтегруватись в загальноєвропейський політичний і економічний процеси. Перші кроки вже зроблено. Ми підписали важливі документи з Туреччиною, відбулись переговори з міністром закордонних справ Румунії, прем'єром Словаччини. Плануються візити до ФРН, в Угорщин[illegible] Ми також чекаємо приїзд[illegible] представників кількох держав. Наша впевненість в позитивному результаті грунтується зокрема й на останніх дослідженнях західнонімецьких спеціалістів, які визначають Україну найбільш пристосованою до роботи в умовах ринкової економіки.

Голова Верховної Ради УРСР повідомив, що вже розробляються нові заходи переходу до нових форм контролю за споживчим ринком у республіці. Купони виявились недостатньо ефектив[illegible]ми. В цій ситуації важли[illegible] знайти компромісне вирішення проблеми страйків шахтарів. Вони повинні зрозуміти, що суверенну Україну не можна збудувати на руїнах.

На закінчення прес-конференції Л. Кравчук сказав: «Якщо ми будемо йти дорогою спокою, дорогою суверенітету — танків на Україні не буде. І це повинні зрозуміти всі люди. Якщо всі переймуться почуттям історичної відповідальності, Україна вистоїть у цій складній ситуації. Все необхідне у нас для цього є».

Володимир СКАЧКО, Анатолій ГОРЛОВ.

ЗУСТРІЧ З МЕТАЛУРГАМИ

Порушили ритм роботи металургійного комплексу України шахтарські страйки, дефіцит сировинного забезпечення. Через недопоставки коксівного вугілля частина підприємств опинилась на грані зупинки, простоюють або працюють упівсили багато агрегатів, виводяться з ладу доменні печі, загроза руйнування нависла над коксовими батареями. Металургам республіки доводиться докладати сьогодні максимуму зусиль, щоб зберігати технологічний режим виробництва металопродукції.

Критичний стан, що його переживають галузь та її трудові колективи, став причиною приїзду в Придніпров'я Голови Ради Міністрів УРСР В. П. Фокіна.

Відвідавши один з найбільших у республіці Дніпровський металургійний комбінат імені Ф. Е. Дзержинського, глава українського уряду на його прикладі наочно переконався в глибині проблем, що їх переживають металурги. На підприємстві не працює одна з шести доменних печей, не вистачає коксу, порушено ритмічність усього технологічного конвейєра. Щодоби комбінат недодає близько трьох тисяч тонн металу.

В. П. Фокін побував у молодому цеху підприємства — конверторному, розмовляв з робітниками, спеціалістами, представниками адміністрації. Розмова йшла про реконструкцію, технічне оснащення цеху новим устаткуванням, яке дасть змогу вдвічі збільшити випуск металу. У розмові порушувалися й інші питання, пов'язані з соціально - економічним розвитком України, запровадженням ринкових відносин, соціальним захистом населення в умовах підвищення цін, шахтарськими страйками, які стримують роботу металургів. В осепрокатному цеху, єдиному в країні, що випускає осі для рухомого залізничного складу, Голова Ради Міністрів цікавився поточними проблемами, причинами труднощів, перспективами виробництва. Він також відвідав робітничу їдальню.

У Дніпропетровську В. П. Фокін зустрівся з керівниками металургійних підприємств, лідерами профспілкових організацій, представниками трудових колективів. Обговорювались широке коло питань, пов'язаних з розвитком металургії в республіці, вирішенням соціальних, матеріальних та побутових проблем трудівників галузі.

С. СКІРКО, С. КРАВЧЕНКО, кор. Укрінформ.

ДЕЯКІ ЗАУВАЖЕННЯ І ПРОПОЗИЦІЇ ДО ПРОЕКТУ СОЮЗНОГО ДОГОВОРУ

— Я нікому не хочу нав'язувати свою точку зору, — сказав Леонід Макарович, передаючи матеріал редакції «Голосу України», — це тільки мої роздуми, пропозиції для обговорення, для дискусії.

Вважаємо важливим донести до наших читачів думки керівника парламенту України на майбутній устрій Союзу і запрошуємо до розмови.

Голова Верховної Ради Української РСР Л. Кравчук розповсюдив серед народних депутатів документ, який наводиться нижче.

НАРОДНИМ ДЕПУТАТАМ УКРАЇНСЬКОЇ РСР

Проаналізувавши проект нового Союзного договору, в тому числі і насамперед з точки зору його відповідності принципам Декларації про державний суверенітет України, хотів би поділитися з народними депутатами Української РСР думками щодо змісту деяких основних положень цього документа.

Звичайно, викладені зауваження і пропозиції аж ніяк не претендують на якісь вичерпність і обов'язковість. Направляючи їх на розгляд і обговорення депутатів, сподіваюсь, що це сприятиме виробленню нашими спільними зусиллями проекту такого Договору, який би повною мірою відповідав інтересам України в новому Союзі.

Л. КРАВЧУК.

1. Передусім — про назву Союзу.

У тексті проекту ніде не розшифровується, що таке «Союз РСР», хоча проект названо «Договір про Союз Суверенних Республік».

В частині VI Преамбули проекту сказано: «Суверенні держави... — вирішили **на нових засадах** побудувати свої відносини **в Союзі РСР»**.

Можна зрозуміти це так, що зберігається існуюча назва Союзу — «Союз Радянських Соціалістичних Республік». А можна прочитати і як **«Союз Радянських Суверенних** Республік» — відповідно до назви проекту Договору.

У цьому ж підрозділі («Перше») закріплено положення, на противагу назві Договору про «Союз **Суверенних** Республік», що Союз РСР — суверенна федеративна демократична **держава,** яка утворена в результаті добровільного об'єднання **рівноправних республік.**

Отже, замість **суверенних** республік вжито — **рівноправних республік,** що зовсім не одне й те ж.

І далі. Союз визнається **державою,** а республіки навіть **не визнаються** державами. Себто, об'єднуються рівноправні республіки (загальна назва), а не суверенні держави, якими вони є за своїми Деклараціями і Конституціями.

Ще одна суперечність: в Преамбулі говориться, що учасники Договору — **«суверенні держави»** і що вони «вирішили **на нових засадах** побудувати свої відносини **в Союзі РСР»,** тобто **в існуючому** Союзі, але на нових засадах.

Та поза текстом Преамбули, по-перше, поняття **«суверенні** держави», суверенні республіки не вживається, по-друге, говориться про те, що Союз, як федеративна держава, **«утворюється».**

З огляду на все сказане можна було б документ назвати **«Договір про Союз суверенних держав».**

2. Даний проект містить **ряд положень, які не можуть бути предметом Союзного договору** (розділ І, за винятком підрозділу «Перше», частини 1 підрозділу «Сьоме»; ч. III ст. 1; ч. I ст. 4; ч І, II ст. 7; ч. I ст. 8; ч. III ст. 19, ч. III ст. 23). Насамперед це стосується питань збереження за республіками прав самостійно вирішувати ті чи інші проблеми свого суспільного розвитку; визначення принципів їх внутрішньої та зовнішньої політики; вибору форм власності; права на встановлення дипломатичних та інших зв'язків з іноземними державами; права самостійно встановлювати податки і збори; права призначати Генерального прокурора (прокурора) республіки її законодавчим органом та ін.

Наявність даних положень у Союзному договорі зобов'язувала б Державиучасниці вирішувати свої внутрішні проблеми з питань, не делегованих Союзу, **виходячи лише з тих засад, які закріплено в Договорі.**

Правове вирішення таких питань — предмет конституційного законодавства самих Держав-учасниць. І вони не повинні бути складовою частиною Союзного договору.

Тому було б, очевидно, правильним **вилучити** дані положення з проекту, а при його доопрацюванні чітко окреслити предмет Союзного договору.

3. Проектом передбачено (ст. 1), що до Союзу республіки входять безпосередньо (це стосується нинішніх **союзних** республік), а також у складі інших, тобто союзних республік (колишні автономії, які проголосили свій державний суверенітет і стали республіками).

Але до складу союзних республік входять й автономні республіки, автономні області і автономні округи, які, за проектом, не вважаються учасниками Договору. Однак ч. IV ст. 12 гарантує «представництво всіх національно - територіальних утворень» у Верховній Раді Союзу РСР.

Думається, що для зняття цієї суперечності автономним республікам, автономним областям і автономним округам слід також надати статус учасника Союзного договору, але з правом **дорадчого голосу** і з правом **вирішального голосу** з питань, що безпосередньо їх стосуються.

4. В проекті, стаття 2, говориться, що громадянин **республіки** (звернімо увагу: республіки, а не держави), яка входить до Союзу РСР, **«є одночасно** громадянином Союзу РСР».

Новим Союзним договором передбачається **утворення нового Союзу** — Союзу суверенних держав, у якому їх громадяни, звісно, набуватимуть і нового громадянства, яке має встановлюватись Договором.

Отже, у проекті слід уточнити, що Союзним договором передусім встановлюється громадянство Союзу РСР. І далі зазначити, що кожен громадянин Державиучасниці **набуває** громадянства Союзу РСР.

5. У статті 5 проекту — «Розмежування повноважень у Союзі РСР» можна виділити дві основні частини: частину І — стосовно повноважень, якими учасники Договору **наділяють** Союз РСР, і частину II — стосовно повноважень, які **Союз РСР здійснює спільно з республіками.**

Насамперед щодо назви статті. **Розмежовувати повноваження можна у фактично існуючому Союзі, а не в утворюваному.** Оскільки даний Договір є первинним документом нового Союзу, то в ньому слід визначати повноваження, які делегуються Державами - учасницями Союзу в конкретних сферах спільного відання, до того ж **спільного відання** Держав-учасниць **у складі Союзу,** а не Союзу і Держав-учасниць. Делеговані Державами-учасницями повноваження і становитимуть повноваження Союзу РСР.

Виходячи з цього, статтю 5 можна назвати: **«Повноваження Союзу РСР».**

6. В частині І ст. 5 говориться, що учасники Договору наділяють Союз «повноваженнями». Проте їх зміст свідчить, що це швидше **сфери спільного відання** Держав-учасниць у складі Союзу, а **не самі повноваження.**

Аналіз даної частини статті дає підстави для висновку, що з підписанням такого Союзного договору Держави-учасниці не матимуть практично ніякого відношення до цілого ряду найважливіших питань свого суспільного розвитку, зокрема, захисту власного суверенітету і територіальної цілісності, організації оборони, оголошення війни і укладення миру, керівництва оборонними підприємствами і організаціями в частині створення і виробництва озброєнь та військової техніки, управління космічними дослідженнями. Усе це, за проектом, — повноваження Союзу. Але такий підхід не є прийнятним, оскільки Держави-учасниці повинні мати певні повноваження і в даних сферах їх спільного відання у складі Союзу.

У зовсім іншій площині мають розглядатися положення ч. І ст. 5 проекту про здійснення загальносоюзної зовнішньої політики; здійснення зовнішньоекономічної діяльності в межах повноважень Союзу; управління загальносоюзними системами зв'язку та інформації, геодезії і картографії, метрології і стандартизації; гарантування державної безпеки Союзу; захист суверенітету і територіальної цілісності Союзу і т. д.

Тут, вочевидь, слід виходити з того, що коли це **«союзне»,** то воно й здійснюється, управляється, гарантується **Союзом,** а не кимось іншим, зокрема Державами-учасницями. Головне, **що саме** стало союзним, **що саме** делегують Держави - учасниці Союзу і в якому обсязі у сферах їх, Держав - учасниць, спільного відання у складі Союзу.

Названі ж положення проекту, по суті, спрямовані на закріплення в новому Договорі всього того, що на сьогодні склалося, що вже існує, без будь-яких істотних змін.

Неконкретним є також положення частини І ст. 5 проекту стосовно «координації зовнішньополітичної діяльності Союзу і республік», «координації діяльності по охороні громадського порядку та боротьбі із злочинністю». Адже для початку слід визначити, **які саме повноваження Держави-учасниці делегують Союзу** у таких сферах їх спільного відання у складі Союзу, як зовнішня політика, охорона громадського порядку, боротьба із злочинністю, **а які залишають за собою.** Тоді і можна говорити про координацію у даних сферах.

Це ж стосується і зовнішньоекономічних зв'язків Союзу і республік.

Повне заперечення викликає частина II ст. 5 проекту: **«Союз РСР спільно з республіками** здійснює такі повноваження».

Проект не передбачає суб'єкта даних повноважень. В числі делегованих Союзу їх немає. Якщо ж вони залишаються за Державами - учасницями, то Союз не повинен їх здійснювати спільно з ними.

Безперечно, що багато з названих у проекті повноважень є всього лише сферами спільного відання Держав-учасниць у складі Союзу. Одні з повноважень у даних сферах будуть делеговані Союзу, інші Державами-учасницями здійснюватимуться самостійно.

З огляду на викладене уявляється, що в проекті Договору слід чітко окреслити передусім **сфери спільного відання Держав-учасниць у складі Союзу РСР.**

Такими сферами спільного відання могли б бути: економіка, природокористування та екологія, паливно-енергетична система, транспорт, зв'язок та інформація, геодезія, картографія, метрологія, стандартизація, космічні наукові дослідження та освоєння космічного простору, міжнаціональні відносини, освіта, наука, культура, міграційна політика, соціальна політика, оборона, охорона правопорядку і державна безпека, зовнішньополітичні і зовнішньоекономічні зв'язки, митна справа, валютна політика.

В свою чергу, у кожній з зазначених сфер спільного відання необхідно визначити конкретні види повноважень, які Держави-учасниці делегували б Союзу РСР і які у своїй сукупності склали б повноваження Союзу РСР.

Наприклад, у сфері паливно-енергетичної системи Держави-учасниці могли б делегувати Союзу РСР такі повноваження:

— визначення стратегії розвитку єдиної паливно-енергетичної системи Держав-учасниць;

— розробка стратегічних напрямів розвитку енергетики;

— розвиток і забезпечення функціонування єдиної енергетичної системи Держав-учасниць;

— створення паливно-енергетичних підприємств, комплексів і т. ін. на основі спільної часткової власності Держав-учасниць;

— розвиток атомної енергетики;

— нагляд за об'єктами атомної енергетики;

— міжнародне співробітництво у сфері розвитку паливно-енергетичної системи.

Або, скажімо, сфера природокористування та екології. Тут могло б йтися про такі повноваження:

— визначення правових основ раціонального природокористування;

— визначення правових основ екологічної політики;

— розробка союзних програм у галузі екології;

— створення банку інформації про природоохоронні та ресурсозберігаючі технології;

— створення єдиної системи автоматизованого моніторингу природного середовища;

— організація екологічної експертизи проектів великих народногосподарських об'єктів;

— визначення правових основ використання природних багатств спеціальної економічної зони і континентального шельфу Союзу РСР;

— участь у створенні міжнародної системи екологічної безпеки.

Новий Союзний договір мав би визначити і статус делегованих Державами-учасницями Союзу РСР повноважень **як їх суверенні конституційні права.**

Разом з тим, у Договорі слід, очевидно, передбачити, що Держави-учасниці можуть і не делегувати Союзу РСР повноважень **з окремих сфер спільного відання.** В таких випадках можна було б робити відповідний запис у Спеціальному протоколі до Союзного договору.

У разі ж, коли в суспільному розвитку Держав-учасниць виникли б питання, які потребують для свого вирішення їх спільних зусиль, вони могли б **додатково делегувати** Союзу РСР необхідні повноваження.

І навпаки. Договір повинен передбачати право Держав-учасниць **достроково припинити** делеговані Союзу РСР повноваження з тих чи інших питань їх суспільного розвитку, про що Державаучасниця зобов'язана попередньо повідомляти Верховну Раду Союзу РСР, яка і приймала б рішення з даного питання.

Записи про види, зміст і обсяги додатково делегованих чи достроково припинених повноважень Державами-учасницями могли б робитися у Протоколі змін і доповнень до Союзного договору.

7. У частині І ст. 5 записано, що учасники Договору наділяють **«Союз РСР»** повноваженнями. Але Союз, який наділяється повноваженнями, існує в конкретних **організаційних структурах:** законодавчий орган, виконавчі органи, органи суду і прокуратури. Тому доцільним було б у Договорі визначити

(Закінчення на 6-й стор.).

Продиктовано в номер

НАДІЯ З'ЯВИЛАСЯ...

«Останньою надією шахтарів є діяльність Голови Верховної Ради УРСР Л. Кравчука та уряду України, спрямована на вихід з-під впливу Союзу і створення суверенної держави. Республіка перебирає на себе і зобов'язання по виконанню постанови № 608. Зокрема, вже нинішнього року буде прийняте рішення про вихід на пенсію гірників усіх професій із підземним стажем у 25 років...

Уряд України гарантує також непритягання страйкарів до відповідальності.

...Поки ми зовсім не розвалили економіку республіки, треба ставати до роботи».

Це звернення обласний страйкком адресував робітникам 8 шахт Первомайська. Нині не працюють тільки вони. Довеземним до відчаю безплідністю місячного страйку людям, зрозуміло, важко зараз сприймати якісь конструктивні аргументи, але треба мати мужність і здоровий глузд. Не підтримавши економічну суверенність України, навряд чи колись досягнемо поставлених у ході страйку вимог.

А така надія з'явилася, коли шахтарі області визначили спільну позицію. І від них, і від уряду найближчим часом залежатиме, куди поверне стрілка соціального барометра — в бік стабільності чи дальшого хаосу.

Юрій МИХАЙЛОВ,
член Луганського обласного страйкового комітету.

Телеграфним рядком з Харкова

ОБКЛЕЮЄМОСЬ

Роганська фабрика шпалер випускає продукцію на рівні світових стандартів — нещодавно тут поставлено нове німецьке обладнання. Тепер ті, хто дістав шпалери, шукають по Харкову доброго клею. Є чутки, що невдовзі роганські шпалери можна буде придбати без черги.

ВАЖКИЙ, АЛЕ СПРИТНИЙ

Назва НВО «Електроважмаш» говорить ніби сама за себе. Але є тут і легка та надзвичайно популярна продукція — пральна машина «Харків'янка». І випуск налагоджено спритно: цих гостродефіцитних машин до кінця року буде 200 тисяч.

НЕ ЧЕКАЛИ?

Те, що сталося в комісійному магазині № 1, важко порівняти з картиною відомого художника. Просто сюди завітали депутати обласної та міської Рад, а з ними — зо два десятки слухачів вищих курсів МВС. Їм, як професіоналам, без труднощів вдалося вилучити з-під прилавків та підсобки «зайвих» товарів на кругленьку суму.

«ПЛЮС СІМ»

Так зветься одна з передач альтернативного телебачення АТБ-1. Вона працює на сьомому каналі, що зібрав понад 150 тисяч передплатників. І все ж проблеми у АТБ-1 є. Його головний редактор С. Потімков висунув себе в кандидати на виборах до облради (в окрузі, де виборчий марафон триває вже рік). «Не заради популярності, а для того, щоб мати доступ туди, де зараз перед АТБ-1 зачиняють двері!».

Іван ШКВАРКО.

ПОЛІТИКА ПЕРЕШКОДЖАЄ ЕКОНОМІЦІ

Як вийти з кризи

Прес-конференція за підсумками республіканської науково-практичної конференції «Шляхи виходу економіки України з кризи», проведена Народним рухом України та парламентською меншістю, ще раз переконала: економіка республіки пов'язана з політикою.

Одна група народних депутатів прагне розв'язати пекучі проблеми народного господарства, працює над програмами економічного відновлення, вносить до Верховної Ради пропозиції, законопроекти. Інші — їх більшість — обмежуються констатацією кризового стану, перекреслюючи водночас сподівання та розрахунки тих, хто витратив не одну добу, розмірковуючи над кожним рядком законопроекту.

Наприклад, Комісія Верховної Ради з питань економічної реформи і управління народним господарством, яку очолює В. Пилипчук, одною з найголовніших засад нового господарювання вважає приватну власність, без якої неможлива будь-яка конкуренція. А без конкуренції, в свою чергу, не може діяти ефективно економіка в цілому. На жаль, редакція статті закону була змінена в бік унеможливлення приватної власності на землю зокрема.

— А найголовнішим нашим завданням сьогодні є окреслення економічного простору України, — наголосив член цієї комісії народний депутат І. Заєць. — Ми маємо знати, що належить народові республіки, а що — ні. І цього «ні» мусить бути якнайменше. Тож треба вводити інститут громадянства, перепідпорядковувати негайно союзну власність, що знаходиться на нашій території (а це насамперед підприємства військово-промислового комплексу), вводити власну грошову одиницю.

І це не примха, адже своя валюта, банківська система дадуть змогу ефективно захистити фінанси України від будь-якого втручання, — переконує депутат, — бо заходи, до яких останнім часом удається союзний уряд, є дискримінаційними щодо економіки нашої суверенної держави. В той час, як ми забезпечили в 1990 році два мільярди карбованців дефляції (тобто виробили продукції більше, ніж одержали грошей), союзний уряд продовжує виправляти своє становище за наш рахунок, друкуючи нічим не забезпечені, «дерев'яні» карбованці. І захиститися Україна зможе лише власною валютою.

— До того ж і підвищення цін, яке робить прем'єр Павлов, теж вдарить по нас. Адже інші республіки мають вищі закупівельні ціни — і ця різниця впаде важким тягарем на бюджет УРСР, — продовжує Іван Олександрович, — і ніхто не може бути певним, що останні кроки союзного уряду — не «перші квітки».

— Тож рішення проблем економічного суверенітету України знаходиться в площині політики, — підбив підсумок В. Пилипчук. — Адже не всі парламентарії мають достатній фаховий рівень у галузі економіки, вболівають за реформу. Вихід я бачу в тому, що на наступних виборах до Верховної Ради люди матимуть змогу обрати таких законодавців, які мають необхідні знання й бажання змінити ситуацію на краще.

Дмитро ДЕСЯТНИКОВ,
спеціальний кореспондент «Голосу України».
Київ.

Без проблем

ЗУПИНЕНО БЛОК НА АЕС

Як повідомили кореспондента Укрінформ в управлінні Південно-Західного округу Держпроматомнагляду СРСР, 28 березня з 0 годин після прийняття зміни персоналом реакторного цеху № 1 Південно-Української АЕС було відзначено збільшення протікання води з першого контура в герметичну захисну оболонку. З дозволу головного інженера станції було проведено огляд обладнання, розміщеного в гермооболонці. Виявлено течу води першого контура через дефект допоміжного трубопроводу діаметром 18 міліметрів. За розпорядженням головного інженера о 4 годині 18 хвилин блок було зупинено для усунення дефекту.

— Це суто технологічне зупинення блока, пов'язане з дефектом не основного, а допоміжного обладнання, — прокоментував факт начальник управління Південно-Західного округу Держпроматнагляду СРСР А. І. Денисенко, — Ніякої «НП» не сталося, радіоактивних викидів в атмосферу понад допустимі норми не було. Блок зупинено за нормальним режимом. На усунення дефекту з урахуванням підготовчих робіт потрібно буде 1,5 — 2 доби, після чого він знову вступить у роботу.

О. ПЕТРУНЯ,
кор. Укрінформ.

Закон і ми

А ЛАНЦЮГИ ВІН НЕ РВАВ

27 березня Київський міський суд завершив розгляд кримінальної справи по звинуваченню голови Тернопільського комітету захисту Української Греко-Католицької церкви, активіста Української республіканської партії Ярослава Демидася за чотирма статтями Кримінального кодексу УРСР. Зокрема — за організацію прориву ланцюга працівників міліції біля Верховної Ради 2 жовтня минулого року, за образу Голови Верховної Ради УРСР у газеті «Тернопіль вечірній», за організацію несанкціонованого мітингу в Тернополі.

Всі ці звинувачення судовою колегією спростовані, як такі, що не знайшли підтвердження в ході судового засідання.

Суд визнав Ярослава Демидася винним в організації несанкціонованого пікетування й захоплення будинку Тернопільської міськради.

Судова колегія в кримінальних справах Київського міського суду оголосила вирок: шість місяців позбавлення волі умовно, з відкладенням виконання вироку на рік. Ярослава Демидася звільнено з-під варти в залі суду.

Прес-центр УМА.

Що турбує

І СЕЛО СТРАЙКУЄ

Дводенний страйк у сільській місцевості нещодавно відбувся у відділенні № 3 радгоспу імені Фрунзе Чернігівського району. Не вийшли на роботу всі 120 працівників тепличного господарства.

24 березня після кількаденних зборів та мітингів було задоволено ультиматум працівників радгоспу села Миколаївка Менського району: за бездіяльність і крутійство пішли у відставку рада трудового колективу, головний бухгалтер та головний економіст господарства.

Я був на загальних зборах менської глибинки. Відчувалися злість і рішучість присутніх, бажання висловитись. Траплялося, одночасно говорили промовці з трибуни і з залу. І про те, що асфальт, прокладений торік, провалюється, і про грубощі директора радгоспу, і про відсутність лазні. Водій В. Шафаренко, звертаючись до керівництва, сказав: «За людей нас не вважаєте, головне для вас — план! Бачите, якими нужденними стали — хіба ми справді тепер люди?».

Сергій ПАВЛЕНКО,
власний кореспондент «Голосу України».
Чернігівська область.

Приємна новина

ЗАРПЛАТУ ПІДВИЩЕНО

І це не першоквітневий жарт. Нарешті представники найпотрібніших суспільству професій — медики та вчителі — почуватимуться нарівні з усіма.

З першого квітня уряд республіки вводить нові умови оплати праці педагогічним та медичним працівникам. Хоч і запізно, та справедливість перемогла. Тепер місячні ставки, посадові оклади медиків та вчителів буде збільшено до рівня середньої зарплати по народному господарству.

Заробітну плату підвищено людям двох професій, а таке враження, що ця щаслива подія прямо стосується всіх нас. Адже чим краще житимуть учителі й лікарі, тим упевненіше почуватиметься все суспільство.

Людмила КОРОЛЬ.

Фотоінформація

Кришталь на надійному місці

В асортименті продукції, яку випускає Дніпровський металургійний комбінат імені Ф. Дзержинського у Дніпродзержинську, надійне місце зайняв... кришталь. Завдяки високій якості популярність його у країні не менша, ніж у металу з берегів Дніпра.

Близько 50 найменувань високохудожніх виробів випускає цех товарів народного вжитку. Тут, у приміщенні колишнього заводського складу, щодня народжується диво, що твориться складувами, художниками, шліфувальниками, їхньою багатою фантазією та захопленістю.

На знімках: майстром своєї справи називають шліфувальницю Н. Руденко; дніпродзержинський кришталь.

Фото Укрінформ.

Зверніть у...

«Тінь ті к... ладі з китай... мічна реформ...

Справа в т... петровськ... Ляокінського... університету... Він читатиме... університету... останні реформ...

Суть еконо... в КНР — ма... ження підряд... Сама ж її ід... Сюй Лінь С... майже випад...

Тринадцяте... провінції Ан... неймовірно... Посуха пер... на твердочий... посіяти не... Ван Л... Комп... з... ний ризик ро... лю селянам. Що зумієте, ...

Виставки —

ЄВРЕЙСЬ...

Виставка п... вою об'єднала... ту єврейськог... — початку Х... лекції — 50... став... Це дивовижн... рони до тори... ного писання... прикраси до ... ри.

Як сказала... вий співробіт... фондів Т. Ром... лекція ... ніколи ... 39 корон т... представлено... зиції. Зібрат... експонати, с... співробітника... міг консульта... дами головни... кої синагоги...

В експозиці... кож книги, т... срібло, що ви... в культових ... річ становить... ну цінність.

Виставка у... тим, ... бачим... що це буде н... тім, що коле... лено для вер... (Фінляндія), (липень і се... міста милува... расними мист...

Людмила Б...
Київ.

СВ... «ПОЛІСЬК...

Післязавтра ... п'ятдесят рокі... Дубровиці Ро... вийшов перший... ної газети «По...

Народившис... 41-му, газета... нелегке півс... основним з... цінностям. С... все більше пи... місцевих жи... боко вникати... леми.

Хочу серде... працівників р... з півіковим... Бажаю «Поліс... тити ще яскр... і виваженим с... ти шлях у зав... принципи пр... ринкової екон... справедливост...

Олексан... народний д... по 337 Д... виборчому...

...ЕРЕШКОДЖАЄ ЕКОНОМІЦІ

Як вийти з кризи

...х засад ново-
...ння вважає
...ість, без якої
...-яка конку-
...з конкуренції,
...не може діяти
...оміка в ціло-
...редакція стат-
...змінена в бік
...я приватної
...млю зокрема.
...овнішим на-
... сьогодні є
...омічного про-
... — наголосив
...ні народний
...ь. — Ми маєм
...алежить наро-
..., а що — ні.
... мусить бути
...ож треба вво-
... громадянства,
...увати негай-
...ність, що зна-
...ший території
...ед підприємст-
...-промислового комплексу), вводити власну грошову одиницю.

І це не примха, адже своя валюта, банківська система дадуть змогу ефективно захистити фінанси України від будь-якого втручання, — переконує депутат, — бо заходи, до яких останнім часом удається союзний уряд, є дискримінаційними щодо економіки нашої суверенної держави. В той час, як ми забезпечили в 1990 році два мільярди карбованців дефляції (тобто виробили продукції більше, ніж одержали грошей), союзний уряд продовжує виправляти своє становище за наш рахунок, друкуючи нічим не забезпечені, «дерев'яні» карбованці. І захиститися Україна зможе лише власною валютою.

— До того ж і підвищення цін, яке робить прем'єр Павлов, теж вдарить по нас. Адже інші республіки мають вищі закупівельні ціни — і ця різниця впаде важким тягарем на бюджет УРСР, — продовжує Іван Олександрович, — і ніхто не може бути певним, що останні кроки союзного уряду — не «перші квітки».

— Тож рішення проблем економічного суверенітету України знаходиться в площині політики, — підбив підсумок В. Пилипчук. — Адже не всі парламентарії мають достатній фаховий рівень у галузі економіки, вболівають за реформу. Вихід я бачу в тому, що на наступних виборах до Верховної Ради люди матимуть змогу обрати таких законодавців, які мають необхідні знання й бажання змінити ситуацію на краще.

Дмитро ДЕСЯТНИКОВ,
спеціальний кореспондент «Голосу України».
Київ.

Без проблем

...О БЛОК НА АЕС

...у. З дозволу
...ера станції
... огляд облад-
...ного в гермо-
...лено течу во-
...контура через
...жного трубо-
...ром 18 мілі-
...розпорядженням
...нера о 4 годи-
...ок було зупи-
...ння дефекту.

— Це суто технологічне зупинення блока, пов'язане з дефектом не основного, а допоміжного обладнання, — прокоментував факт начальник управління Південно-Західного округу Держпромнагляду СРСР А. І. Дениcенко, — Ніякої «НП» не сталося, радіоактивних викидів в атмосферу понад допустимі норми не було. Блок зупинено за нормальним режимом. На усунення дефекту з урахуванням підготовчих робіт потрібно буде 1,5 — 2 доби, після чого він знову вступить у роботу.

О. ПЕТРУНЯ,
кор. Укрінформ.

...РВАВ

...чення судовою
...овані, як такі,
... підтвердженн-
...ого засідання.
... Ярослава Де-
... в організації
...ого пікетуван-
...ня будинку
...міськради.
...гія в кримі-
...х Київського
...оголосила- ви-
...щів позбавлен-
..., з відкладен-
... вироку на
...а Демидася
... варти в залі

...ентр УМА.

Що турбує

І СЕЛО СТРАЙКУЄ

Дводенний страйк у сільській місцевості нещодавно відбувся у відділенні № 3 радгоспу імені Фрунзе Чернігівського району. Не вийшли на роботу всі 120 працівників тепличного господарства.

24 березня після кількаденних зборів та мітингів було задоволено ультиматум працівників радгоспу села Миколаївка Менського району: за бездіяльність і крутійство пішли у відставку рада трудового колективу, головний бухгалтер та головний економіст господарства.

Я був на загальних зборах менської глибинки. Відчувалися злість і рішучість присутніх, бажання висловитись. Траплялося, одночасно говорили промовці з трибуни і з залу. І про те, що асфальт, прокладений торік, провалюється, і про грубощі директора радгоспу, і про відсутність лазні. Водій В. Шафаренко, звертаючись до керівництва, сказав: «За людей нас не вважаєте, головне для вас — план! Бачите, якими нужденними стали — хіба ми справді тепер люди?».

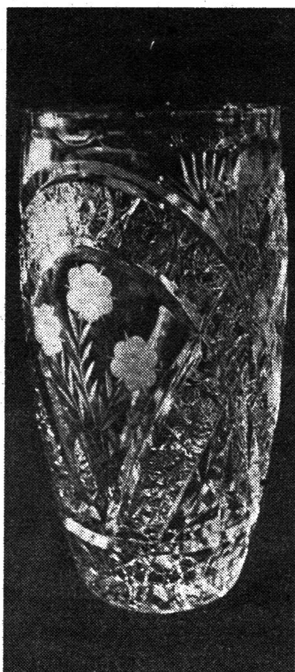
Сергій ПАВЛЕНКО,
власний кореспондент «Голосу України».
Чернігівська область.

Фотоінформація

Кришталь на надійному місці

В асортименті продукції, яку випускає Дніпровський металургійний комбінат імені Ф. Дзержинського у Дніпродзержинську, надійне місце зайняв... кришталь. Завдяки високій якості-популярність його у країні не менша, ніж у металу з берегів Дніпра.

Близько 50 найменувань висикохудожніх виробів випускає цех товарів народного вжитку. Тут, у приміщенні колишнього заводського складу, щодня народжується диво, що твориться склодувами, художниками, шліфувальниками, їхньою багатою фантазією та захопленістю.

На знімках: майстром своєї справи називають шліфувальницю Н. Руденко; дніпродзержинський кришталь.

Фото Укрінформ.

Зверніть увагу!

«ТІНЬ ТІ КАЙ ...

«Тінь ті кай ге» в перекладі з китайської — економічна реформа.

Справа в тім, що в Дніпропетровськ приїхав доцент Ляокінського педагогічного університету Сюй Лінь Сень. Він читатиме студентам держуніверситету цикл лекцій про останні реформи в Китаї.

Суть економічної реформи в КНР — масове запровадження підрядних відносин. Сама ж її ідея, якщо вірити Сюй Лінь Сеню, виникла майже випадково...

Тринадцять років тому в провінції Анхой видалося неймовірно спекотне літо. Посуха перетворила землю на твердючий камінь. Озимі посіяти не вдалося. Тоді Ван Л... тамтешній ...кретар Компа..., з відча... власний ризик роздав на рік землю селянам. Аби не гуляла. Що зумієте, мовляв, виростити, те й ваше буде. Рятуйтеся, коротше, від голоду, як можете.

Працелюбства китайцям не позичати. Сім'ями длубали, розпушували грунт, ледь не під кожну насінину руками розгортали ямки. Праця не пропала марно: в кінці листопада випав нарешті рясний дощ. І наступного року несподівано вродив небачений досі тут урожай. От і задумалися китайські керівники та вчені: чому? Відповідь була нехитрою: люди робили для себе, не шкодували сил, терпіння...

З тих пір в країні перейшли на груповий, бригадний, частково й сімейний підряд.

Лунали, правда, голоси, наче це відродження капіталізму. Особливо била тривогу сільська бюрократія. «Але Ден Сяопін, — сказав Сюй Лінь Сень, — рішуче став на бік підрядної системи, й опір припинився». Більше того, підряд почали масово запроваджувати й у промисловості.

Там скасували колективне керівництво. За виробництво тепер відповідає тільки директор, який, працюючи на підряді в держави, підписує контракт: він, тобто директор, має забезпечити річний прибуток, приміром, два мільйони юаней. Начальник цеху — на підряді в директора, бригади, дільниці — в начальника цеху. Укладаються, ясна річ, домовленості на поставки, інше забезпечення, обговорюються розміри відрахувань, решта — діло підрядних колективів і керівників. Одержали не два, а три мільйони — «лишнього» держава нічого не бере, розпоряджаються ним самі виробники.

Для оплати, ...
чи удосконал...
ства, для со...
В усякому р...
з того, що з...

— За деся...
мічної рефор...
Сюй Лінь Се...
робництва пр...
товарів, вало...
ного продукт...
селення, на...
вань у всіля...
робництві й ...
вої влади, п...
ся.

Який ще і...
аргумент на ...
мічної рефор...

Гість тако...
вільні економ...
у Китаї поки ...
чотирнадцять...
міст, де тако...
крита економ...
Це означає...

Виставки

ЄВРЕЙСЬКЕ СРІБЛО

Виставка під такою назвою об'єднала предмети культу єврейського народу XVIII — початку XX століть. У колекції — 50 предметів, представл...их Музеєм ...оричних ...овностей ...аїни. Це дивовижні за красою корони до тори — книг священного писання, римоніми — прикраси до наконечників тори.

Як сказала старший науковий співробітник відділу фондів Т. Романовська, колекція ... унікал... бо ще ніколи ...акій кі... сті — 39 корон тор — не було представлено в жодній експозиції. Зібрати й підготувати експонати, скласти каталог співробітникам музею допоміг консультаціями та порадами головний рабин Київської синагоги Яків Блайх.

В експозиції зібрано також книги, тканини, столове срібло, що використовувалися в культових службах. Кожна річ становить високу художню цінність.

Виставка унікальна ще й тим, ...ми її, маб... не побачим... якщо й ...астить, то це буде не скоро. Річ у тім, що колекцію підготовлено для вернісажу в Турку (Фінляндія), де два місяці (липень і серпень) жителі міста милуватимуться прекрасними мистецькими речами.

Людмила БАРАНЕВИЧ.
Київ.

СВІТИ, «ПОЛІСЬКИЙ МАЯК»

Післязавтра — 1 квітня минає п'ятдесят років відтоді, як у Дубровиці Ровенської області вийшов перший номер районної газети «Поліський маяк».

Народившись у грозяному 41-му, газета пронесла через нелегке півстоліття вірність основним загальнолюдським цінностям. Сьогодні районка все більше пише про діяльність місцевих Рад, прагне глибоко вникати у складні проблеми.

Хочу сердечно поздоровити працівників редакції та читачів з піввіковим ювілеєм газети. Бажаю «Поліському маяку» світити ще яскравіше — палким і виваженим словом освітлювати шлях у завтра, утверджуючи принципи правової держави, ринкової економіки, соціальної справедливості.

Олександр КОСТЮК,
народний депутат УРСР по 337 Дубровицькому виборчому округу.

Факт і коментар

БРОНЕТРАНСПОРТЕР НА УСЯКИЙ ВИПАДОК?

На подвір'ї Білозерського райвідділу міліції стоїть грізний бронетранспортер. Жителі селища вже кілька місяців з острахом поглядають і ламають голови: навіщо він міліції? Може, застосовувати у боротьбі із самогоноварінням, квартирними крадіжками чи тіньовою економікою?

З таким запитанням я звернувся до В. Сіропула, заступника начальника РВВС.

— Бронетранспортер плануємо використовувати для цільових заходів, — пояснив він. — Зокрема, для перехоплення втікачів з військових частин, затримки озброєних злочинців, а також для захисту наших працівників.

— Невже на Херсонщині стільки злочинців й дезертирів?

— Ні, поки що БТР жодного разу не виїздив на операцію. Та береженого Бог береже. Всі чомусь цікавляться цією «новинкою». Он в іншому кінці області — в Каланчуку — керівник місцевої міліції змушений був пояснювати через газету, чому бронемашина «прогулюється» вулицями райцентру.

Звичайно, міліція потребує допомоги. Тривалий час вона була в ролі прохача. Тепер суспільство до неї щедріше. Але мені здається, що білозерські правоохоронці не найкращим чином розпоряджаються коштами, які їм виділяють господарства й підприємства району.

Приміром, не завжди вистачає бензину для виїзду працівників міліції на виклики, в інших службових справах. Бронетранспортер купили майже за десять тисяч карбованців. От і порахуйте, скільки кілометрів можна було б подолати, якби за ці кошти придбали паливо. А так — гарячі точки залишаються гарячими.

Іван КАЛИНИЧЕНКО,
власний кореспондент «Голосу України».
Херсонська область.

З П...

Футбол. До...
ка, що матч п...
піонату СРСР ...
— «Спартак» ...
сено з 5 квітн...
Чому ж так с...
ми запитали о...
ських тренері...
на:

— Спартакі...
турне до Япо...
Михайло Миха...
10 квітня мос...
у першому пі...
чі розиграшу ...
французький ...
сель). То дуж...
динок, і до н...
ватися ретел...
ництво «Спар...
до нас із про...
несення. Ми ...
це. А нову д...
чі — 26 лип...
Федерація ф...

Як бачимо, ...
по-джентльме...
перникові ...
«Олімпіку» н...

КРОСВОРД «ЗА...

ПО ГОРИЗОНТАЛІ: 5. Неживе, а говорить більше всіх, хоч не має ні голови, ні рота. 7. Все життя одне одного обганяють, а випередити не можуть. 8. За лісом-лісом синенький огонь горить. 11. Стоять коні на припоні, не п'ють, не їдять, а все ситі стоять. 12. Велика подушка, а в ній сім'я незліченна. 13. Без кореня і без квіту — служить цілому світу. 14. Пери, пери — не доперешся, пусти на воду — то й розпливеться. 17. Восени не в'яне, а взимку не вмирає. 20. Сидить дід над водою з червоною бородою, хто йде — не мине, за борідку ущипне. 21. Летів дід, сів на цвіт, волосинки розгортає, солоденьке шукає. 22. Серед лісу-лісу шмат заліза лежить: ні втять, ні взять, ні на віз положить. 24. Розуму нема, а хитра. 29. Без рук, без ніг, а підперезаний. 31. Що то за гість, що темноту їсть? 32. Ні коваль, ні столяр, ні маляр, ні тесляр, а найкращий у селі робітник. 33. Посягнеш — досягнеш, оглянешся — не побачиш. 34. У нас зимою білим цвітом сад зацвів, неначе літом. 35. Кожен менеісповняє, та мало хто мене знає.

ПО ВЕРТИКАЛІ: 1. В сінокосі нагулялася, ізогнулася та й сховалася. 2. Лугами гуляє — в кожну шпарку носа встромляє. 3. Що з торбинки тягнуть, а з чашечки п'ють? 4. Хащу їсть, скалою ходить та й суєтні діти водить. 6. Вдень як обруч, вночі як вуж, хто відгадає — буде мій муж. 9. Сірий, та не вовк, довговухий, та не заєць, з копитами, та не кінь. 10. У тиші завмирає, на вітрі оживає, як махає він руками, йдуть до нього з клумаками. 15. Без жил, без сустав, а на ноги я встав. 16. Наскакалось, назвивалось, під припічком заховалось. 18. Булава, а в рот лізе. 19. В болоті плаче, а з болота не вилазить. 23. Росте, дубіє — ходити не вміє. 25. Йде слідом за тобою, втікай — не втечеш, доганяй — не доженеш. 26. Прийшла біда — тече вода. 27. Який острів каже, що він одежа? 28. Без кореня, а росте. 30. Яку річку можна переломити? 32. Маленький, горбатенький все поле перерив.

Склала
Галина КОБИЛЯНСЬКА.

ВІДПОВІДІ ДО КРОСВОРДА, НАДРУКОВАНОГО 23 БЕРЕЗНЯ

ПО ГОРИЗОНТАЛІ: 1. Година. 4. Борзов. 8. Головня. 10. Арагон. 11. Яструб. 12. Рем. 14. Діброва. 15. Аполлон. 16. Мат. 17. Копа. 18. Атос. 21. Ярд. 24. Коджоян. 25. Оксамит. 26. Аїр. 28. Абетка. 30. Шкурат. 31. Антанта. 32. Антена. 33. Фундук.

ПО ВЕРТИКАЛІ: 1. Галайда. 2. Душанбе. 3. Амон. 4. Баня. 5. Забрало. 6. Вербена. 7. Доде. 8. Головоломка. 9. Ясногорська. 12. «Рамаяна». 13. Матадор. 19. «Україна». 20. Адресат. 22. Смарагд. 23. Ататюрк. 27. Їжак. 29. Анна. 30. Штуф.

ГОЛОС України

...агу!

...ге» в перек-
...ької — еконо-

..., що в Дніпро-
...иїхав доцент
... педагогічного
...юй Лінь Сень.
...тудентам держ-
...икл лекцій про
...и в Китаї.
...ічної реформи
...ове запровад-
...их відносин.
..., якщо вірити
...ню, виникла
...во...
...років тому в
...ой видалося
...спекотне літо.
...творила землю
...камінь. Озимі
...вдалося. Тоді
...шній ...кретар
...ідча... влас-
...ав на рік зем-
...Аби не гуляла.
...овляв, вирости-

«ТІНЬ ТІ КАЙ ГЕ»

ти, те й ваше буде. Рятуйтеся, коротше, від голоду, як можете.

Працелюбства китайцям не позичати. Сім'ями длубали, розпушували грунт, ледь не під кожну насінину руками розгортали ямки. Праця не пропала марно: в кінці листопада випав нарешті рясний дощ. І наступного року несподівано вродив небачений досі тут урожай. От і задумалися китайські керівники та вчені: чому? Відповідь була нехитрою: люди робили для себе, не шкодували сил, терпіння...

З тих пір в країні перейшли на груповий, бригадний, частково й сімейний підряд.

Лунали, правда, голоси, наче це відродження капіталізму. Особливо била тривогу сільська бюрократія. «Але Ден Сяопін, — сказав Сюй Лінь Сень, — рішуче став на бік підрядної системи, й опір припинився». Більше того, підряд почали масово запроваджувати й у промисловості.

Там скасували колективне керівництво. За виробництво тепер відповідає тільки директор, який, працюючи на підряді в держави, підписує контракт: він, тобто директор, має забезпечити річний прибуток, приміром, два мільйони юаней. Начальник цеху — на підряді в директора, бригади, дільниці — в начальника цеху. Укладаються, ясна річ, домовленості на поставки, інше забезпечення, обговорюються розміри відрахувань, решта — діло підрядних колективів і керівників. Одержали не два, а три мільйони — «лишнього» держава нічого не бере, розпоряджаються ним самі виробники. Для оплати, для розширення чи удосконалення підприємства, для соціальних потреб. В усякому разі, всі живуть з того, що заробляють.

— За десять років економічної реформи, — повідомив Сюй Лінь Сень, — обсяги виробництва продовольства й товарів, валового національного продукту, прибутків населення, нарешті відрахувань у всілякі фонди на виробництві й у бюджет місцевої влади, по суті, подвоїлися.

Який ще інший може бути аргумент на користь економічної реформи?

Гість також розповів про вільні економічні зони, яких у Китаї поки що п'ять. Плюс чотирнадцять припортових міст, де також ведеться відкрита економічна політика. Це означає кінець відмежування від зовнішнього світу. Натомість інтенсивно використовується іноземний капітал, іноземні технології й розробки, обладнання, яке постачають провідні фірми, зростає як імпорт, так і експорт.

Одна з вільних зон — провінція Шеньжень. Тут розгорнулося велетенське будівництво прогресивних промислових потужностей, які оснащаються найсучаснішою технікою. Люди оволодівають найновітнішими методами праці. За ті ж десять років загалом випуск продукції в провінції зріс майже в шістдесят разів!

— Відкрита економічна політика — не примха й не тимчасова акція, — наголосив Сюй Лінь Сень. — Вона назавжди узаконена Конституцією Китайської Народної Республіки.

Микола НЕЧИПОРЕНКО,
власний кореспондент «Голосу України».
Дніпропетровськ.

Навколомистецькі новини

«БІЛА ВОРОНА»

У столичному драматичному театрі імені Франка Сергій Данченко поставив рок - оперу Геннадія Татарченка та Юрія Рибчинського «Біла ворона». У прем'єрній виставі Жанну д-'Арк зіграла Наталя Сумська, жениха Жанни — Жульєна зіграв Анатолій Хостікоєв.

Програмку вистави прикрашає незвичний і багатообіцяючий напис: «Спонсор постановки — СП «Петрас».

На прем'єрі побували народний депутат СРСР Юрій Щербак та народний депутат України Лесь Танюк.

ЛЕГІН ЗАВЖДИ ЖИВИЙ

Популярний київський актор Валерій Легін несподівано перейшов з Молодіжного театру до Театру-на-Подолі. Втім, в історії Молодіжного цей актор залишиться назавжди — він працював тут з дня створення колективу, віддав йому 12 років і зіграв чимало яскравих ролей, в тім числі й ексцентричного Голохвостого в комедії «За двома зайцями».

Христофор ГРУША.

На знімку Михайла САЧКА: актор Валерій Легін.

...ЖЕ СРІБЛО

...д такою наз-
...предмети куль-
... народу XVIII
... століть. У ко-
...редметів, пред-
...узеєм ...орич-
...стей ...аїни.
... за красою ко-
... — книг священ-
...римоніми —
...аконечників то-

...старший науко-
...ник відділу
...ановська, ко-
...кал... бо ще
... кі... сті —
...р — не було
... жодній експо-
... й підготувати
...ласти каталог
... музею допо-
...іями та пора-
... рабин Київсь-
...Яків Блайх.
...ї зібрано та-
...анини, столове
...ористовувалися
...лужбах. Кожна
...високу худож-

...нікальна ще й
... ма... не по-
...о й ...астить,
... скоро. Річ у
...цію підготов-
...ісажу в Турку
...е два місяці
...пень) жителі
...имуться прек-
...ецькими реча-

...АРАНЕВИЧ.

Факт і коментар

БРОНЕТРАНСПОРТЕР НА УСЯКИЙ ВИПАДОК?

На подвір'ї Білозерського райвідділу міліції стоїть грізний бронетранспортер. Жителі селища вже кілька місяців з острахом поглядають і ламають голови: навіщо він міліції? Може, застосовувати у боротьбі із самогоноварінням, квартирними крадіжками чи тіньовою економікою?

З таким запитанням я звернувся до В. Сіропула, заступника начальника РВВС.

— Бронетранспортер плануємо використовувати для цільових заходів, — пояснив він. — Зокрема, для перехоплення втікачів з військових частин, затримки озброєних злочинців, а також для захисту наших працівників.

— Невже на Херсонщині стільки злочинців й дезертирів?

— Ні, поки що БТР жодного разу не виїздив на операцію. Та береженого Бог береже. Всі чомусь цікавляться цією «новинкою». Он в іншому кінці області — в Каланчуку — керівник місцевої міліції змушений був пояснювати через газету, чому бронемашина «прогулюється» вулицями райцентру.

Звичайно, міліція потребує допомоги. Тривалий час вона була в ролі прохача. Тепер суспільство до неї щедріше. Але мені здається, що білозерські правоохоронці не найкращим чином розпоряджаються коштами, які їм виділяють господарства й підприємства району.

Приміром, не завжди вистачає бензину для виїзду працівників міліції на виклики, в інших службових справах. Бронетранспортер купили майже за десять тисяч карбованців. От і порахуйте, скільки кілометрів можна було б подолати, якби за ці кошти придбали паливо. А так — гарячі точки залишаються гарячими.

Іван КАЛИНИЧЕНКО,
власний кореспондент «Голосу України».
Херсонська область.

Спорт

З ПОТОКУ ПОВІДОМЛЕНЬ

Футбол. До нас дійшла чутка, що матч п'ятого туру чемпіонату СРСР «Динамо» (Київ) — «Спартак» (Москва) перенесено з 5 квітня на інший день. Чому ж так сталося? Про це ми запитали одного з динамівських тренерів Михайла Комана:

— Спартаківці вирушили в турне до Японії, — розповів Михайло Михайлович. — Ну, а 10 квітня москвичі приймають у першому півфінальному матчі розиграшу Кубка чемпіонів французький «Олімпік» (Марсель). То дуже важливий поєдинок, і до нього слід підготуватися ретельно. Тому керівництво «Спартака» звернулося до нас із проханням про перенесення. Ми зголосилися на це. А нову дату нашої зустрічі — 26 липня — затвердила Федерація футболу СРСР...

Як бачимо, кияни вчинили по-джентльменськи. А от суперникові «Спартака» — «Олімпіку» не поталанило. Ця команда теж звернулася до клубу «Брест» із проханням про перенесення зустрічі чемпіонату Франції з 6 квітня на інший термін і дістала відмову. Більше того, Федерація футболу Франції попередила марсельців, щоб не виставляли на гру з «Брестом» дублерів, бо санкції будуть найсуворіші — великий штраф і поразка...

Баскетбол. Кубок Корача вручено італійському клубу «Клеар» з міста Канта, який вдома у повторному фінальному матчі знов обіграв мадрідський «Реал» — 95:93. Тиждень тому іспанці на своєму майданчику поступилися — 71:73.

Волейбол. У Палаці спорту в Києві триває фінальний турнір за програмою X літньої Спартакіади народів СРСР. Сьогодні учасники проведуть матчі суперфіналів. Початок ігор о 13.15.

...ТИ,
...ИЙ МАЯК»

...— 1 квітня минає
... відтоді, як у
...енської області
...й номер район-
...ліський маяк».
... у грозяному
...пронесла через
...оліття вірність
...агальнолюдським
...огодні районка
...ше про діяль-
... Рад, прагне гли-
... складні проб-

...но поздоровити
...дакції та читачів
... ювілеєм газети.
...кому маяку» сві-
...віше — палким
...ловом освітлюва-
...ра, утверджуючи
...вової держави,
...оміки, соціальної
...і.

...др КОСТЮК,
...епутат УРСР
...убровицькому
...округу.

КРОСВОРД «ЗАГАДКИ»

ПО ГОРИЗОНТАЛІ: 5. Неживе, а говорить більше всіх, хоч не має ні голови, ні рота. 7. Все життя одне одного обганяють, а випередити не можуть. 8. За лісом-лісом синенький огонь горить. 11. Стоять коні на припоні, не п'ють, не їдять, а все ситі стоять. 12. Велика подушка, а в ній сім'я незліченна. 13. Без кореня і без квіту — служить цілому світу. 14. Пери, пери — не доперешся, пусти на воду — то й розпливеться. 17. Восени не в'яне, а взимку не вмирає. 20. Сидить дід над водою з червоною бородою, хто йде — не мине, за борідку ущипне. 21. Летів дід, сів на цвіт, волосинки розгортає, солоденьке шукає. 22. Серед лісу-лісу шмат заліза лежить: ні втять, ні взять, ні на віз положить. 24. Розуму нема, а хитра. 29. Без рук, без ніг, а підперезаний. 31. Що то за гість, що темноту їсть? 32. Ні коваль, ні столяр, ні маляр, ні тесляр, а найкращий у селі робітник. 33. Посягнеш — досягнеш, оглянешся — не побачиш. 34. У нас зимою білим цвітом сад зацвів, неначе літом. 35. Кожен мене ісповняє, та мало хто мене знає.

ПО ВЕРТИКАЛІ: 1. В сінокосі нагулялася, ізогнулася та й сховалася. 2. Лугами гуляє — в кожну шпарку носа встромляє. 3. Що з торбинки тягнуть, а з чашечки п'ють? 4. Хащу їсть, скалою ходить та й суєтні діти водить. 6. Вдень як обруч, вночі як вуж, хто відгадає — буде мій муж. 9. Сірий, та не вовк, довговухий, та не заєць, з копитами, та не кінь. 10. У тиші завмирає, на вітрі оживає, як махає він руками, йдуть до нього з клумаками. 15. Без жил, без сустав, а на ноги я встав. 16. Наскакалось,назвивалось, під припічком заховалось. 18. Булава, а в рот лізе. 19. В болоті плаче, а з болота не вилазить. 23. Росте, дубіє — ходити не вміє. 25. Йде слідом за тобою, втікай — не втечеш, доганяй — не доженеш. 26. Прийшла біда — тече вода. 27. Який острів каже, що він одежа? 28. Без кореня, а росте. 30. Яку річку можна переломити? 32. Маленький, горбатенький все поле перерив.

Склала
Галина КОБИЛЯНСЬКА.

ВІДПОВІДІ ДО КРОСВОРДА, НАДРУКОВАНОГО 23 БЕРЕЗНЯ

ПО ГОРИЗОНТАЛІ: 1. Година. 4. Борзов. 8. Головня. 10. Арагон. 11. Яструб. 12. Рем. 14. Діброва. 15. Аполлон. 16. Мат. 17. Копа. 18. Атос. 21. Ярд. 24. Коджоян. 25. Оксамит. 26. Аїр. 28. Абетка. 30. Шкурат. 31. Антанта. 32. Антена. 33. Фундук.

ПО ВЕРТИКАЛІ: 1. Галайда. 2. Душанбе. 3. Амон. 4. Баня. 5. Забрало. 6. Вербена. 7. Доде. 8. Головоломка. 9. Ясногорська. 12. «Рамаяна». 13. Матадор. 19. «Україна». 20. Адресат. 22. Смарагд. 23. Ататюрк. 27. Їжак. 29. Анна. 30. Штуф.

ПОГОДА

30, 31 березня на Україні переважатиме погода без опадів. Лише в південних та південно-східних областях місцями невеликі опади. Вітер змінних напрямків, 3—8 метрів на секунду, на півдні республіки місцями пориви північно-східного вітру 15—20 метрів на секунду. Температура вдень 7—13 тепла, вночі від 3 морозу до 3 градусів тепла.

По Києву та області сьогодні вдень опадів не передбачається. Вітер північно - східний, 3—8 метрів на секунду. Температура 7—12 градусів тепла.

ДЕЯКІ ЗАУВАЖЕННЯ І ПРОПОЗИЦІЇ ДО ПРОЕКТУ СОЮЗНОГО ДОГОВОРУ

(Закінчення. Початок на 3-й стор.).

орган, в особі якого Союз наділяється повноваженнями. Ним міг би бути **законодавчий орган** — Верховна Рада. Законодавчий орган здійснював би ці повноваження як самостійно, так і через створювані ним союзні органи, передбачені Договором.

8. Викликає сумнів положення частини I ст. 5 проекту про те, що, по-перше, Союз **сам** визначає державний кордон Союзу, по-друге, Союз **сам** змінює державний кордон Союзу, правда, уже за згодою відповідної республіки.

Територія Союзу, за ст. 3 проекту, складається з територій усіх Держав-учасниць. В результаті сам по собі окреслюється і державний кордон Союзу. І Союз аж ніяк його не визначає, а тим більше не може змінювати цього кордону. Право змінити свої кордони повинна мати лише сама республіка. Зміна нею свого кордону неминуче призведе і до зміни державного кордону Союзу.

За проектом же, з вступом республіки у Союз вона втрачає своє суверенне право територіального верховенства.

Тому дане положення варто було б вилучити з проекту як таке, що порушує суверенітет Держав-учасниць.

9. В частині I ст. 5 викликає заперечення положення про делегування Союзу повноважень встановлювати основи законодавства питань, **погоджених** з республіками.

З даного положення випливає, що в такий спосіб, шляхом **«погодження»**, Союзу делегуються **не за Договором,** а в «робочому порядку» повноваження на законодавче регулювання в Державах-учасницях суспільних відносин у зазначених сферах.

До речі, як для Союзного договору, що мав би бути максимально конкретним, сумнівним є (коли брати до уваги інтереси Держав-учасниць) наявність таких положень, як: **за згодою, за погодженням, шляхом погоджувальних процедур.** А подібних положень у проекті — 15 (ч. IV ст. 5; ч. III ст. 3; ст. 5; (в ній п'ять таких положень); ч. I, II ст. 6; ст. 8; ч. IV ст. 10;ст. 15; ч. I ст. 16; ст. 24; ч. II ст. 25). Привертає увагу й те, що, за проектом, ініціатива пошуків згоди здебільшого має йти від Союзу до Держав-учасниць.

Але при вирішенні конкретних питань в умовах правової держави повинен діяти закон, а не різного роду узгодження поза його межами. І тут хочеться ще раз наголосити, що одним із основоположних принципів нового Союзного договору має стати саме **чітке окреслення видів, змісту та обсягів повноважень, які делегуються Союзу в конкретних сферах спільного відання Держав-учасниць,** а не різного роду погодження. Що стосується спірних питань, то Договором має бути визначений конкретно нормативно-процесуальний порядок їх розв'язання.

Якщо ж говорити про встановлення Союзом основ законодавства, то дане питання повинно б вирішуватися через додатково делеговані Союзу РСР повноваження в кожному окремому випадку.

10. Положення частини I ст. 6 проекту щодо «формування союзних органів» має бути одним з повноважень, делегованих Союзу Державами-учасницями. Той же факт, що останні мають непряме, опосередковане відношення до формування складу союзних органів, **не є свідченням участі** республік **«у здійсненні повноважень Союзу».**

Наприклад, обрання, за проектом, Президента, і віцепрезидента Союзу РСР. До того ж, вони обираються **«громадянами Союзу РСР»**, а не громадянами Держав-учасниць. Рада ж Союзу — нижня палата Верховної Ради Союзу РСР — обирається уже **«населенням** усієї країни». Представники Ради Республік — верхньої палати Верховної Ради Союзу РСР — «обираються **в республіках»**, тобто це право, за проектом, залишається за Державами-учасницями, воно не делегується Союзу.

Отже, в усіх цих випадках процес обрання не можна розглядати як «участь республік» саме у здійсненні повноважень Союзу. Тому частину I ст. 6 слід було б вилучити з проекту.

11. Положення частини II ст. 6 проекту про те, що республіка може шляхом **«укладення угоди з Союзом РСР додатково делегувати** йому здійснення окремих своїх повноважень», дає підстави для висновку, що така угода буде укладатися поза Союзним договором і, отже, не буде його складовою частиною. До того ж, невідомо, в особі якого органу виступатиме в такому разі Союз, яке відношення до цього матимуть інші республіки, яка юридична сила їх заперечень щодо такої угоди.

Додатково делеговані Союзу РСР повноваження мають бути складовою частиною Союзного договору, фіксуватись, як уже зазначалося, в окремому Протоколі змін і доповнень.

Положення цієї ж статті про те, що **Союз** за згодою всіх республік може **передати** одній або кільком з них здійснення на їх території **«окремих своїх повноважень»**, порушує загальні принципи реалізації делегованих Союзу повноважень. Органи Держав-учасниць не повинні здійснювати повноважень **Союзу.** Якщо Держава-учасниця вважає за необхідне самостійно здійснювати ті чи інші свої суверенні права з числа делегованих Союзу РСР, то вона повинна скористатись правом на дострокове припинення таких повноважень.

12. Статтею 7 проекту закріплюється **союзна власність на державне майно.** Причому одним з шляхів формування державної власності Союзу, як випливає з проекту, є закріплення на договірній основі за Союзом у його власність державного майна республік. Отже, таке майно відчужується у республік і вони втрачають на нього право, оскільки це майно переходить у союзну власність.

На створення союзної власності спрямовані і положення статті 8 проекту про союзні податки і збори.

Ще одне зауваження. Союз, за проектом, утворюється на нових засадах. Однак при цьому не визначається правовий статус **нинішньої союзної власності.**

І це виглядає дивним на фоні положень частини IV статті 7 про те, що республіки **мають право на свою частку** в золотому, алмазному і валютному фондах. Наголосимо: на свою частку майна лише у цих фондах. Що ж до іншого майна, то в проекті нічого не говориться про те, чи матимуть Держави-учасниці в майбутньому право на свою частку у державному майні Союзу.

Як відомо, державна власність Союзу РСР створювалась спільними зусиллями всіх республік. Але нині відбувається процес роздержавлення союзного державного майна, яке після цього залишається у тій республіці, на території якої знаходиться, чим нерідко ущемлюються майнові інтереси інших республік.

Таким чином, наявність союзної власності на майно, по-перше, виводить процес його використання з-під контролю Держав-учасниць, по-друге, позбавляє Державиучасниці можливості точно знати про свою частку в цьому майні та про частки майна інших Держав-учасниць.

Розв'язанню усіх цих проблем послужило б введення у Союзний договір положень про створення не союзної, а **спільної часткової власності Держав-учасниць** та про право кожної з Держав-учасниць на частку у цьому майні в грошовій або натуральній формі.

13. Неясним є положення частини V статті 7 про те, що Держави-учасниці мають **створювати** «необхідні **умови для діяльності Союзу РСР»** при використанні їх землі, надр та інших природних ресурсів. Тут необхідно визначити **конкретно,** що це за умови, з тим щоб уникнути можливих непорозумінь при застосуванні на практиці даного положення.

14. Спірним є положення проекту (ст. 8) про встановлення союзних податків і зборів. За логікою, їх би не повинно було бути, бо фінансування потреб Союзу РСР для здійснення його повноважень доцільніше проводити **самим Державам-учасницям.**

15. Статтю 8 проекту слід би доповнити, по-перше, положенням про те, що Конституція Союзу РСР повинна відповідати Конституціям Держав-учасниць в частині делегованих Союзу РСР повноважень, по-друге, вказівкою на те, що як сама Конституція Союзу РСР, так і внесені до неї зміни і доповнення мають ратифікуватися законодавчими органами Держав-учасниць з метою підтвердження ідентичності її положень, внесених змін і доповнень делегованим Союзу РСР повноваженням і відповідності Конституціям Держав-учасниць.

Думається, що Конституція Союзу РСР повинна була б прийматися не З'їздом представників Держав-учасниць Договору, а **законодавчим органом** Союзу РСР — Верховною Радою.

16. Положення частини I ст. 10 про те, що **Конституції і закони** республік **не повинні суперечити** Союзному договору, навряд чи можна визнати правильним, оскільки первинними актами є, зокрема, саме Конституції Держав-учасниць.

Конституції і закони республік **не повинні суперечити** Союзному договору **лише в частині повноважень, делегованих Союзу** і зафіксованих в Союзному договорі.

17. Положення ст. 11 щодо формування союзних органів **на основі представництва** учасників Договору є, безумовно, правильним. Зокрема їх представництво передбачено у Верховній Раді Союзу РСР (ст. 12), а також через входження до складу Ради Федерації Президентів (найвищих державних службових осіб) республік (ст. 15); через можливість глав урядів республік брати участь у роботі Кабінету міністрів Союзу РСР (ст. 16); через входження за посадою голів найвищих судових і арбітражних органів республік до складу Верховного Суду Союзу РСР і Найвищого арбітражного суду Союзу РСР (ст. 18), а **Генеральних прокурорів (прокурорів) республік** — до складу колегії Прокуратури Союзу РСР (ст. 19).

Розглянемо ці положення.

Насамперед — **про Верховну Раду Союзу РСР,** в **тому числі її структуру.** Слід, мабуть, подумати над тим, чи потрібно мати дві палати у Верховній Раді. Адже республіки **делегують** Союзу РСР лише частину своїх суверенних прав у вигляді повноважень. Саме під ці повноваження, для їх здійснення і слід обирати Державам-учасницям своїх представників.

Верховна Рада Союзу РСР не повинна бути **ареною політичної** боротьби на рівні Союзу, якою нерідко є сьогоднішня Верховна Рада, і в такий спосіб впливати на політичний розвиток **республік.** Тим більше, коли це стосується тих суверенних прав Держав-учасниць, що не делеговані у вигляді повноважень Союзу РСР.

Тепер стосовно представництва Держав-учасниць в інших союзних органах (Рада Федерації, Кабінет міністрів, органи суду і прокуратури). Статусу названих вище представників у цих органах властивий здебільшого консультативний характер. Глави ж урядів хоч і мають право ухвального голосу, однак їх участь у роботі Кабінету міністрів Союзу РСР, за проектом, лише **можлива.** До того ж обов'язок глав урядів Держав-учасниць — здійснювати виконавські повноваження республік, а **Кабінету міністрів** Союзу РСР — союзні виконавські повноваження.

Ще приклад. Якщо Верховний Суд Союзу РСР здійснює судову владу **«в межах повноважень Союзу»,** то наявність голів Верховних Судів Держав-учасниць у складі Верховного Суду Союзу РСР не є логічною. Адже за таких умов представники Держав-учасниць здійснюватимуть повноваження як Союзу РСР, так і Держав-учасниць.

Повинен би бути принципово іншим **підхід** до **представництва** Держав-учасниць у названих союзних органах. Склад Кабінету міністрів, Конституційного Суду, Верховного Суду, Найвищого арбітражного суду, колегії Прокуратури, а також Генерального прокурора Союзу РСР слід обирати Верховній Раді Союзу з числа кандидатур, рекомендованих Президентами (законодавчими органами) Держав-учасниць.

Що ж до керівників органів виконавчої і судової влади та органів прокуратури Держав-учасниць, то вони мають входити до складу відповідних союзних органів з правом дорадчого голосу.

18. У проекті варто зазначити, що Прокуратура Союзу РСР, як і Верховний Суд Союзу РСР, здійснює свої функції лише у сфері повноважень, делегованих Державами-учасницями Союзу РСР.

x x x

У проект нового Союзного договору доцільно було б внести і такі положення.

1. Суверенітет Держав-учасниць є неподільним. Делеговані Союзу РСР Державами-учасницями їх суверенні права у вигляді повноважень здійснюються Державами-учасницями спільно через відповідні союзні органи.

Суверенітет Союзу РСР визнається Державами-учасницями у межах делегованих ними Союзу РСР повноважень.

2. Держави-учасниці самостійно укладають між собою дво- і багатосторонні договори і угоди в частині суверенних прав, не делегованих Союзу РСР.

3. Держави-учасниці забезпечують діями на своїй території верховенство своїх Конституцій і законів по відношенню до союзних правових актів у разі, якщо ці акти прийняті союзними органами з перевищенням делегованих Союзу РСР повноважень.

Держави-учасниці можуть визнати правовий акт, прийнятий союзним органом з перевищенням делегованих Союзу РСР повноважень, чинним, якщо цей акт буде схвалено законодавчими органами (або Президентами) Держав-учасниць.

4. В Союзі РСР утворюється за рахунок вкладів Держав-учасниць Державний Банк розвитку суб'єктів Союзу РСР.

5. Кабінет міністрів Союзу РСР має свої постійні представництва при урядах Держав-учасниць.

Постійні представництва Кабінету міністрів Союзу РСР при урядах Держав-учасниць організують виконання актів уряду Союзу РСР на території Держав-учасниць, підтримують у межах своїх виконавчо-розпорядчих повноважень постійні зв'язки з відповідними органами Держав-учасниць.

6. Союзний орган може звернутися до Конституційного Суду Союзу РСР з питанням про визнання правового акта Держави-учасниці неконституційним, тобто таким, що не відповідає Союзному договору і Конституції Союзу РСР.

Рішення Конституційного Суду Союзу РСР про неконституційність правового акта Держави-учасниці зобов'язує Державу-учасницю припинити його дію на своїй території.

Кожна Держава-учасниця може звернутися до свого Конституційного Суду (іншого органу конституційного нагляду) з питанням про визнання правового акта союзного органу неконституційним, тобто таким, що не відповідає Союзному договору, Конституції Союзу РСР і Конституції Держави-учасниці.

Рішення Конституційного Суду (іншого органу конституційного нагляду) Держави-учасниці про неконституційність союзного правового акта припиняє його дію на території Держави-учасниці.

Увага базовим галузям

НА ЧЕСНОМУ СЛОВІ

Металургійні підприємства України на 90, якщо не більше, відсотків старі і зношені, тримаються, як кажуть, на чесному слові.

Рішення союзного уряду про додаткове оподаткування — п'ять відсотків з виручених коштів від продажу продукції та 20 відсотків амортизаційних відрахувань у так званий позабюджетний фонд стабілізації економіки — взагалі зробило металургів жебраками. 45 відсотками відрахувань з прибутків, як обіцяли, не обмежилися. І знову та сама ситуація, коли із заробленого на підприємствах залишаються копійки. А на жалюгідні копійки далеко не розженешся.

Генеральний директор «Кривбасруди» П. Костянтинов повідомив: «Уже тепер немає коштів, щоб готувати нові горизонти для виймання руди. Діючі вичерпаються через два-три роки. А потім що? Закривати підземний Кривбас? Ще раніше можуть зупинитися металургійні печі, і руду просто ніде буде плавити. Вже сьогодні в металургів падають заробітки, а завтра багатьом з них не буде роботи. Загрожує звільнення».

Найстрашніше, що металурги не бачать перспектив.

— Старий механізм зв'язків розпався, нового ще немає. Живемо в часи парадоксів, — заявив директор дніпропетровського «Вторчермету» П. Закора. — Адже неприборкано розгулялися «ринкові» апетити: хто з кого більше здере, хто заломить вищу ціну. Часом, коли не маєш можливості «віддячити» якимось дефіцитом, «за стіл переговорів» і не сідай... Хто ж у країні править бал?

Про ці та інші проблеми галузі йшлося у вчорашній зустрічі голови українського уряду Вітольда Фокіна з металургами Дніпропетровська. Її учасники наполягали скасувати здирництво держави, наголошували на те, щоб не менше половини, приміром, заробленої валюти залишалося на підприємствах. Вони вважають за необхідне створити в республіці єдиний галузевий орган, здатний координувати зв'язки й захищати економічні та соціальні інтереси робітників.

Микола НЕЧИПОРЕНКО,
власний кореспондент «Голосу України».
Дніпропетровськ.

Фото Володимира ГОВОРУХИ.

Читач порушує проблему

ЦЕХИ БЕЗ ЛЮДЕЙ

Які шляхи розвитку машинобудування республіки?

Світовий досвід показує, що від рівня розвитку машинобудівних галузей залежить розвиток й інших народногосподарських комплексів. Сьогодні технологія машинобудування на Україні значно відстає від рівня передових країн світу. Навіть не буде перебільшенням, коли скажу, що вона знаходиться у кризовому стані. Щоб вивести технологію українського машинобудування із кризи, треба розв'язати цілий комплекс складних проблем — від науково-дослідних розробок до реконструкції машинобудівних підприємств. Звичайно, для цього потрібні й кошти, і час.

Щоб удосконалити технологію виробництва, західні інофірми йдуть на великі витрати. Знають: не вкладеш гроші сьогодні, завтра втратиш усе. Так, наприклад, американська фірма «Дженерал моторс» у 1984 — 1988 роках на розробку і впровадження нової технології витратила понад 40 мільярдів доларів. Великі гроші вкладає в розвиток технології відома фірма «Боїнг».

Наукові розробки цих двох фірм лягли в основу створення відповідних міжнародних стандартів під назвою «Протоколи МАР/ТОР». Стандарти обумовлюють правила створення локальних мереж електронних обчислювальних машин (ЕОМ), за допомогою яких здійснюється автоматичне управління технологічним процесом виготовлення продукції, а також правила створення локальних мереж ЕОМ для автоматизації інженерної, адміністративної та інших видів організаційної діяльності.

Ці протоколи (стандарти) використовуються практично всіма високорозвинутими країнами світу. На жаль, крім України. А щоб інтегруватись у світову економіку, ми маємо піти цим уже протореним шляхом.

Треба сказати, що протоколи постійно вдосконалюються. Тому остаточного варіанту поки що немає. Це досить-таки складна робота, яка триватиме кілька років. На базі цих протоколів створюються повністю автоматизовані підприємства. Автоматизуються п'ять рівнів: виконавчі органи (верстати, роботи тощо), робочі місця, дільниці (лінії) цехів, цехи, підприємства в цілому. Згідно протоколів МАР/ТОР на кожному рівні створюються з'єднані між собою локальні мережі ЕОМ, які управлятимуть процесами робіт.

Що зроблено, щоб зрушити з місця проблему? З ініціативи фахівців Києва створено відповідну українську програму з комплексної автоматизації виробництва на базі протоколів МАР/ТОР. Передбачається розробити і впровадити в серійне виробництво локальні та глобальні мережі ЕОМ, уніфіковані системи з числовим програмним управлінням, логікодостовірні комп'ютери, засоби передачі й перетворення інформації на базі кодів Фібоначчі. Загальна вартість цих робіт — 162 мільйони карбованців. Ці кошти дадуть змогу тільки розпочати цю важливу роботу. А щоб виконати програму повністю, коштів треба набагато більше. Тому необхідно мати фонд розвитку українського машинобудування.

Для виконання робіт доцільно створити республіканські міжгалузеві творчі колективи. Організувати такі творчі колективи, фінансувати їх, здійснювати наукове, методичне й технічне керівництво ними може спеціально створена при уряді Республіканська координаційна рада. Бажано залучити іноземний капітал і спеціалістів через спільне підприємство.

Нашим внеском у таке СП може бути ділянка землі, передові вітчизняні ідеї, пільгове оподаткування. Зарубіжних партнерів — кошти, сучасна технологія машинобудування на базі світових стандартів тощо.

Також треба негайно розробити технічні і програмні засоби, необхідні для створення відповідної технології; і впровадити ці розробки в серійне виробництво, підготувати підприємства до реконструкції.

Що це в підсумку дасть? Як свідчить зарубіжний досвід, ця реконструкція дасть можливість підвищити продуктивність праці на машинобудівних підприємствах у три-п'ять разів, вдвічі, а то і втричі поліпшити якість продукції. Це буде також важливим кроком на шляху створення безлюдних технологій.

Чи справиться Україна з такою проблемою? Науковий і промисловий потенціал у нас достатній. Головне — не гаяти часу.

Володимир ПРИСАДА,
кандидат технічних наук, голова учбово-науково-виробничого центру «Інтеграл».

ВІД РЕДАКЦІЇ.

Пропозиції автора щодо порушених проблем розглянуло кілька високих інстанцій. Вони дали оцінку. Ось виписки з деяких документів:

«...Комісія вважає за можливе реалізацію запропонованої програми на території України».

В. ЄВТУХОВ,
голова Комісії Верховної Ради УРСР з питань розвитку базових галузей промисловості.

«...Вважати за доцільне включити на конкурсних умовах програму як можливу складову частину національної програми комп'ютеризації».

І. ЮХНОВСЬКИЙ,
голова Комісії Верховної Ради УРСР з питань народної освіти і науки.

«...Вважати перспективною і з економічної точки зору вигідною для Києва діяльність центру «Інтеграл» по створенню зазначеного СП».

М. ПОГРЕБІНСЬКИЙ,
заступник голови постійної Комісії з економічної реформи, підприємництва та самоврядування Київради.

І останнє. 31 січня в республіканській пресі Рада Міністрів УРСР оголосила конкурс проектних пропозицій на виконання науково-дослідних і дослідно-конструкторських робіт у рамках республіканських науково-технічних програм. Є серед них і така тема: «Розробити програму створення й освоєння серійного випуску мережних технічних і програмних засобів на базі протоколів МАР/ТОР для комплексної автоматизації машинобудування». Отже, проблема актуальна.

СТАРТОВИМ МАЙДАНЧИКОМ ДЛЯ СПІЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА З НАШОЇ СТОРОНИ МОЖУТЬ БУТИ ДІЛЯНКА ЗЕМЛІ, ПЕРЕДОВІ ВІТЧИЗНЯНІ ІДЕЇ, ПІЛЬГОВЕ ОПОДАТКУВАННЯ...

МЕБЛІВ БУДЕ БІЛЬШЕ

Новий виробничий підрозділ — цех, у якому виготовлятимуть експериментальні меблі та товари масового попиту, — розпочав діяти нещодавно на Хустському лісокомбінаті. Тут встановлені сучасні технологічні лінії, на яких можна не тільки виготовляти зразки меблевих гарнітурів, що не поступаються перед кращими вітчизняними та зарубіжними зразками, але й виявляти нові можливості для безвідходного виробництва, розширення асортименту випуску предметів широкого вжитку.

Тривають будівельно-монтажні роботи й на спорудженні цеху по випуску меблів малих форм (тумбочки для білизни та під радіотехніку) на Довжанському лісокомбінаті. Його проектна потужність — 700 тисяч карбованців господефіцитної продукції на рік.

Із введенням нового виробничого підрозділу в дію на підприємстві буде майже повністю вирішене питання максимального використання відходів власного виробництва. Виготовлена із тирси плитка покриватиметься лакованою плівкою, яку довжанці отримуватимуть із Перечинського лісокомбінату.

Сергій ВАСИЛЕНКО.
Хустський район
Закарпатської області.

Актуальний діалог

«Я ПИЛЬНО СТЕЖУ ЗА ПОДІЯМИ НА УКРАЇНІ»

Співрозмовник кореспондента «Голосу України» Володимира САВЦОВА — Генеральний консул Федеративної Республіки Німеччини в Києві Хеннеке Граф фон БАССЕВІТЦ.

— Верховна Рада УРСР, спираючись на Декларацію про державний суверенітет, яка, у свою чергу, згідно з результатами недавнього референдуму дістала конституційних засад, проводить курс на досягнення Україною реального суверенітету, на те, щоб наша республіка як член ООН зайняла чільне місце у загальноєвропейському процесі. Яке ставлення Німеччини до цієї позиції?

— Я б волів розглянути ваше запитання у кількох аспектах. Перш за все: чи слід зарубіжній країні втручатися у справи дружньої держави? Тут відповідь зрозуміла: така політика небажана і для вашої, і для нашої країни. Хоча практика, коли кожна країна сама вирішує, який державний устрій їй мати, загальноприйнята і загальновідома, хотів би в даному контексті її повторити. У цьому ж контексті слід розуміти питання щодо суверенітету України в Радянському Союзі. У нас, у Німеччині, теж, федерація земель, і всі проблеми, які щодо неї виникають, розв'язують члени федерації. Ми з увагою ставимось до розвитку ситуації у вашій країні і, певен, що не відкрию секрету, коли підкреслю: те, що відбувається у такій величезній державі, як Радянський Союз, справляє значний вплив на Європу у цілому. Тому я як представник Німеччини на Україні пильно стежу за подіями, зокрема після прийняття Декларації про державний суверенітет, за тим, як розробляються нові закони, і, звичайно, прагну осмислити й усвідомити результати недавнього референдуму. Що ж до участі України в загальноєвропейському процесі, то на це питання не зможе відповісти жодна окремо взята країна. Подібні рішення приймаються за умов загальної згоди, консенсусу. 35 учасниками Загальноєвропейської наради. До речі, саме в цьому і полягає секрет успіху даного процесу. Таким чином, питання, яке ви ставите, адресується усім 35 державам, що беруть в ньому участь.

У Західній Європі пильно стежать і за дискусією щодо майбутнього Союзного договору. Я переконаний, що громадська думка на континенті багато в чому складатиметься відповідно до того, який вигляд матиме цей договір. Європа не хоче кордонів на континенті, але вона розуміє: поки що існують і діють старі жорсткі форми вирішення проблем як у вашій, так і в деяких інших країнах. Процес налагодження «європейського мирного порядку» — досить довгий.

— Якими ви, пане генеральний консул, бачите перспективи двосторонніх німецько-українських зв'язків?

— У цих відносин — надійне коріння. Якщо говорити про економічне співробітництво, то тут можна згадати про два корені: усталені зв'язки України як з колишньою НДР, так і зі «старою» ФРН. Для об'єднаної Німеччини дуже важливо почерпнути з них обох сили для співробітництва в майбутньому. Плюс включити, скажемо так, до «гри» ті економічні можливості, які існували на заході моєї країни. Хочу підкреслити, що німецькі фірми надзвичайно зацікавлені у розбудові зв'язків з Україною, тому тамтешні ділові кола постійно цікавляться тим законодавством у галузі зовнішньоекономічних відносин, яким зайнята Верховна Рада Української РСР.

Ще одну перспективу розвитку відносин я бачу на терені культури. На діяльність у цій галузі витрачається до третини мого робочого часу як Генерального консула ФРН у Києві. Саме корінь культури живить можливості розвитку зв'язків між людьми, між народами. На жаль, змушений визнати, що в Німеччині слабо знають культуру народу України. Певні резерви існують і з вашого боку. Тому в жовтні поточного року — вперше за післявоєнний час — у СРСР відбудуться «Дні культури Німеччини». Радий, що пройдуть вони саме на Україні.

Говорячи про культуру, слід розуміти під цим поняттям знання і власної історії, і історії країни-партнера. Я не думаю, що в цій галузі наші відносини починатимуться «з нуля». Навпаки, ми маємо згадати й історію наших народів у двадцятому столітті. Для німців тут був похмурий період — часи фашизму. Нелегкою була і доля народу України. Але тільки в тому разі, коли ми усвідомлюємо, що все це таки мало місце, зможемо відбудувати й розвинути те, що існувало до воєн — тісні й плідні контакти, кількавікове співробітництво. Я б сказав, що тут — третій корінь наших добрих відносин, який, незважаючи на всі випробування, залишався живий і сильний.

Що ж до співробітництва в галузі політичних відносин, то тут необхідна державна форма, яка б зумовлювала його розвиток. Ви нині перебуваєте саме у стадії її вироблення, і ми, повторюю, не втручатимемося у цей процес.

— Верховна Рада Союзу РСР ратифікувала Договори в галузі взаємовідносин з об'єднаною Німеччиною. Україна пильно стежить за тим, як вони втілюватимуться у життя. Для нашої республіки надзвичайно важливою і болючою є, зокрема, проблема матеріального відшкодування особам, які зазнали утисків і втратили здоров'я в результаті дій нацистського режиму. Адже багато його жертв — представники народу України. Що ви можете сказати з цього приводу?

— Почну з того, що для мене було надзвичайно цікаво й корисно ознайомитися з інтерв'ю, яке недавно дав «Голосу України» ваш міністр закордонних справ Анатолій Зленко. Я з радістю побачив, що, на думку шановного пана міністра, у Договорах захищено й інтереси України. Тільки тоді той чи інший договір між двома федераціями (зокрема Німеччиною і СРСР) буде ефективний, коли зважатиме на інтереси складових цих федерацій.

Наскільки мені відомо, вже у березні поточного року уряди, що уклали радянсько-німецькі Договори, планували розпочати переговори з проблеми, яку ви порушуєте. Вона дійсно дуже важлива, і має бути знайдене справедливе, гуманне її вирішення. Німеччина вже компенсувала матеріальні інтереси жертв фашизму в деяких інших країнах, проте радянсько-німецькі переговори стали можливими лише після подолання розколу Європи. Тепер прийшов час, коли, нарешті, цю проблему можна і слід вирішувати.

— Дякуємо за бесіду.

Наші інтерв'ю

ПОТРІБЕН МІНІСТР У СПРАВАХ ЖІНОК

У Відні відбулася 35-та сесія Комісії ООН у справах жінок. У її роботі брали участь народний депутат України, член Комісії Верховної Ради УРСР у справах жінок, охорони сім'ї, материнства й дитинства Світлана Остроущенко і постійний представник УРСР в Комісії ООН Ніна Ковальська. З ними зустрівся кореспондент «Голосу України».

— Ніно Климівно, чим на вашу думку, характерна ця сесія Комісії ООН?

— Комісія — основний координаційний орган у системі, яка займається вивченням проблем жінок. У складі комісії 45 країн-членів, серед них і Україна. Ця сесія характерна тим, що це був перший крок співробітництва країн в останньому десятиріччі XX століття. Основна мета сесії полягала в тому, щоб привернути увагу громадськості та урядів до проблем жінок. Багато країн у такій роботі зацікавлені і беруть участь якщо не в якості членів, то — спостерігачів.

— Україна тільки тепер починає ставати повноправним членом міжнародних організацій і для неї розв'язання жіночих проблем є дуже актуальним. До яких кроків вдаватиметься цей міжнародний орган у майбутньому?

— Цього разу в центрі уваги були питання удосконалення національних механізмів, які займаються здійсненням політики щодо становища жінок. У більшості країн рівноправність тільки декларована. А якщо переходити в практичну площину, то ще дуже багато треба зробити. Адже ми відкрито говоримо, що після Найробійського всесвітнього форуму становище жінок не тільки не поліпшилось, але й погіршилось. Тому на сесії ставилося питання, що треба привернути увагу урядів до цих проблем і вжити негайні заходи у справі реалізації юридичних прав жінки. На п'ятирічний термін визначено теми, які розглядатимуться на наступних сесіях. Не остання серед них тема участі жінок у політичному житті. Адже, незважаючи на високий відсоток жінок з вищою освітою, в нашій країні тільки п'ять відсотків жінок займають керівні посади. Набагато краща ситуація в північноєвропейських країнах. Тому нам варто детальніше дослідити шляхи подолання цієї проблеми. До речі, незабаром відбудеться міжрегіональна консультативна нарада з питань участі жінок в політичному житті на рівні прийняття рішень. Але важко сказати, яку участь у цьому процесі візьме Україна, адже серед міністрів у нас тільки одна жінка. У розв'язанні проблеми такого типу міжнародні організації можуть давати тільки рекомендації, а реалізовувати конкретну політику повинна сама країна. Тому без Комісії Верховної Ради тут не обійтись. І першим кроком до цього стала присутність на 35-й сесії народного депутата України Світлани Остроущенко.

— Світлано Вікторівно, що корисного дала вам як парламентарієві 35-та сесія Комісії ООН у справах жінки?

— Це був перший прецедент, коли в роботі сесії брав участь народний депутат України. Для мене така робота, організована за ініціативою Міністерства закордонних справ, була дуже корисною. Після зустрічі у Відні наші проблеми починаю розглядати по-іншому, глибше розуміти. Думаю, що ми, якоюсь мірою, у своїй комісії ніби у «власному соку варимося». А світова думка щодо цієї проблеми має вже великий досвід. Наша парламентська комісія повинна включитися у світовий жіночий процес і разом з іншими країнами йти цією дорогою.

Комісія розглянула пріоритетну і для нас дуже актуальну тему вразливої групи жінок: жінок-пенсіонерів, жінок-інвалідів, молодих жінок. Ще недавно молоді жінки чомусь не входили до цієї категорії, а вони потребують великої уваги й активного соціального захисту з боку суспільства.

— Світлано Вікторівно, яким чином можна втілити на Україні програми, розроблені міжнародними жіночими організаціями?

— Комісія Верховної Ради в справах жінок працювати над тим, щоб підвищити роль жіноцтва в суспільному житті. Нашим жіночим організаціям треба вливатися у світовий жіночий рух, причому не бути осторонь парламентських структур. Бо можу сказати відверто — не тільки на побутовому, а й на політичному рівні наша жінка сьогодні зазнає дискримінації.

На сесії я мала зустрічі з делегаціями США, Швеції, Туреччини. Майже у кожній високорозвиненій державі є міністр у справах жінок. У нас в парламенті тільки 13 депутатів-жінок, а в Президії — жодної. Не можна не погодитися, що жіночі проблеми потребують кваліфікованого розгляду й розв'язання. То чому б не подумати про створення в Раді Міністрів Комітету у справах жінок?

— Дякую за розмову.

Інтерв'ю взяв Тарас ПЕТРІВ.

Наш прес-клуб

Очима зарубіжних колег

«Опозиційні групи в Радянському Союзі від соціал-демократів до монархістів і націоналістичних партій нацистського спрямування проголосили «священну війну» проти Президента Горбачова і його адміністрації й закликали до їх зміни. В теперішній ситуації, коли радянське суспільство досягло найвищого рівня поляризації з часів громадянської війни, референдум про майбутнє СРСР став пробою сил двох груп: прихильників жорсткої лінії в КПСС і антикомуністичного демократичного блоку».

«Нешнл геральд» (Індія).

* * *

«Якщо президент Буш хоче офіційно перебороти «в'єтнамський синдром», про що він заявив минулої п'ятниці, йому треба це зробити за допомогою широкого жесту, визнавши В'єтнам. Буш міг би розпочати з відміни торгового ембарго, яке діє вже 15 років. Дипломатичне визнання, кажучи простою мовою, засвідчило б не тільки, що ми пробачили собі, але й противникові, який зробив неможливе — одержав над нами перемогу».

«Вашінгтон пост» (США).

* * *

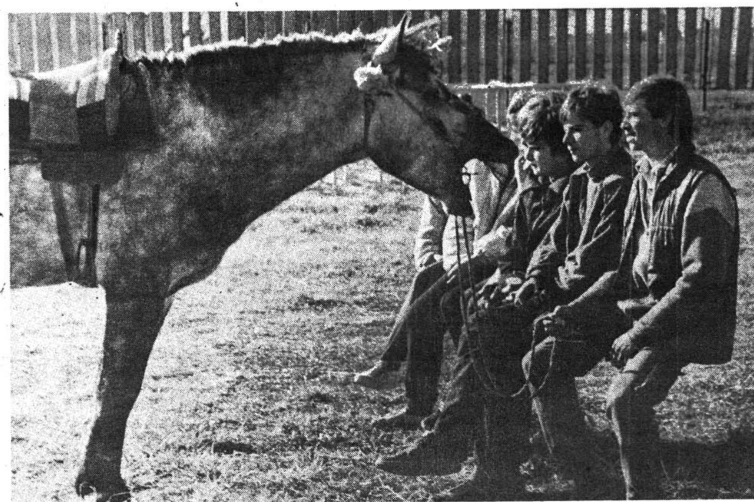
«Більшість проектів реконструкції Кувейту, які передбачають дизайн і будівництво, також будуть захоплені США, Англією і Францією — країнами, які послали в Затоку найбільше військовослужбовців. В очах Кувейту може здаватися логічним, що ці три держави отримують левову частку проектів за свої «зусилля» у справі звільнення емірату з кігтів Іраку. Та не слід виключати з процесів реконструкції й маленькі держави третього світу, які теж хочуть брати в ньому участь, навіть коли їм залишаться крихти».

«Бізнес таймс» (Малайзія).

ЖИТИ СТАЛО КРАЩЕ, ЖИТИ СТАЛО ВЕСЕЛІШЕ?

(Закінчення. Початок на 1-й сторінці).

Зазирнули!

Переконалися!

Ще сумніваєтеся! Питаєте: де ми оцієї пори узяли сніг! А ми його ніде не брали. Він сам випав. Якраз ото І. Полозков скликав у Москві свій з'їзд, звідти повіяло холодом, один чоловік біг позагоряти, а тут, на тобі, отакий атмосферний курйоз.

Чи, може, ви сумніваєтесь, що кінь ото нюхає тільки бензин А-76 і більше нічого! То скажіть: а що ж йому залишається нюхати на цьому забензиненому світі! Фіалки!!

Або он інший кінь, котрого хлопці навчили розмовляти. Що тут неймовірного! Аби ми вам ще розповіли, яким саме словам і виразам вони його навчили — ото було б справді інтересно.

Ну, музику, що навіює сон, ви й самі не раз слухали, просто тепер спритні кооператори беруть за це неабиякі гроші. Й знаходяться, як бачите, люди, котрим це по кишені.

А щодо собаки, котрий уміє читати без окулярів — то і взагалі не дивина. Купуєте собаку (можна встигнути ще за старими цінами), забезпечуєте його добрими харчами (це вже доведеться за новими цінами) — а там воно вже якось само собою...

Так що ми — не жартуємо. Не вірите — зазирніть ще й до «Куреня». А тим, хто охочий до жартів, щиро радимо: не читайте взагалі всього оцього сьогодні, почекайте до понеділка. У понеділок все одно у вас не буде почитати нічого свіженького.

Віталій ЖЕЖЕРА.

Фото Валерія ІНЮТІНА, Вячеслава ПУШКАРЬОВА.

Бути першим почесно і приємно в цивілізованих країнах. А у нас? Спливають у пам'яті імена нестандартно мислячих людей, які насмілилися перестрибнути барикади догм. Мало хто з них уникнув «шани» за відпрацьованою схемою: кампанія по розвінчанню, тавро кримінального злочинця, а то й видворення з країни.

З Анатолієм Михайловичем Кашпіровським вийшла осічка — брудна кримінальна справа розвалилася за відсутністю складу злочину. Не справдились і розрахунки на закордонні поїздки Кашпіровського — замість того, щоб просити політичного притулку, лікар своїми блискучими сеансами у Польщі, Ізраїлі та США підносив авторитет радянської медицини. Його цькували, а він — працював.

Перевірено вченими

ВАГАННЯ КАШПІРОВСЬКОГО

Ось результат сеансів у Польщі (з грудня 1989 року по липень 1990) — працездатними стали 850 тисяч людей, які стояли на обліку у лікарнях і поліклініках. Фантастика? Ні — підтверджена документами статистика. Але деякі наші видання і на неї дивилися крізь призму недовір'я: а чому Кашпіровський проводить сеанси у Польщі? Чому не у союзних інститутах і центрах?

Тим часом наші вчені, які прагнули розібратися у методиці Кашпіровського, без зайвого галасу вели дослідження у Москві, Ташкенті, Ленінграді, Харкові, Пензі, Хабаровську, Одесі, Нальчику, у Кабардино-Балкарії. Результати вразили уяву, виникла потреба їх обговорити. І ось у Києві відбулася перша українська науково-практична конференція «Психотерапевтичний і духовний феномен А. М. Кашпіровського». Проте у вступному слові Анатолій Михайлович сказав: «Я опинився в епіцентрі феномена, який зветься людиною. Моє завдання — подолати той бар'єр, що заважає людині повірити у свої безмежні можливості. Отже, не мій феномен давайте вивчати, а феноменальність людського організму».

Уяву про ставлення світу до предмета розмови дав якворум конференції: 3 академіки, 16 докторів медичних наук, 12 докторів фізико-математичних, біологічних та психологічних наук, 36 кандидатів наук, 19 наукових співробітників різних відомств, 40 медичних працівників, які практикують, гості з Польщі, Австралії, Швеції, Австрії. Щоправда, як мені здалося, поляки гостями себе не відчували, бо дослідження, які вони провели у польському університеті імені Марії Складовської-Кюрі, вилилися у велику, ґрунтовну, ілюстровану слайдами доповідь доктора Вольдемара Пятковського, директора Європейського інституту соціології та медицини. Результати якісного і кількісного аналізу збігалися у процентному відношенні з дослідженнями статистичного відділу центру Кашпіровського. На перше січня 1991 року центр одержав понад 1 мільйон 150 тисяч повідомлень.

Проаналізовано — 451188. 183827 листів розповідають про той чи інший вплив: позитивних результатів після очних та телесеансів — 178349 (96,62 відсотка), відсутність усякого впливу — 3960 (2,17 відсотка), повідомлення про погіршення стану — 395 (0,2 відсотка). В решті листів (267361) — колективні та індивідуальні прохання про лікування, пропозиції, побажання, листи на захист сеансів.

Та повернемося до польських досліджень. Група іншого дослідника, професора Гапіка, виконала величезну роботу по об'єктивізації результатів телесеансів. Друга програма польського телебачення дала в запису з нашого ефіру три сеанси, після чого через пресу, радіо, телебачення вчені провели ґрунтовне наукове анкетування, яке виявило: 3 години 45 хвилин телелікуваня допомогли видужати від найрізноманітніших хвороб 850 тисячам людей! У якій країні є лікар, чи група лікарів, чи медичний центр, оснащений найновішою апаратурою, які працювали б з такою ефективністю?

Зрозуміло, читача цікавить ефект телесеансів у нашій країні. Говорилося і про це. Психотерапевт Неоніла Вегера, яка обстежувала групу з 675 чоловік, навела поряд з іншими і такі дані: вісім жінок, приречених на безплідність, завагітніли і народили здорових діток, що підтверджено документально. Головний лікар Республіканського санаторію нетрадиційної медицини ЦК профспілки народної освіти УРСР, кандидат медичних наук Валентина Крепка вела дослідження у трьох групах: пацієнтів Анатолія Михайловича, які лікувалися тільки за допомогою телесеансів; тих, хто поряд з телесеансами приймав ліки; тих, хто лікувався традиційними методами. У першій групі видужали 81,8, в другій — 76,2, в третій — 31,2 відсотка хворих.

Клінічні підтвердження ефективності методу Кашпіровського домінували на конференції, і це закономірно, бо хто, як не лікар, що практикує і вивчає результативність того чи іншого методу, може винести вердикт? Керівник Республіканського центру психотерапії Леонід Юнда розповів, що через центр за три роки пройшли 15911 пацієнтів з різноманітними патологіями. Контрольні групі з 1604 чоловік протягом двох тижнів «прокрутили» шість сеансів. Аналіз результатів підтвердив: якщо людина настроєна на сприйняття сеансів, ефект лікування стрімко зростає. «Психотерапія по Кашпіровському дозволяє досягти не тільки найвищих результатів, але й відкриває необмежені можливості для вдосконалення цього загальнодоступного гуманного методу», — підкреслив Леонід Юнда.

Не потрібні були коментарі і до виступу В. Зарубіної, лікаря з 46-річним стажем з Черкеська (Ставропольський край). Медики найрізноманітніших спеціальностей створили там ініціативну групу, яка протягом року вивчала вплив телесеансів. Три тисячі хворих дали таку статистику: 2290 чоловік (76,3 відсотка) позбавилися основного чи супутнього захворювання, 595 (19,8 відсотка) відчули покращення, 115 (13,2 відсотка) — ніяких зрушень не відчули. Загострень і ускладнень не виникло.

Протягом року вивчали вплив телесеансів і в Ташкенті — у міському Будинку знань демонстрували відеозаписи телесеансів на великому екрані. Група лікарів-невропатологів на чолі з Михайлом Штеренщисом тут же вела дослідницьку роботу. Обстежувалася група хворих у стаціонарі. Це було зручно, бо ті мали медичні карти з фіксованими діагнозами. Результат стаціонарного обстеження: 116 пацієнтів позбавилися основного чи супутнього захворювання (29 відсотків), покращився стан у 126 (31,5 відсотка), ніякого ефекту не відчули — 158 (39,5 відсотка), погіршення стану не було. Всього у Ташкенті обстежено 2100 чоловік, окремі групи були під наглядом майже рік, тобто Штеренщис мав повне право говорити і про віддалений ефект...

Видатний психолог Еріх Фром писав: біда людини в тому, що, відійшовши від своєї біологічної основи, вона втратила здатність зцілювати саму себе. Дослідження науковців довели: Кашпіровський цю здатність відновлює. Його вплив допомагає примирити біологічне і соціальне в людині, які перебувають у вічному конфлікті. Організм підключається до цієї роботи, знаходить «дефект», який треба усунути — і відбувається самолікування у тих, зрозуміло, осіб, які здатні сприйняти вплив лікаря.

Здавалося б, визнання методу Кашпіровського науковим світом повинно було покласти край цькуванню його автора, тим більше, що учасники конференції одностайно цього вимагали, наполягаючи на покаранні тих журналістів, які вдалися до фальсифікації фактів (не буду переобтяжувати текст переліком конкретних прикладів фальсифікацій, але, хай мені повірять, на конференції їх було проаналізовано). Однак вони, цькування, триває. Скажімо, «Комсомолка» навіть на сам факт конференції відгукнулась тим, що... розкритикувала її «програмку». Щоправда, повідомила: Кашпіровського висунуто на Державну премію СРСР — але за що саме, розповісти «забула». Багато що залишилось невідомим читачам радянської преси: і що Кашпіровський добився (!) дозволу Міністерства охорони здоров'я везти 50 дітей з «зони» на відпочинок під Варшаву, що одержав «Victor» — нагороду, якою відзначають найпопулярніших людей польського телебачення (серед її лауреатів — Папа Іоанн Павло II, Лех Валенса),— та мало про що не дізналися і не дізнаються наші читачі... Зате різних газетних «бульок» з'являється силa-силенна. Вони не просто псують настрій — виснажують людину, яка змушена щоденно виправдовуватись. Але це один бік справи. Є другий. У Республіканському центрі психотерапії зберігаються історії хвороби пацієнтів, які зверталися з приводу психотичних реакцій, викликаних негативними публікаціями. І тим, хто поцікавиться, там назвуть прізвища людей, які «знайшли» у себе негативні наслідки сеансів, описаних у газетах. Як працювати в умовах, коли «обробці» піддають не тільки лікаря, а і його можливих пацієнтів? Не буду докопуватися, хто і навіщо це робить. Скажу тільки: він (чи вони) майже досяг мети. Анатолій Михайлович, який вже одержав дозвіл місцевої влади на відкриття лікувального центру, завагався: відкривати його на Батьківщині чи за її межами. Він — завагався. До якого рішення підштовхне його медичне керівництво республіки? Питання залишається відкритим.

Наталія МОЛОДЦЕВА.
Київ.

Наприкінці минулого року «Медицинская газета» написала про жінку, яка після телесеансів А. Кашпіровського ніби потрапила в психіатричну лікарню. Згодом виявилось: перший телесеанс відбувся, коли жінка вже перебувала на лікуванні.

Одна за одною викриваються фальсифікації, подібні до цієї, але це нічому не вчить організаторів цькування А. Кашпіровського. І в союзній, і в республіканській пресі з'являються матеріали, які мають на меті скомпрометувати лікаря. Фальсифікаторів не зупиняє навіть те, що метод його визнаний науковим світом — про це свідчать результати конференції «Психотерапевтичний і духовний феномен А. М. Кашпіровського». Не маючи можливості спокійно працювати, лікар розмірковує — чи не перенести свою практику за межі Батьківщини?

Повертаючись до надрукованого

«МИЛОСЕРДЯ ПРОСИТЬ... МИЛОСЕРДЯ»

Напередодні попереджувального страйку, що його мали оголосити медики в разі невиконання урядом республіки вимог щодо поліпшення їхнього соціально-економічного становища, голова ЦК профспілки працівників охорони здоров'я України Микола Федорович Лук'янов в інтерв'ю «Голосу України» так сформулював мету акції: «Хочемо привернути увагу суспільства до проблем галузі. Якщо сьогодні воно нас зрозуміє, завтра ми станемо йому в пригоді».

Швидко плине час. Уже місяць минув після страйку. Що ж з вимогами охоронців здоров'я? На зв'язку — голова ЦК профспілки:

— По-перше, наші вимоги підтримали громадяни республіки. По-друге, з Комісії Верховної Ради УРСР з питань здоров'я людини ми одержали відповідь, з якої випливає, що: уряду республіки доручено не пізніше 1 квітня розглянути питання про підвищення заробітної плати працівникам галузі і якомога швидше — про виділення коштів на розвиток матеріально-технічної бази охорони здоров'я, спорудження об'єктів соціальної сфери для медпрацівників; заборонити вилучення не використаних медичними установами коштів держбюджету, встановити пільгове забезпечення житлом тощо. Дещо вже виконується. А далі — побачимо.

Марина ДЯТЛОВА.

ВИРОСТИМО ДЕРЕВА ПАМ'ЯТІ!

Шановна редакціє «Голосу України»!

22 червня ц. р. виповнюється рівно піввіку, як фашистська Німеччина напала на нашу Батьківщину. Це — чорна дата в історії. З цього дня всесвітня «машина смерті» запрацювала з небувалими обертами. Скільки загинуло людей, особливо наших співвітчизників!

Пам'ять! Ми прагнемо зберегти її в наших думах, відтворити в наших діяннях. Вона — свята! Тому, в цей складний для Батьківщини час пропоную на честь воїнів, полеглих у боях за Вітчизну, на честь наших рідних і близьких, які загинули в роки Великої Вітчизняної війни, закласти в республіці Меморіальні Парки пам'яті, посадити в містах і селах сади, алеї Слави, дерева Пам'яті. Хай вони десятиліттями шумлять зеленими вітами й нагадують нам і майбутнім поколінням про загиблих батька й діда, брата й сестру.

Закладку таких зелених пам'ятників варто було б розпочати цієї весни й завершити весною 1995 року — до 50-річчя Перемоги. За цей час у кожному населеному пункті слід спланувати місця насаджень, виростити чи придбати саджанці дерев, чагарників, квітів. Що садити? На мій погляд, у парках і скверах, на алеях Слави — клен гостролистий, липу, дуб черещатий, ясен, каштан, горобину, березу, вербу, тополю. А на власних садибах — горіх грецький, яблуню, грушу, вишню, черешню та ін.

У нашій республіці є певний досвід створення таких зелених пам'ятників. Ще коли відзначали 40-річчя Перемоги, за ініціативою ветеранів Великої Вітчизняної в багатьох містах і селах було закладено 336 нових парків загальною площею близько 1200 гектарів, понад 1600 алей Слави, посаджено 1540 гектарів фруктових садів, велику кількість дерев пам'яті навколо обелісків, братських могил, на садибах фронтовиків, солдатських вдів, біля шкіл, лікарень та ін.

Проте закласти парк, сад, посадити дерево — це ще не все. Важливо постійно їх доглядати, ростити, берегти від пошкоджень та сокири недбайливця. Вирощуючи дерева, ми водночас сприятимемо екологічному вихованню людей, особливо юнацтва.

Шановні товариші! Подивіться довкола там, де ви мешкаєте. Скільки побачите земель, які не використовуються, різних пагорбів, яруг, де можна було б і треба посадити лісопарки, зелені гаї, алеї, лісосмуги обабіч шляхів та ін. А такі зелені пам'ятники потрібні усім нам — і як спомин про рідних і близьких, кого забрала війна, і як окраса рідної землі, як фабрики чистого повітря чи як лікарні для зняття нервової напруги. А як важливо вдягти в зелені віти береги наших річок, ставків, озер, щоб тут знову заструмили чисті джерела!

За все це, зрозуміло, слід братися всією громадою. І невідкладно! Адже екологічна ситуація в багатьох регіонах республіки така, що завтра може бути пізно. Тут мають виявити ініціативу місцеві Ради, народні депутати, ветеранські, молодіжні та інші громадські організації.

Посилаю до редакції цей лист в той день, коли рівно сімнадцять років тому перестало битися серце моєї мами — трудівниці, яка перенесла смерть чоловіка, закатованого гітлерівцями, гірку долю доньки, примусово вивезеної на каторжні роботи до Німеччини, нещастя сина, який повернувся з війни інвалідом. На могилі мами весною плаче береза, поруч ростуть дві горобини, горіх, квіти.

Хай же по всій нашій Україні виростуть нові парки, сади, дерева Пам'яті!

Петро ФЕЩЕНКО,
ветеран війни і праці, заслужений лісівник УРСР.

* * *

Від редакції. Підтримуючи пропозицію Петра Івановича Фещенка, редакція «Голосу України» звертається до місцевих Рад народних депутатів, рад трудових колективів міста й села, до організацій ветеранів війни і праці, прихильників миру, молоді, асоціації «Зелений світ», керівників екологічної й комунальної служб з проханням обговорити цей лист і братися до діла. Немає сумніву, що за п'ять років — від 50-річчя початку Великої Вітчизняної війни до 50-річчя Перемоги — якщо взятися всією громадою, можна багато зробити, щоб краще увічнити пам'ять воїнів, наших рідних і близьких, які полягли в тому страшному двобої і водночас прикрасити рідну українську землю новим зеленим клечанням, спасти її від болячок природної й духовної ерозії.

Чекаємо ваших листів, повідомлень.

«ДІЛОВІ» ДІТИ — НАШІ?

Взятися за перо змусило мене становище з молоддю, що склалося сьогодні у нашому «спальному» Ватутінському районі. Але, здається мені, багато подібного є й в інших районах столиці України, містах республіки.

Найактивнішу частину доби (про сон ми не говоримо) діти в переважній більшості сімей батьків своїх бачать дуже мало. Ті — або на роботі, або стоять в чергах, або приходять додому в такому стані, що їм не до дітей... Добре, якщо в сім'ї є бабусі й дідусі. Але й це зустрічається не так вже й часто. В основному ж, коли дорослі відсутні, діти після школи залишаються сам на сам з вулицями, під'їздами, підвалами, горищами та іншими сумнівними «володіннями». Там юне покоління — «господарі»: і вихованці, і вихователі. Кінотеатри, бібліотеки, клуби, стадіони та інші культурні заклади задовольняють, на жаль, тільки невелику частину потреб, без яких неможливий гармонійний розвиток особистості.

Відеосалони, які взяв під свою егіду комсомол і наводнив ними місто, на жаль, мало працюють на виховання милосердя, благодійництва, художнього смаку. Поклик комерції у не найкращому значенні цього слова торкнувся «відеоновацій» найбільше: за карбованець-півтора можна ознайомитися з «сексчорнухою», бойовиками, а не з шедеврами світового кіномистецтва, до яких, правда, й руки державної кіномережі теж не доходять.

Але не про це мова. Давайте прослідкуємо, де беруться гроші на ці «відики». Батьки, якщо хоч трішки турбуються про виховання, грошей на такі «забави» не дадуть, заробити ніде, а піти подивитися на «заборонений плід» хочеться: інші ж, мовляв, бачили. Який вихід залишається? Зекономити на шкільних сніданках, приховати частину грошей, виданих на інші покупки, відібрати у менших та слабших, або вкрасти. За «відиками» йде й інше з цього «арсеналу»: цигарки, горілка, пиво. А що — красиво жити не заборониш. І відбирають, і крадуть...

Але повернемося до головної теми нашої розмови — до праці. Точніше, до причин нелюбові до неї, вже починаючи з дитячого віку. Я бачу її в тому, що з малих літ наші піонери і жовтенята, а з часом і виробники стають жертвами викривлених щоденною практикою нібито благополучних гасел про «Усе найкраще — дітям!». Замість того, щоб привчати дітей змалечку до праці, ростимо їх в «тепличних» умовах, оберігаємо від труднощів життя, чим і прищеплюємо споживацькі, руйнівні для майбутньої активної особистості настрої. Формальним ставленням до трудового виховання «заражена» й наша школа. І на сьогодні маємо справу з поколіннями, нездатними навіть проковтнути «розжоване» для них старшими.

Переважна ж більшість — це звичайні діти із звичайних радянських сімей з їхніми щоденними турботами і проблемами. От вони й складуть завтра основу нашого суспільства.

Що треба зробити, щоб були вони цивілізованими й активними? Відповідь, як на мене, проста: треба, щоб наші діти замість здатності ламати іграшки, капризувати, вимагати «дай», руйнувати лавки у скверах, телефони, ліфти, змалечку пізнали ціну всьому цьому, розуміли, що створене воно працею їхніх же батьків. Аби не виросли з цих дітей творці нових ЧАЕС, треба щоб батьки не тільки працювали для них, а й думали, як же працюватимуть їхні чада, коли підростуть.

Давайте ж сьогодні щиро і відверто покаємося в тому, що наше трудове виховання проходило вхолосту, бо всіма нашими законами заборонено головне — право наших дітей на ранню, вільну, посильну і оплачувану працю. Діти наші з малих літ не привчаються бачити у праці єдність матеріальної і моральної насолоди від неї. Відродити таке ставлення до праці є універсальним рецептом від усіх наших бід.

І не я те вигадав. Таким шляхом йдуть всі цивілізовані країни, які виховують свої підростаючі покоління саме готовими до дорослого життя. І справа навіть не в тому, що там панує ринок, вільний обмін трудовими й інтелектуальними еквівалентами, коли від кожної людини суспільство потребує не зрівнялівки, за якої однаково мірою уживаються і працелюби, і нероби, а саме всебічного розкриття індивідуальних здібностей, коли розуміють, що власність — це не тільки знаряддя експлуатації, а ще й результат особистої праці і залежить він саме від кількості цієї праці. Річ у тому, що дітей сприймати світ таким, яким він є, привчають з дитинства. І вони те розуміють.

Розмірковуючи над усіма цими проблемами, поступово й дійшов думки, що нам теж треба узаконити види трудової й інтелектуальної діяльності неповнолітніх, визначити її види. І от несподівано для себе у радянсько-американському випуску «Комсомольской правды» «Интеримпульс» за 2 лютого цього року прочитав статтю «Во что играют деловые дети». У ній йшлося про те, що в США існує організація «Бізнес кідз» («Ділові діти»), яка сприяє виявленню і розвиткові підприємницьких здібностей у дітей, починаючи з малих літ. А в одній з брошур «Бізнес кідз» наведено 76 видів підприємницької діяльності, що найбільше підходять дітям і підліткам, які хотіли б з часом стати справжніми діловими людьми. Тож я й подумав: а чому це для нас неприйнятне? Що шкідливого в тому, якщо наші діти вироблятимуть на продаж хоча б ті ж барабанні палички, які (див. «Комсомольскую правду» за 26 лютого цього року) теж, виявляється, в дефіциті? Або продавати квіти, газети? Та й приклади (на жаль, поодинокі) того, коли діти залюбки працюють, якщо переконуються, що працюють на себе, у нас є. Приміром, у тих же шкільних майстернях, в кооперативах ПТУ.

Отож і здається мені, що однією з найнагальніших проблем наших міністерств і комітетів — по праці, юстиції, фінансів, народної освіти, внутрішніх справ — є розробка спільної і всебічно продуманої програми залучення підростаючого покоління до праці. Щоб у молодих людей з'явилися реальна перспектива не бити байдики, а хоч частково забезпечувати свої зростаючі з віком потреби. На радість собі, батькам і державі. Щоб змолоду вчилися розуміти — багато чого в майбутньому житті залежить від їхньої особистої праці, рук, душі, інтелекту. Щоб допомогти міліції боротися не з наслідками — пияцтвом, наркоманією, підлітковою злочинністю — а з причиною: відсутністю права на працю.

Тож, може, не будемо звинувачувати мене в «ідеалізмі», перестанемо бути спостерігачами і критиками молоді, а всі разом посприяємо відродженню працелюбності української нації, встановленню справжньої довіри між батьками і дітьми.

Юрій КУЗЬМЕНКО,
член ради громадсько-територіального самоуправління 11 мікрорайону Ватутінського району Києва.

ПОТРІБНО ЗМОЛОДУ ВИХОВУВАТИ ВИРОБНИКІВ, ТВОРЦІВ, ПІДПРИЄМЦІВ.

«Деталь вийшла!..»

Фото Олексія ВАЩЕНКА.

Атлантида Голосіївськ
або Таємниця «країни бо

Хочете — вірте, хочете — ні

ЦЯ ДЕРЖАВА НЕ ЗАРЕЄСТРОВАНА В ЖОДНОМУ ДОВІДНИКУ, ВОНА НЕ МАЄ СТАЛИХ КОРДОНІВ І НАЗВИ, ХОЧА ЇЇ ЖИТЕЛІВ ЗНАЮТЬ ТИСЯЧІ КИЯН. КОЖНОГО ДНЯ ВОНИ БАЧАТЬ ЦИХ УБОГИХ ЛЮДЕЙ У ПІДЗЕМНИХ ПЕРЕХОДАХ І МЕТРО, НА МІСЬКИХ СМІТНИКАХ І БІЛЯ ВХОДІВ У ГОТЕЛІ, В ТРОЛЕЙБУСАХ І НА ВОКЗАЛАХ. ХТОСЬ КИДАЄ В ЇХНІ КАПЕЛЮХИ ДРІБНУ МОНЕТУ...

БОМЖ — ЦЕ ЇХНЄ ЖИТЛО, І ЇХНЯ ЇЖА, БОМЖ — ЦЕ ЇХНЯ РАДІСТЬ І ЇХНЄ ГОРЕ, БОМЖ — ЦЕ ЇХНЯ НАЦІОНАЛЬНІСТЬ І ЇХНЯ РЕЛІГІЯ. ЦЕ ЗНАЮТЬ ВСІ. АЛЕ ДУЖЕ МАЛО ХТО ЗНАЄ, ЩО В ГЛИБИНАХ МІСТА, В НАЙПОТАЄМНІШИХ ЙОГО КУТКАХ, В ГОЛОСІЇВСЬКОМУ ЛІСІ, ПІД ЗЕМЛЕЮ, В КОЛИШНІХ ПЕЧЕРАХ КИЄВО-ПЕЧЕРСЬКОГО МОНАСТИРЯ І В ДОТАХ ЛІНІЇ ОБОРОНИ КИЄВА РОКІВ ДРУГОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ ІСНУЄ ЦІЛА ДЕРЖАВА БОМЖІВ — «ГОЛОСІЇВСЬКЕ БРАТСТВО».

ЗУСТРІЧ

Було це восени минулого року. Зібрали ми своїх однокурсників і, як завжди, пішли в Голосієве на шашлики (частенько таким чином відзначаємо річницю вступу до університету). Близько п'ятої години почало сутеніти. До нашого вогнища підійшов чоловік з торбиною, з якої стирчало кілька порожніх пляшок. Ми запросили його сісти, налили чарку і пригостили ледь теплим м'ясом. Розмова розклеїлась, і незнайомець, побачивши це, забрав порожні пляшки і зник за деревами.

Його полинялий плащ подався в глиб лісу, але це чомусь не здивувало. До сьомої нас залишилося троє. В лісі вже досить стемніло, і коли раптом з глибини його почулося потріскування сухих гілок, ми не на жарт злякалися. Пришельця признали лише тоді, коли він присів. На ньому був спортивний костюм. Плащ і торбину він залишив у лісі. Отямившись од несподіванки, знову запропонували йому чарку і запитливо втупилися в обличчя, чекаючи пояснень. Незнайомець повільно випив, дістав з кишені цигарку і підпалив від вогню.

— Звідки ви, хлопці, що за свято?

Так почалося наше справжнє знайомство. Через годину ми вже знали, що Брат (так просив називати себе незнайомець) живе в лісі понад десять років, йому 52. Розповів, що до 1978 року працював викладачем у Харкові, саме тоді його звинувачували в хабарництві. Довелося зникнути. До суду. Залишив дружину й сина і лише в 1985-му сповістив їм про себе. Та там уже все змінилося.

У Києві, на залізничному вокзалі, Брат познайомився з одним із членів Голосіївського Братства. Той і запросив його до себе. З того часу він — житель країни бомжів. Розповідь його настільки зацікавила, що опам'яталися ми, коли в лісі стояла справжня ніч і в повітрі почувся подих дощу, а з вогнища «дивилися» три невеликі жарини. Коли на годиннику було пів на одинадцяту, зібралися йти, та Брат простягнув руку в бік, протилежний напрямку центра міста, і промовив: «Туди безпечніше». Ми нічого не зрозуміли і знову рушили в бік міста. Незнайомець заступив дорогу і цілком серйозно сказав, що по цій дорозі нас можуть спіймати і побити — «Братство» не любить, коли його територією вночі ходять сторонні.

— Пройдете кілометрів п'ять туди, потім звернете ліворуч — до ранку будете вдома. До себе, на жаль, запросити не можу, хоча... Боятися нічого. Про вас уже все знаю. Зважте, якщо хоч одна людина дізнається про ліс, будете мати неприємності. Ходімо.

Ми були приголомшені. Невже таке можливе? Навіть психічно хвора людина до такого не додумається. Затріщало під дощем листя, вдарила блискавка. Йшли недовго. Біля одного з кущів Брат зупинився, опустився на коліно й узявся за товсту гілку. Кущ раптом повернувся паралельно поверхні землі, і на його місці з'явився тьмяно освітлений отвір.

— Заходьте, це моя хата, не бійтеся, Філософ сьогодні чергує в Лаврі, а я заступаю на озері о шостій ранку. Вперед.

ЖИТЛО

Дерев'яні сходини спускалися метрів на три, ширина коридора не перевищувала метра. У невеличкій кімнаті (2×2) не було нічого, крім десятка порожніх пляшок. Земляні стіни оббиті погнилими дошками. Збоку, в земляній ніші, стояла стара гасова лампа.

Коли Брат зачинив вхід і спустився до нас, то попросив відійти до лівої стіни і відвернутися. Почувся скрип. У правій стіні відкрилася ніша, за якою був темний коридор, що нагадував коридори печер Лаври. Брат узяв лампу й мовчки рушив. Ми за ним. Кілька разів звернули з головного коридора в бокові, підійшли до дерев'яних дверей. Господар легенько штовхнув їх — і перед нами відкрилася звичайна кімната, щоправда, бетонні стіни були обклеєні газетами. На стелі висіла електролампочка, зліва в кутку стояли стіл і двоє стільців, біля дверей лежав віник, зроблений з соснових гілок. Бетонна підлога чисто виметена. Двері в іншу кімнату оббиті дерматином. Брат швиденько відчинив їх, зайшов і клацнув вимикачем. Ми здогадалися, що ця кімната і є його квартирою. Дерев'яну підлогу покривав старий діравий килим. В кутках стояли два залізні ліжка. Поміж них у старій саморобній шафі — акуратно складені книги й посуд, поруч — радіоприймач «Росія». В ближньому правому кутку на невеликій тумбі стояла електроплита, а в підлозі під тумбою вмонтовано кілька розеток. Шнури тяглися під килимом до шафи. Поруч — два стільці. Стіни кімнати також покривали газети.

Господар запросив сісти і запитав: «Каву? Чай?». Ввімкнув електроплиту. Відчинив дверцята шафи, дістав чайник і поставив його на плиту. Сів на стілець і подивився на нас: «Ну як? Нам з Філософом вистачає, хоча інші давно вже телевізори придбали і навіть на роботу влаштувались. А ми... —

Він підвівся, знову підійшов до шафи і взяв велику книгу в шкіряній палітурці: — Цій Біблії більш як 300 років, це єдина наша цінність».

Ми роздивлялися його скарб, як почувся телефонний дзвінок. Не повірили своїм вухам, коли Брат підійшов до тумби, відчинив дверцята, вийняв телефонну трубку і чітко вимовив: «Нічого». Потім, по паузі, кілька разів голосно повторив «так» і «ні», «буду», «допоможу» і поклав трубку на місце.

— Лінія зв'язку збереглася ще з війни, лише трохи полагодили. Зараз це основний засіб передачі інформації. В гості ходимо не часто, а от інформацію про те, що трапилося за день серйозного на твоїй дільниці, повинні передавати в штаб. Там завжди знаходиться представник Ради Братства і недалеко живе його засновник — ім'я його назвати не можу. Людина він непогана, тверезо мисляча. Без нього тут і року ми не прожили б. Пересварилися б.

На плиті зашипів чайник. Брат заварив чай і розіклав стіл, якого ми раніше не помічали. Він був притулений до стіни. Брат налив чай. Знову задзвонив телефон. Цього разу розмова затяглася хвилин на десять. Господар розмовляв, судячи з усього, зі своїм начальником по ієрархії Братства. Говорили про шкіру, водяні помпи, цеглу. В кінці розмови Брат сказав: «Постараюся», — і поклав трубку.

— Рік тому в західному крилі восьмої галереї наші натрапили на якесь дивне приміщення — думали, що там склад з війни. Коли прочистили прохід і розгребли землю, побачили труну. Відразу залишили все. А десь тиждень тому хтось таки відкрив ту труну. Кажуть, знайшов старовинні срібні столові прибори й ікони з монастиря. Забрав, скільки зміг, і зник. Коли ми почали копати далі, знайшли іще одну кімнату, але вона затоплена. Тому хочемо спершу відвести воду і привести до порядку першу кімнату. Та й коридор доведеться мурувати, бо дуже небезпечний.

РОЗПОВІДЬ БРАТА

У бомжі, в основному, потрапляють люди, котрі зазнали кривди в житті. Це й вирішує їх долю надалі, це й характер формує. Одні вирішують боротися з неправдою, інші — мститися усім.

У статуті Братства записано: «Допоможи скривдженому, вилікуй хворого й нагодуй голодного». З початку сімдесятих у цих сховищах знайшли притулок дорослі й діти, в основному сироти, котрі втікають з дитячих будинків. Тим, хто просто загубився й замерзав на вокзалі чи в підземному переході, не помічений міліцією, члени Братства допомагають знайти батьків.

У перші роки існування цієї країни бомжі збирали пляшки й шукали провіант на смітниках і звалищах. Красти заборонено, грабувати — тим більше. Років шість тому почали розводити і відгодовувати свиней. Знайшли великий ДЗОТ і купили десяток поросят. Охочих доглядати їх знайшлося чимало. Була проблема з опаленням, але з підведенням електролінії більшість труднощів зникла.

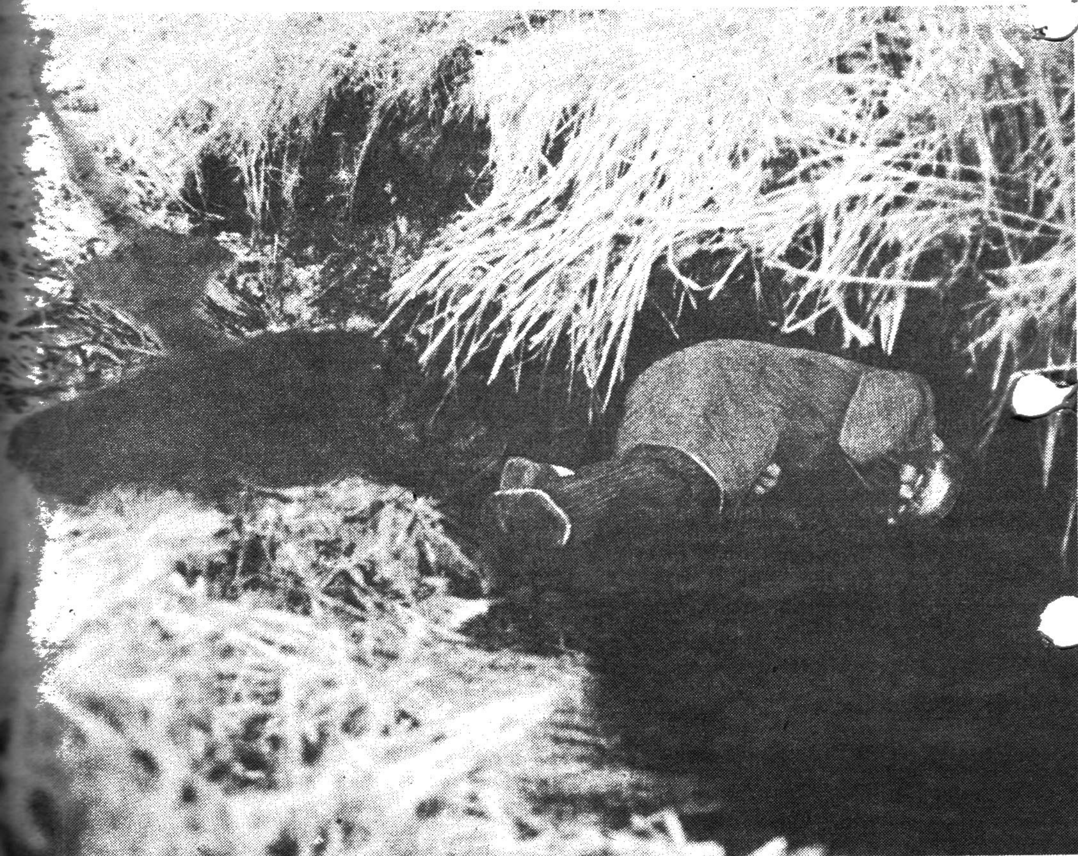
Старі печі-буржуйки використовуємо тепер дуже рідко. Воду добуваємо з підземних джерел, яких в цих місцях багато. Система телефонного зв'язку залишилась ще з війни, хоча відновлювали її досить довго. Церковні проблеми розв'язали лише кілька років тому, коли на Україні почалися міжконфесійні чвари. Тоді з'явився і священик. Влаштували невеличку церкву, щось на зразок печерних у Лаврі. Тепер щонеділі, хто хоче, може туди піти і помолитися чи сповідати гріхи.

Про безпеку Братство замислилося лише років чотири тому, хоча й до цього було вжито певних заходів. У 1986 році знайшли в одному з коридорів п'ятої галереї два трупи невідомих людей, почали стежити за виходами цього кварталу. З'ясувалося, що якась мафіозна група ховала тут свої діяння. Тоді довелося знищити цілу ланку виходів. Саме в той час Рада Братства й вирішила ввести постійне нічне чергування. Головні чотири виходи контролюються чотирма відеокамерами, в штабі щодобово біля телевізора знаходиться черговий. Решта виходів контролюється від шостої вечора до шостої ранку, залежно від пори року. На підходах до виходів встановлені певні прилади, дотик до яких подає сигнал у житло найближчого члена Братства і двох його сусідів. Якщо небезпека серйозна — вихід негайно блокується або знищується взагалі. В районах, де переміщення людей на поверхні має сталий характер, створені стаціонарні пункти догляду.

а Голосіївського лісу, иця «країни бомжів»

ЦЯ ДЕРЖАВА НЕ ЗАРЕЄСТРОВАНА В ЖОДНОМУ ДОВІДНИКУ, ВОНА НЕ МАЄ СТАЛИХ КОРДО- І НАЗВИ, ХОЧА ЇЇ ЖИТЕЛІВ ЗНАЮТЬ ТИСЯЧІ КИЯН. КОЖНОГО ДНЯ ВОНИ БАЧАТЬ ЦИХ УБО- ЛЮДЕЙ У ПІДЗЕМНИХ ПЕРЕХОДАХ І МЕТРО, НА МІСЬКИХ СМІТНИКАХ І БІЛЯ ВХОДІВ У ЕЛІ, В ТРОЛЕЙБУСАХ І НА ВОКЗАЛАХ. ХТОСЬ КИДАЄ В ЇХНІ КАПЕЛЮХИ ДРІБНУ МОНЕ-

БОМЖ — ЦЕ ЇХНЄ ЖИТЛО, І ЇХНЯ ЇЖА, БОМЖ — ЦЕ ЇХНЯ РАДІСТЬ І ЇХНЄ ГОРЕ, Ж — ЦЕ ЇХНЯ НАЦІОНАЛЬНІСТЬ І ЇХНЯ РЕЛІГІЯ. ЦЕ ЗНАЮТЬ ВСІ. АЛЕ ДУЖЕ МАЛО ХТО Є, ЩО В ГЛИБИНАХ МІСТА, В НАЙПОТАЄМНІШИХ ЙОГО КУТКАХ, В ГОЛОСІЇВСЬКОМУ ЛІСІ, ЗЕМЛЕЮ, В КОЛИШНІХ ПЕЧЕРАХ КИЄВО-ПЕЧЕРСЬКОГО МОНАСТИРЯ І В ДОТАХ ЛІНІЇ РОНИ КИЄВА РОКІВ ДРУГОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ ІСНУЄ ЦІЛА ДЕРЖАВА БОМЖІВ — «ГОЛОСІЇВ- Е БРАТСТВО».

в до тумби, відчинив ята, вийняв телефонну у і чітко вимовив: «Ні- . Потім, по паузі, кіль- азів голосно повторив і «ні», «буду», «допо- » і поклав трубку на

Лінія зв'язку збереглае з війни, лише трохи одили. Зараз це основ- засіб передачі інформа- В гості ходимо не часто, інформацію про те, що лося за день серйозно- твоїй дільниці, повинні давати в штаб. Там зав- знаходиться представ- Ради Братства і недале- иве його засновник — його назвати не можу. на він непогана, твере- мисляча. Без нього тут у ми не прожили б. Пе- рилися б.

плиті зашипів чайник. запарив чай і розіклав якого ми раніше не по- и. Він був притулений тіни. Брат налив чай. у задзвонив телефон.

о разу розмова затягла- вилин на десять. Госпо- розмовляв, судячи з го, зі своїм начальником єрархії Братства. Гово- про шкіру, водяні пом- цеглу. В кінці розмови сказав: «Постараюся», поклав трубку.

Рік тому в західному й восьмої галереї наші апили на якесь дивне іщення — думали, що склад з війни. Коли про- или прохід і розгребли ю, побачили труну. Від- залишили все. А десь ень тому хтось таки від- в ту труну. Кажуть, зна- в старовинні срібні сто- прибори й ікони з мо- иря. Забрав, скільки зміг, і зник. Коли ми почали копати далі, знайшли іще одну кімнату, але вона затоплена. Тому хочемо спершу відвести воду і привести до порядку першу кімнату. Та й коридор доведеться мурувати, бо дуже небезпечний.

РОЗПОВІДЬ БРАТА

У бомжі, в основному, потрапляють люди, котрі зазнали кривди в житті. Це й вирішує їх долю надалі, це й характер формує. Одні вирішують боротися з неправдою, інші — мститися усім.

У статуті Братства записано: «Допоможи скривдженому, вилікуй хворого й нагодуй голодного». З початку сімдесятих у цих сховищах знайшли притулок дорослі й діти, в основному сироти, котрі втікають з дитячих будинків. Тим, хто просто загубився й замерзав на вокзалі чи в підземному переході, не помічений міліцією, члени Братства допомагають знайти батьків.

У перші роки існування цієї країни бомжі збирали пляшки й шукали провіант на смітниках і звалищах. Красти заборонено, грабувати — тим більше. Років шість тому почали розводити і відгодовувати свиней. Знайшли великий ДЗОТ і купили десяток поросят. Охочих доглядати їх знайшлося чимало. Була проблема з опаленням, але з підведенням електролінії більшість труднощів зникла.

Старі печі-буржуйки використовуємо тепер дуже рідко. Воду добуваємо з підземних джерел, яких в цих місцях багато. Система [illegible]фонного зв'язку залишилась ще з війни, хоча відновлювали її досить довго. Церковні проблеми розв'язали лише кілька років тому, коли на Україні почалися міжконфесійні чвари. Тоді з'явився і священик. Влаштували невеличку церкву, щось на зразок печерних у Лаврі. Тепер щонеділі, хто хоче, може піти і помолитися чи сповідати гріхи.

Про безпеку Братство замислилося лише років чотири тому, хоча й до цього було вжито певних заходів. У 1986 році знайшли в одному з коридорів п'ятої галереї два трупи невідомих людей, почали стежити за виходами цього кварталу. З'ясувалося, що якась мафіозна група ховала тут свої діяння. Тоді довелося знищити цілу ланку виходів. Саме в той час Рада Братства й вирішила ввести постійне нічне чергування. Головні чотири виходи контролюються чотирма відеокамерами, в штабі щодобово біля телевізора знаходиться черговий. Решта виходів контролюється від шостої вечора до шостої ранку, залежно від пори року. На підходах до виходів встановлені певні прилади, дотик до яких подає сигнал у житло найближчого члена Братства і двох його сусідів. Якщо небезпека серйозна — вихід негайно блокується або знищується взагалі. В районах, де переміщення людей на поверхні має сталий характер, створені стаціонарні пункти догляду.

Сьогодні ситуація досить складна. Збільшилася кількість банд і злодіїв-одинаків, частина з яких знає, що у повоєнні роки тут, у бункерах лінії оборони, знаходили притулок грабіжники і злодії, що тут була зброя. Тому й рушила вся ця нечисть до нас. Почалася справжня боротьба за знайдені ДОТи і ДЗОТи. Інколи лунають пост[illegible]. Абсолютно все ми, звичайно, контролювати не можемо, тому частина сховищ вже зайнята і використовується людьми нечистими, хоча, як мені відомо, ці сховища локалізовані і відрізані від інших завалами. Одного разу й нам довелося постріляти, аби «гості» зрозуміли, що сюди не можна. Непокоїть, що нерідко в сховища потрапляють діти й інколи губляться в лабіринтах. Молодших просто виводимо, а [illegible]тарших доводиться і залякувати. Одна жіночка вирішила влаштувати в одному з бункерів погріб. Залишили записку з подякою за провіант — і з того часу її не видно.

Два роки тому Рада вирішила відіслати частину сімей [illegible]ства до інших міст. В [illegible]сіївському Братстві залишилося не більше 50 чоловік. Спробуємо до весни вивезти все майно, заблокувати більшість виходів і виїхати. Можливо, колись розповімо людям про себе. Під Києвом, напевно, залишимо кілька людей, щоб давати притулок бідним — кажуть, зима буде холодною.

ДОДОМУ

О п'ятій Братові треба було вирушати. Під час нашої розмови його іще кілька разів турбували по телефону, просили прийти на пункт раніше. Ми знову вирушили довгими коридорами, на одному з виходів він нас випустив. Прощаючись, попросив мовчати і обіцяв зайти в гості.

У КІНЦІ СІЧНЯ

На Старий Новий рік кожному з нас прийшли листівки з вітаннями, а через кілька днів завітав Брат. Розповів, що восени ще стався інцидент, який змусив залишити їхню Атлантиду. Одної листопадової ночі були здійснені три одночасні напади на наземні пункти нагляду. Поранено двох членів Братства. Негайна евакуація відбулася через два дні. До сьогодні вивезено все майно. В Голосієві залишилося кілька чоловік у двох найбезпечніших землянках. Отже, «країна бомжів живе. Розмова тривала не більше п'яти хвилин — Брата на вулиці чекала машина. Попрощавшись, він пішов.

З розповіді очевидців, котрі побажали залишитися «інкогніто», записав Андрій БОЄЧКО.

P. S. НЕЩОДАВНО МИ СПРОБУВАЛИ ЗНАЙТИ ТЕ МІСЦЕ, ДЕ КОЛИСЬ ПРОВЕЛИ НІЧ. МАРНО. БРАТ СКАЗАВ-ТАКИ ПРАВДУ. У ГОЛОСІЄВІ ВЖЕ НІКОГО НЕМАЄ, ШУКАТИ ТАМ АТЛАНТИДУ НЕ ВАРТО — ЦЕ НЕБЕЗПЕЧНО. ХОЧЕТЬСЯ НА ЗАКІНЧЕННЯ ЛИШЕ ПОПРОХАТИ ВСІХ: ПОДАВАЙТЕ БІДНИМ. БО БІЛЬШІСТЬ З НИХ — НЕЩАСНІ, АЛЕ ДОБРІ ЛЮДИ.

Від редакції. Оскільки ми не змогли перевірити наведені факти, відповідальності за їх достовірність на себе не беремо.

ПРАЦІВНИКИ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ НЕ МАЮТЬ ПРАВА ЗАТРИМАТИ БРОДЯГУ, ЯКИЙ ЗБИРАЄ ПОРОЖНІ ПЛЯШКИ У ПОЇЗДІ ЧИ НА ВОКЗАЛІ. БО ЗГІДНО ІЗ ЗАКОНОМ ТАКІ ОСОБИ ВВАЖАЮТЬСЯ ЗАЙНЯТИМИ ТРУДОВОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ.

ПР Н

Залізничний б петівці, Вапнярці, Погребищах, якщ но, «тертий калач знає свою «столи тин. Саме тут один з трьох на хідній залізниці розподільників. свого часу отрим історичне завдан няти бомжів, я до Києва і Моск Москва...»). Особ завдання набуло час проведення

І скільки ж їх, тримує оце сито столиць (хоч сум багатьох із них т ди)?

— Сумна наш наводить вона н думи, — розпові прийомника-розп полковник міліці Усього у прийом дільнику за рік чоловік, у тому нок. Понад півсо лак» залучено до го лікування від через наркологі ри та кабінети з браного прожива вік потребували хічних розладів. вили у відповідн клади. Як, до ре жів із венеричн ваннями.

У цьому довг лічується 58 зло галі 31 чоловік, цій ділянці залі вав у всесоюзн

Особливо сум клієнтів розпод люди похилого таких самотніх н за клопотання прийомника - влаштовані у б ти для людей п

Здавалося б, у технічного прог вити особистіст чебто неважко. це потребує і ч і витримки. Бо верто розповід місце колишнь ня. Документів дягах, як пр Отож летять у телеграми, запи пить, бо за 30 д новити особист ного, підтверди тами, в разі п паспорти. Цей т

ГОЛОС України

...ого лісу, ...мжів»

Сьогодні ситуація досить складна. Збільшилася кількість банд і злодіїв-одинаків, частина з яких знає, що у повоєнні роки тут, у бункерах лінії оборони, знаходили притулок грабіжники і злодії, що тут була зброя. Тому й рушила вся ця нечисть до нас. Почалася справжня боротьба за знайдені ДОТи і ДЗОТи. Інколи лунають пост... Абсолютно все ми, звичайно, контролювати не можемо, тому частина сховищ вже зайнята і використовується людьми нечистими, хоча, як мені відомо, ці сховища локалізовані і відрізані від інших завалами. Одного разу й нам довелося постріляти, аби «гості» зрозуміли, що сюди не можна. Непокоїть, що нерідко в сховища потрапляють діти й інколи губляться в лабіринтах. Молодших просто виводимо, а ...старших доводиться і залякувати. Одна жіночка вирішила влаштувати в одному з бункерів погріб. Залишили записку з подякою за провіант — і з того часу її не видно.

Два роки тому Рада вирішила відіслати частину сімей ...ства до інших міст. В ...сіївському Братстві залишилося не більше 50 чоловік. Спробуємо до весни вивезти все майно, заблокувати більшість виходів і виїхати. Можливо, колись розповімо людям про себе. Під Києвом, напевно, залишимо кілька людей, щоб давати притулок бідним — кажуть, зима буде холодною.

P. S.
НЕЩОДАВНО МИ СПРОБУВАЛИ ЗНАЙТИ ТЕ МІСЦЕ, ДЕ КОЛИСЬ ПРОВЕЛИ НІЧ. МАРНО. БРАТ СКАЗАВ-ТАКИ ПРАВДУ. У ГОЛОСІЄВІ ВЖЕ НІКОГО НЕМАЄ, ШУКАТИ ТАМ АТЛАНТИДУ НЕ ВАРТО — ЦЕ НЕБЕЗПЕЧНО. ХОЧЕТЬСЯ НА ЗАКІНЧЕННЯ ЛИШЕ ПОПРОХАТИ ВСІХ: ПОДАВАЙТЕ БІДНИМ. БО БІЛЬШІСТЬ З НИХ — НЕЩАСНІ, АЛЕ ДОБРІ ЛЮДИ.

Від редакції. Оскільки ми не змогли перевірити наведені факти, відповідальності за їх достовірність на себе не беремо.

...ДОДОМУ

О п'ятій Братові треба було вирушати. Під час нашої розмови його іще кілька разів турбували по телефону, просили прийти на пункт раніше. Ми знову вирушили довгими коридорами, на одному з виходів він нас випустив. Прощаючись, попросив мовчати і обіцяв зайти в гості.

У КІНЦІ СІЧНЯ

На Старий Новий рік кожному з нас прийшли листівки з вітаннями, а через кілька днів завітав Брат. Розповів, що восени ще стався інцидент, який змусив залишити їхню Атлантиду. Одної листопадової ночі були здійснені три одночасні напади на наземні пункти нагляду. Поранено двох членів Братства. Негайна евакуація відбулася через два дні. До сьогодні вивезено все майно. В Голосієві залишилося кілька чоловік у двох найбезпечніших землянках. Отже, «країна бомжів живе. Розмова тривала не більше п'яти хвилин — Брата на вулиці чекала машина. Пообіцявши написати, він пішов.

З розповіді очевидців, котрі побажали залишитися «інкогніто», записав Андрій БОЄЧКО.

ПРИЙОМНИК— НЕ ЖИТЛО

Залізничний бомж у Шепетівці, Вапнярці, Вінниці чи в Погребищах, якщо він, звичайно, «тертий калач», неодмінно знає свою «столицю» — Козятин. Саме тут розташований один з трьох на Південно-Західній залізниці прийомників-розподільників. Цей заклад свого часу отримав мало не історичне завдання — перепиняти бомжів, які прямують до Києва і Москви («За нами Москва...»). Особливої ваги це завдання набуло, певне, під час проведення Олімпіади.

І скільки ж їх, неборак, затримує оце сито на шляху до столиць (хоч сумніваюсь, що багатьох із них тягне саме туди)?

— Сумна наша статистика, і наводить вона на глибокі роздуми, — розповідає начальник прийомника-розподільника підполковник міліції М. Кобець.— Усього у прийомнику - розподільнику за рік побувало 411 чоловік, у тому числі — 10 жінок. Понад півсотні цих «бурлак» залучено до добровільного лікування від алкоголізму через наркологічні диспансери та кабінети за місцем вибраного проживання. 29 чоловік потребували лікування психічних розладів. Їх теж відправили у відповідні лікарняні заклади. Як, до речі, і 17 бомжів із венеричними захворюваннями.

У цьому довгому списку налічується 58 злочинців. А взагалі 31 чоловік, затриманий на цій ділянці залізниці, перебував у всесоюзному розшуку.

Особливо сумно, що серед клієнтів розподільника були й люди похилого віку. Четверо таких самотніх непрацездатних за клопотанням керівництва прийомника - розподільника влаштовані у будинки-інтернати для людей похилого віку.

Здавалося б, у добу науково-технічного прогресу установити особистість бомжа начебто неважко. Насправді ж це потребує і часу, і пошуків, і витримки. Бо не кожен відверто розповідає про себе, місце колишнього проживання. Документів при цих бродягах, як правило, немає. Отож летять у всі кінці країни телеграми, запити. А час квапить, бо за 30 днів треба встановити особистість затриманого, підтвердити це документами, в разі потреби видати паспорти. Цей термін визначе-

— На «дні» —

но законом. Тому працівникам прийомника - розподільника нерідко доводиться не рахуватися з вільним часом, своїми вихідними. А за ці надурочні години їм не платять.

До речі, про закон. Скажімо, працівники правоохоронних органів не мають права затримати бродягу, який збирає порожні пляшки у поїзді чи на вокзалі. Бо згідно із законом такі особи вважаються зайнятими трудовою діяльністю. Або ще таке. Розглядає народний суд справу про направлення бомжа на примусове лікування від алкоголю, а він заявляє, що лікуватиметься сам добровільно. І йому змушені йти назустріч. Звільниться така людина через певний строк із прийомника-розподільника та й знову повертається до старого.

Установа у значно зменшеній моделі чимось нагадує тюрму. Є тут і камери з гратами на вікнах та маленькими віконцями у металевих дверях, із яких часто лунає хрипле «блатне»: «Кум!» (це звертання до чергового міліціонера). Над високим муром — колючий дріт. Голосним гавканням нагадують про себе вівчарки.

Але прийомник - розподільник має невеликі виробничі дільниці на місцевому птахокомбінаті і хлібозаводі. Затримані, встановлення особистостей яких здійснюється успішно, без ускладнень, за власним бажанням можуть працювати на вантажних роботах, виготовляти нескладні столярні вироби. Такі особи отримують цигарки, забезпечуються пристойним харчуванням на підприємствах, а увечері, повернувшись із роботи, можуть ще й з'їсти залишений їм обід.

Запитаєте: а куди ж ідуть кошти, зароблені затриманими? Частина їх відраховується на харчування, інша переводиться в управління внутрішніх справ Південно-Західної залізниці. До того ж при звільненні людям видають допомогу до 15 карбованців, кому далеко їхати — сухий пайок.

При цьому треба знати, що різні витрати лише на придбання одягу для осіб, які звільняються із прийомника - розподільника, не маючи вбрання до сезону, становили 800 карбованців.

— І знаєте, як стає боляче та образливо, коли повторно затримуємо своїх колишніх підопічних, а на них — старе лахміття, бо виданий нами новий одяг уже встигли пропити, — продовжує М. Кобець. — Отак чимало бомжів цінять турботу про них.

Придбання квитків для поїздок звільнених осіб до вибраного місця проживання лише із Козятинського прийомника - розподільника торік обійшлося державі у 900 карбованців. На таку ж суму було закуплено для затриманих цигарок, а ще їм було видано 477 карбованців грошової допомоги.

У Козятинському прийомнику-розподільнику діють лише 5 камер загальною площею 50 квадратних метрів. У середньому на одного затриманого припадає квадратний метр житлової площі замість необхідних 2,5. Цим самим порушуються правила утримання, санітарні правила, що викликає законні нарікання та скарги затриманих.

Тут немає кімнати побачень, санітарного пропускника, ізолятора для хворих, кімнати для утримання жінок, недостатньо приміщень для інспекторського та оперативного складів.

І це при тому, що більшість із цих проблем можна було вирішити одним поверненням розподільнику більшої частини його ж приміщення, тимчасово зайнятого ще чотири роки тому центром, що опрацьовує перевізні документи станції Козятин. Офіційні листи у різні інстанції за підписом начальника відділу внутрішніх справ на станції Козятин полковника М. Козачка і досі залишаються без відповідей.

А бомжів у ці холодні дні, наче магнітом, продовжують притягувати теплі поїзди і вокзали...

Василь СТРАШНИЙ, журналіст.

ПРАЦІВНИКИ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ НЕ МАЮТЬ ПРАВА ЗАТРИМАТИ БРОДЯГУ, ЯКИЙ ЗБИРАЄ ПОРОЖНІ ПЛЯШКИ У ПОЇЗДІ ЧИ НА ВОКЗАЛІ. БО ЗГІДНО ІЗ ЗАКОНОМ ТАКІ ОСОБИ ВВАЖАЮТЬСЯ ЗАЙНЯТИМИ ТРУДОВОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ.

На знімках: нелегку професію інспектора - дознавача обрав старший лейтенант міліції В. Пилипчук; буває, що замислюється над своїм життям і бомж В. Грищенко.

Фото Олександра ТИТАРЧУКА.

ЯКОЮ Б ВОНА СЬОГОДНІ НЕ БУЛА, НАША ГЛАСНІСТЬ — ДОЗОВАНОЮ, КОНТРОЛЬОВАНОЮ ЗГОРИ ЧИ ВСЕДОЗВОЛЕНОЮ,— А ТЕ, ЩО ЗАВДЯКИ ІЙ НАЛІТ «БУРЖУАЗНОСТІ», А ТО Й НЕПРИСТОЙНОСТІ ПОТРОХУ ОПАВ ЗІ СЛОВА «СЕНСАЦІЯ» — ТО ФАКТ, ЗДАЄТЬСЯ, НЕЗАПЕРЕЧНИЙ. ОТ І СЬОГОДНІ ВЛАСНІ, СПЕЦІАЛЬНІ, АКРЕДИТОВАНІ Й НЕ ДУЖЕ КОРЕСПОНДЕНТИ «КУРЕНЯ» ПІДГОТУВАЛИ ДЛЯ ВАС ЦІЛУ НИЗКУ ПОВІДОМЛЕНЬ, ЯКІ ІНАКШЕ, АНІЖ СЕНСАЦІЯМИ НЕ НАЗВЕШ — НАСТІЛЬКИ БІЛЬШІСТЬ ІЗ НИХ НЕЙМОВІРНІ. ВИ МОЖЕТЕ ЗАПИТАТИ, А ЯК ВОНО ТАК ВИЙШЛО У ВАС, ЩО ВСІ ЦІ НАДЗВИЧАЙНІ ПОДІЇ СТАЛИСЯ НАПЕРЕДОДНІ 1 КВІТНЯ? ХТОЗНА. ВИЙШЛО — І ВСЕ. ЧОМУСЬ САМЕ НА ЦЕЙ ДЕНЬ НАЙЧАСТІШЕ ВИПАДАЮТЬ ОТАКІ ФАНТАСМАГОРИЧНІ ПОДІЇ. НІКОМУ Ж НЕ СПАДЕ НА ДУМКУ ДЕСЬ У ГРУДНІ ПОВІДОМИТИ, ЩО «У ВАС ВСЯ СПИНА БІЛА». ОТОЖ, ЧИТАЙТЕ, ДУМАЙТЕ, А ВІРИТИ ЧИ НІ — ТО ВЖЕ ОСОБИСТА СПРАВА КОЖНОГО.

ОБЛИЧЧЯМ ДО ЛЮДЕЙ

Хто з гостей Києва, під'їжджаючи до міста, не мріяв побачити легендарну велетенську скульптуру з мечем та щитом у руках, про яку стільки доводилось чути? Хто з киян хоча б раз у житті, прокинувшись до схід сонця, не пробирався на схили Дніпра, щоб у світанковому ореолі помилуватись унікальним архітектурним шедевром! Здавалося б, стояти скульптурі роки та й роки.

Але ось ми отримуємо листа від киянки Ірени Клименко. «Я дуже люблю скульптуру «залізної жінки», як її з любов'ю називають прості кияни. Обов'язково при кожній нагоді всією сім'єю приходимо сюди, щоб прилучитись до високого мистецтва, приводимо друзів, які приїжджають погостити. Але одне нам не дає спокою. Чому жителі лівого берега можуть дивитись «жінці» в обличчя, а ми, хто проживає на правобережжі Києва, бачать її лише... Словом, зі спини?».

Що можна відповісти? Ми й не відповідали. Але ідея, як з'ясувалось, уже оволоділа масами. Почали надходити колективні листи — за підписами «клас», «бригада», «цех». «Звідки така неповага до нас...». «Чим ми гірші від тих, хто живе на Русанівці?..».

І тоді подумалось, а й справді, коли у пресі ще згадується про те, що ми йдемо до правової держави, чи справедливо, якщо частина жителів одного й того ж міста буде знайома з шедевром архітектури з лиця, а інша... словом, зі спини. Чи можна таку державу назвати правовою?

І тут ми згадали про Марію Ванденко. Так, так, ту саму Марію Ванденко, екстрасенса і «зірку» телекінезу, про яку вже двічі писалось в одній з українських молодіжних газет і яка може навіяти аудиторії будь-які смакові і зорові відчуття, яка може рухати різні предмети, підіймати в повітря людей, меблі, автомобілі. Розшукали Марію в Луганську, де вона створює нині свій центр і набирає «школу». В тому, що для Марії немає нічого непідвладного, переконалися відразу. Нашу пропозицію вона не назвала ні утопічною, ні божевільною. Десятихвилинної телефонної розмови вистачило для того, щоб її було прийнято.

Потім були чотири місяці бюрократичної війни: узгодження, підписи, печатки. І ось нарешті можна повідомити: 1 квітня о 17-й годині на дніпровських схилах біля моста Патона в Києві Марія Ванденко в присутності всіх бажаючих готова виконати численні бажання киян і тим самим здійснити неможливе: акумулювавши енергію власного біополя, вона поверне багатотонну скульптуру «залізної жінки» на 180 градусів.

Отримано згоду на цю унікальну операцію Київського міськвиконкому. Створено спеціальне управління для вирішення всіх технічних проблем, названо його — «Обличчям до людей». На місце експерименту 1 квітня прибуде загін із спеціальною технікою, що в будь-яку мить може зашкодити падінню скульптури. Але Марія Ванденко впевнена: техніка не знадобиться.

Коли ви хочете побачити все це не з-за чужих спин та капелюхів, поспішайте до кас Палацу спорту, де з сьогоднішнього дня продаються квитки на спеціальний оглядовий майданчик. Ціна, погодьтесь, мізерна — 2 карбованці. Ще раз така можливість з'явиться у вас лише 1 жовтня. Вирішено, що відтепер «залізна жінка» півроку дивитиметься на правобережний Київ, а півроку — на лівобережний.

Не пропустіть видовище! Колективні заявки подавайте за телефоном 441-86-20, 441-89-94.

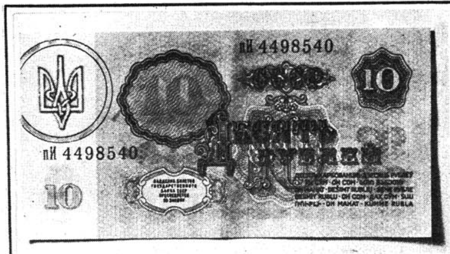
Олександр ХАРЧЕНКО, заступник курінного з питань архітектури.

А ДЕ ВАШ ТРИЗУБ?

АБО ЯКИЙ ВИГЛЯД МАТИМУТЬ УКРАЇНСЬКІ ГРОШІ З 1 КВІТНЯ

Справи фінансові

Ні для кого не таємниця, скільки товарів лежить сьогодні на складах. 2 квітня вся ця продовольча та промтоварна розкіш обіцяє вихлюпнутися на прилавки. Та чи надовго її вистачить? Спеціалісти підрахували: на 30—40 днів. А тут ще стало відомо, що на Україну їде велика група туристів з Польщі та деяких сусідніх з республікою областей. Отож оці місяць-півтора споживчого парадизму можуть стиснутися до кількох днів.

У цій напруженій обстановці і відбулося позачергове засідання Ради Міністрів України, на якому прийнято екстренні рішення. Оскільки купонна система неспроможна ефективно захистити споживчий ринок України, з 1 квітня вводяться національні українські гроші.

Зайве пояснювати, що друкування нових грошей — справа дорога і складна, окрім того, потребує часу. Тому замість українського «карбованця» поки що буде використовуватись звичний для нас «рубль». Від грошей в інших республіках він відрізнятиметься тим, що у правому верхньому кутку купюри буде проставлено знак — тризуб у колі.

Відразу у тисяч і мільйонів українців виникає запитання: де можна обміняти старі гроші на нові? Обміну як такого не буде. Починаючи з 1 квітня у будь-якому відділенні Ощадбанку СРСР будь-якого міста республіки на ваше прохання на кожній купюрі касир-оператор зобов'язаний проставити отой самий знак — тризуб. Не потрібні ні декларації про прибуток, ні інші документи — лише паспорт. Усе, що від вас вимагається — це попросити касира-оператора: проставте, будь ласка, мені печатку з тризубом, і вказати суму. При цьому зовсім не обов'язково приймати близько до серця те, що почуєте від касира-оператора.

Олександр ШТОЛЬКО, заступник курінного з питань фінансів.

МОЯ МІЛІЦІЯ МЕНЕ БЕРЕЖЕ!

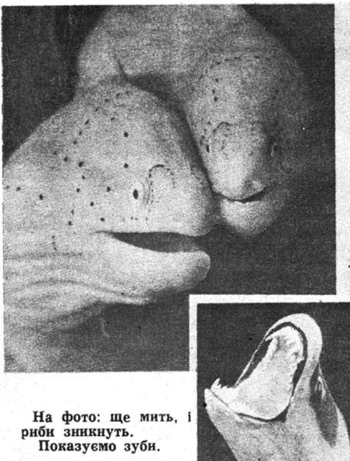
Після того як міліція прийняла на озброєння гумові палиці, багато нарікань викликає недосконалий порядок їх застосування проти порушників громадського порядку.

Справді, використання вогнепальної зброї чітко визначається Статутом внутрішньої служби міліції. Перш ніж застосувати її щодо правопорушника, міліціонер мусить дати команди: «Стій! Стріляти буду!» При невиконанні наказу він повинен зробити попереджувальний постріл у повітря. А якщо й це не допомагає — застосувати зброю.

Тепер, здається, і з гумовими палицями наведено порядок. Ідучи назустріч численним побажанням трудящих, колегія МВС республіки розглянула і затвердила нову редакцію параграфу № 8.16 Статуту внутрішньої служби міліції. З 1 квітня використання гумової палиці проти правопорушників на території України чітко регламентовано. Міліціонер у відповідному випадку, перш ніж застосувати палицю, повинен голосно подати команду: «Стій! Бити буду!» Якщо ж правопорушник не виконає команди, міліціонер мусить двічі замахнутися палицею, але не бити (очевидно, ця дія є аналогом попереджувального пострілу в повітря). А якщо й це не вгамує правопорушника, правоохоронець може застосувати гумову палицю.

Безперечно, нова редакція Статуту — ще один крок у напрямі до створення на Україні правової держави. Гадаємо, трудящі схвально зустрінуть повідомлення про цю гуманну акцію МВС.

Капітан Юрій МЕНЬШАК.

На фото: ще мить, і риби зникнуть. Показуємо зуби.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

ЩЕЛЕПИ

До редакції зателефонував киянин П. К. і повідав історію, в яку ми спочатку не повірили. Тільки після кількаразових запевнень, що це аж ніякий не жарт, взялися за розслідування.

Отже, свідчення П. К., мешканця одного з дев'ятиповерхових будинків, що на Харківському масиві (вулицю, номер квартири, прізвище спеціально не називаємо, аби не викликати нездорового ажіотажу):

— Я маю звичку вночі курити. У ванній кімнаті. Там витяжка гарна, ото і смалю собі потихеньку. Коли це ні з сього, ні з того кришка унітаза як підскочить, як ляснє — раз, удруге. Вірите — мені ніби хто макітру поголив. Утік. Сім'ю не будив, нащо, а сам цілу ніч у ліжку, наче на голках.

Уранці дітей, дружину до ванни не пустив. Вони, звичайно, дивилися на мене, наче на скаженого... Але, коли на їхніх очах ця гадина випірнула з унітаза і схопила нашого Розбишаку, — кіт мав звичку звідти воду хлестати, — заревли, наче білуги... А що потім? Потім товариш із ЖЕКу привів, сміялися, отак, як і ви, не вірили. Годину вони біля унітаза простояли, не випускав. Побачили її мордяку — біля ліфта відсапувалися. Переселили нас у резервну квартиру, чекаємо, доки виловлять...

Наші кореспонденти разом з ученими АН УРСР відвідали небезпечну квартиру. Вони й підтвердили, що це саме та риба-хижак, яка недавно почала зустрічатися у Дніпрі. До речі, преса, зокрема «Молодь України», «Торгова газета», вже повідомляла про цю надзвичайно агресивну змієподібну рибу. Нововявлений хижак не боїться навіть людини. Траплялося, що нападав навіть на любителів підльодного лову. Жартома отак перекусив держак завтовшки з руку. Вчені схиляються до думки, що це диво природи— наслідок схрещення кровожерної пірані з міногою. І там, де з'являється ця потвора, зникає все живе. У пошуках поживи ненажера проникає у відстійники і навіть каналізаційні труби. І доки комунальники чухалися, лаштуючи за порадою вчених спеціальні фільтри, гадюка-рибина й уподобала собі тепленьку, поживну місцинку— квартиру П. К.

Нині завдання номер один — якнайшвидше викурити, виловити незвану гостю із облюбованого нею унітаза. Тим паче, де гарантія, що їй не захочеться поміняти квартиру і не випірнути, скажімо, на восьмому чи шостому поверсі будинку. При ЖЕКу створена урядова комісія, яка набирає спецгрупу з добровольців, досвідчених рибалок. Вона й включиться в операцію щодо знешкодження оцих рибин.

Ті, хто покладається на себе, має міцні нерви, можуть записуватися до спецгрупи протягом 1 квітня за телефоном: 441-89-95, 441-89-94.

Віталій СОЛОНЕЦЬ, заступник курінного з питань екології.

Ми розігруємо — нас розігрують

Так уже ведеться: усе наше життя — суцільний розиграш. Тільки-но людина з'явилася на світ, а її вже розігрують батьки, підсовуючи соску-пустушку. Пізніше розігрують вчителі, удаючи, що вчать. Далі в армії розігрує офіцер, твердячи про високий військовий обов'язок і при цьому посилаючи копати «від паркану і до обіду». А все це призводить до того, що той, кого розігрують, починає розігрувати сам. Батьків, заводячи другий щоденник. Вчителя, влаштувавши вибух у хімкабінеті. Офіцера, міняючи патрони на самогон.

А там, дивись, масштаби розиграшів зростають. І вже уряд розігрує народ. Та так, що той довго не приходить до тями. А оговтавшись, у свою чергу розігрує уряд, страйкуючи й мітингуючи. Ну, а коли готують свої розиграші генерали, то тут уже взагалі не до жартів. Одразу приходить на пам'ять один вусань-генералісімус із своїм улюбленим розиграшем: «Вас эщо нэ расстрэляли?».

Та облишимо похмурі дотепи. Не будемо порушувати першоквітневих традицій. Веселіше сприйматимемо розиграші, на які так багате наше життя. А вони — на кожному кроці.

В МАГАЗИНІ

От вам чек на шість карбованців. Дайте мені он ту штуковину!

— Поки ви стояли в касу, на неї підвищили ціну. Тепер це коштує сто шість карбованців...

— От вам новий чек. На сто шість!

— Пізно. Вже все розкупили...

В ОЩАДКАСІ

—Я хочу зняти з ощадкнижки свої дві тисячі!

— Мушу вас обрадувати: ваші заощадження збільшено до десяти тисяч.

— Блискуче! То давайте десять!..

— Приходьте років через п'ятнадцять...

НА УЗБІЧЧІ

— Ви поставили машину в забороненому місці. З вас штраф — десять карбованців!

— Що поробиш — беріть! Хіба це гроші?

— А хіба я інспектор?

У ПРИЙМАЛЬНІЙ ДЕПУТАТА

— Пане депутате, коли ми вас обирали, ви обіцяли електрифікувати нашу вулицю, а вона так і залишилась темною.

— Але ж тоді я був керівником районного масштабу, а нині — республіканського.

— І що ж тепер?

— Обіцяю світле майбутнє!

НА ВУЛИЦІ

— Чого це раптом танки на площі?

— Приїхали збирати картоплю.

— Хіба у центрі нашого міста росте картопля?

— Раз приїхали — то росте...

Тимко ПОРОХ.

Книга Гіннеса

ІГОР ОЛЕКСАНДРОВИЧ І КОРОВА-ГУЛЛІВЕР

Якби ще з півроку тому хтось сказав Ігорю Олександровичу Шпаку з села Сен-Бернари Переяслав-Миронівського району на Київщині, що він виявиться причетним до такої сенсації, Ігор Олександрович, напевне, сприйняв би це як невдалий жарт і довго вважав би свого співрозмовника людиною несерйозною. Однак це таки сталося.

Сенсація почалась з весілля, яке подружжя Шпаків справило для дочки — на 300 персон. А вірніше з того, що залишилося після нього — п'яти ящиків «Пепсі-коли»!

— Не пропадати ж добру, — вирішив Ігор Олександрович і порадив дружині Алісі Леонідівні щодня підливати по одній пляшці всесвітньо відомого напою у пійло для корови Констанції. (Останній пощастило народитися невдовзі після чергового показу телесеріалу про трьох мушкетерів).

Два тижні Шпаки не спостерігали нічого незвичного. І раптом корова почала рости як на дріжджах. Припинили підливати «Пепсі-колу» — ріст припинився. Продовжили далі несподіваний експеримент — знову росте.

На двадцятий день з'ясувалося, що треба розбудовувати хлів, оскільки Констанція вже не могла навіть повернутись у ньому. Добре, що правління колгоспу допомогло збентеженим господарям дошками, цвяхами, шифером.

Сьогодні Констанція важить 1950 кілограмів, дає щодня 120—130 літрів молока. Зростом незвичайна корова майже сягає двоповерхового будинку. Навіть коли Ігор Олександрович здійма руки вгору, як ось на цьому фото, йому не вдається дотягнутися до рогів Констанції.

Місцевий ветеринар не зміг нічого пояснити. В село виїхала група науковців із сільськогосподарської академії та інституту великої рогатої худоби АН УРСР для вивчення «феномену Констанції», як його назвали місцеві жителі. І ще одне явище спостерігається: односельці Ігора Олександровича і Аліси Леонідівни скуповують «Пепсі-колу» в магазинах Києва і райцентру та ящиками везуть додому. Чи пошириться «феномен Констанції» й на інші двори? Чекати залишилось недовго — дехто з господарів годує своїх Зорьок та Ромашок специфічним пійлом уже десятий день.

Олександр КАЛІНІЧЕНКО,
заступник курінного з аграрних питань.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

ПОНЕДІЛОК
1 квітня

ПРОГРАМА УТ

16.00 Новини.
16.10 Телефільм «Цирк для моїх онуків».
17.20 Музичний фільм «Ансамбль «Камерата Тавріка».
17.30 На київській хвилі. Інформаційний випуск.
18.00 Мультфільми.
18.35 Для дітей. «Сонячне коло».
19.00 Актуальна камера.
19.30 Майстри гумору.
20.45 На добраніч, діти!
21.00 Музичний фільм «Червона рута» — квітка надії».
21.40 Говоримо українською.
22.00 Все про кіно.
23.15 Вечірній вісник.
23.45 «Нічний телезал». Художній телефільм «У лісах під Ковелем». 3 серія.

І ПРОГРАМА ЦТ

6.30 «Ранок».
9.00 «Контакт». Економічний огляд.
9.20 «Дитинство Тьоми». Художній телефільм. 1 і 2 серії.
12.00 ТСН.
12.15 Футбольний огляд.
15.00 ТСН.
15.15 «Продається ведмежа шкура». Художній телефільм.
16.20 Світ захоплених. «Під знаком Риби».
16.35. Музична скарбниця. Й. Брамс. Концерт для скрипки з оркестром.
17.15 Дитяча година. З уроком французької мови.
18.15 «Контакт». Економічний огляд.
18.30 «Меридіан». Міжнародні новини.
18.45 «Идемо до ринку».
19.30 «Променад-концерт представляє...».
19.55 Прем'єра художнього телефільму «Хам». 1 серія.
21.00 Час.
21.45 «Аншлаг. Аншлаг».
23.30 «Я с песней обратно приду». Співає А. Днєпров.
0.00 ТСН.
0.20 Нічне ТБ. «Крик». Художній телефільм.
1.35 «Мішель Легран у Москві».

ІІ ПРОГРАМА ЦТ

7.00 Ранок ділової людини.
8.00 Гімнастика.
8.15 «Зустріч двох цивілізацій». Науково-популярний фільм. Фільм 1.
8.35, 9.35 Історія. 9 кл. Культура Росії у першій половині XIX століття.
9.05 Італійська мова.
10.05 «Година долі». Документальний фільм.
10.35, 11.35 Історія. 6 кл. Повстання Спартака.
11.05 Здоров'я.
12.05 Прем'єра документального телефільму «На теплій землі».
12.15 На позачерговому З'їзді народних депутатів РРФСР.
12.25 Концерт фольклорних колективів Москви.
12.55 Прем'єра документального фільму «Емоційний порятунок».
13.15 «Планета». Міжнародна програма.
14.15 На позачерговому З'їзді народних депутатів РРФСР.
14.25 Грає Т. Ніколаєва (фортепіано).
17.00 Мультфільм.
17.15 Телестудії міст РРФСР. (Томськ).
17.45 «По лезу, або В пошуках золотої середини».
18.15 На позачерговому З'їзді народних депутатів РРФСР.
18.25 «З життя дорослих і дітей».
18.45 Колаж.
18.50 Музичний телеабонемент. Клас професора Янкелевича. Передача 1.
20.00 Вечірня казка.
20.15 «Якщо вам після...».
21.00 Час. (З сурдоперекладом).
21.45 На позачерговому З'їзді народних депутатів РРФСР.
23.45 «Пікова дама». Художній телефільм.

КИЇВСЬКА ПРОГРАМА І ОСВІТНІ ПЕРЕДАЧІ ЦТ

17.30 Телефільм «Хураман. Десять років тому».
18.05 Художній телефільм «Гардемарини, вперед!». 1 серія.
19.25 Музичний фільм «Чи у мене під вікном».
20.00 На київській хвилі. Інформаційний випуск.
20.30 Концерт з творів Е. Гріга.
20.45—22.55 — IV (освітня) програма ЦТ.

ВІВТОРОК
2 квітня

ПРОГРАМА УТ

7.30 Відеоблок «Ранкова мозаїка».
9.00 Музичний фільм «Концерт при свічках».
9.20 Все про кіно.
10.35 Шкільний екран. 10 кл. Основи інформатики і обчислювальної техніки. Допоміжні алгоритми. Розв'язування задач.
11.05 Художній телефільм «Лише один поворот».
12.15 Грає В. Федорова (фортепіано).
12.50 Доброго вам здоров'я. Лікування сечокам'яних захворювань.
16.00 Новини.
16.10 Для дітей. «Веселка».
16.35 Говоримо українською.
16.55 Концерт хорової музики.
17.20 Фільми — лауреати Державної премії УРСР ім. Т. Г. Шевченка 1991 року в галузі кінематографії. Документальний фільм «Відкрий себе».
18.00 «Наші гості». Циганський ансамбль «Чавале».
18.40 Науково - популярний фільм «Лабіринт».
19.00 Актуальна камера.
19.30 «Хто ми...». Громадсько-політичний відеотижневик. Частина перша.
20.45 На добраніч, діти!
21.00 Концерт популярної класичної музики.
21.25 «Хто ми...». Частина друга.
22.25 Вечірній вісник.
22.55 Художній фільм «Едгар і Кристіна».
0.20 «Нічний телезал». Балет на музику третьої сюїти П. І. Чайковського.

І ПРОГРАМА ЦТ

6.30 «Ранок».
9.00 «Актуальний репортаж».
9.20 «Хам». Художній телефільм. 1 серія.
10.25 Мультфільм.
10.35 «Анрі де Сен-Сімон». Документальний фільм.
11.00 Дитяча година. З уроком французької мови.
12.00 ТСН.
12.15 «Променад-концерт представляє...».
15.00 ТСН.
15.15 «Неділя, пів на сьому». Художній телефільм. 1 серія.
16.30 Світ захоплених. «Увага, знімаю».
16.45 Мультфільм.
17.05 «Поїзд називається «Росія». Документальний телефільм. 1 серія.
17.45 «Музиканти про музику».
18.30 «Меридіан». Міжнародні новини.
18.45 Політичні діалоги. «У списках не значиться».
19.15 «Діловий кур'єр».
19.30 1991 — рік Моцарта. Концерт для скрипки з оркестром ре мажор.
19.55 Прем'єра художнього телефільму «Хам». 2 серія.
21.00 Час.
21.45 ВІД представляє: «Поле чудес».
22.30 «Слово». Літературно-художня програма.
0.00 ТСН.
0.20 Нічне ТБ. «Синдикат-2». Художній телефільм. 1 серія.
1.25 «Асаф Мессерер». Музичний телефільм.

ІІ ПРОГРАМА ЦТ

8.00 Гімнастика.
8.15 «Зустріч двох цивілізацій». Науково-популярний фільм. Фільм 2.
8.35, 9.35 Географія. 8 кл. Природа Далекого Сходу.
9.05 Французька мова. 1 рік навчання.
10.05 Французька мова. 2 рік навчання.
10.35, 11.40 Біологія. 6 кл. Від насіння до врожаю.
10.55 Розминка для ерудитів.
12.00 Грає ансамбль темброви баянів.
12.15 На позачерговому З'їзді народних депутатів РРФСР.
12.25 Музичний телеабонемент.
13.35 Турнір поетів.
14.05 Мультфільм.
14.15 На позачерговому З'їзді народних депутатів РРФСР.
14.25 Ритмічна гімнастика.
17.00 «Ранкова зоря».
18.15 На позачерговому З'їзді народних депутатів РРФСР.
18.25 Мультфільм.
18.35 Кінофестиваль «Приз глядацьких симпатій». Прем'єра документального фільму «Селянське гніздо».
19.45 Парламентський вісник Росії.
20.00 Вечірня казка.
20.15 Колаж.
20.20 Ритмічна гімнастика.
20.50 «В ім'я воскресіння». Документальний телефільм.
21.00 Час. (З сурдоперекладом).
21.45 На позачерговому З'їзді народних депутатів РРФСР.
23.45 «Розслідування». Художній телефільм.

КИЇВСЬКА ПРОГРАМА І ОСВІТНІ ПЕРЕДАЧІ ЦТ

17.30 Концерт дитячого ансамблю «Барвінок».
18.15 Художній телефільм «Гардемарини, вперед!». 2 серія.
19.25 Документальні фільми.
20.00—23.10 — IV (освітня) програма ЦТ.

СЕРЕДА
3 квітня

ПРОГРАМА УТ

7.30 Відеоблок «Ранкова мозаїка».
9.00 Для дітей. «Канал «Д».
10.35 Шкільний екран. 11 кл. Основи інформатики і обчислювальної техніки. Основний алгоритм роботи процесора.
11.05 Фільм-балет «Полум'яна Айседора».
11.40 Шкільний екран. 10 кл. Українська література. О. Кобилянська. «Земля».
12.10 Твори композитора О. Білаша.
16.00 Новини.
16.10 Музичний фільм «Кобза моя».
16.40 Документальний фільм «Людина на трибуні».
17.10 Музичний фільм.
17.30 На київській хвилі. Інформаційний випуск.
18.00 Фільми — лауреати Державної премії УРСР ім. Т. Г. Шевченка 1991 р. в галузі кінематографії. Документальний фільм «Перед іконою».
18.30 Співає Левко Цимбала.
19.00 Актуальна камера.
19.30 Депутатський канал.
20.45 На добраніч, діти!
21.00 Й. Брамс. Квінтет фа мінор.
21.40 Вперше на екрані УТ. Художній фільм «Благородний розбійник Володимир Дубровський».
23.20 Вечірній вісник.
23.50 «Нічний телезал». Телефільм «Артисти цирку Єрмолаєви».

І ПРОГРАМА ЦТ

6.30 «Ранок».
9.00 «Діловий кур'єр».
9.20 «Хам». Художній телефільм. 2 серія.
10.25 «Слово». Літературно-художня програма.
12.00 ТСН.
12.15 «Музиканти про музику».
15.00 ТСН.
15.15 «Неділя, пів на сьому». Художній телефільм. 2 серія.
16.25 Концерт хору м. Асахікава (Японія) у Москві.
17.00 «Поїзд називається «Росія». Документальний телефільм. 2 серія.
17.50 Дитяча година. З уроком англійської мови.
18.50 Маленький концерт.
19.00 «Позиція». Загадка Уолтера Кронкайта.
19.50 Прем'єра художнього телефільму «Хам». 3 серія.
21.00 Час.
21.45 «Людина і закон». Правовий відеоканал.
23.00 «Світ оперного театру».
0.00 ТСН.
0.20 Нічне ТБ. «Синдикат-2». Художній телефільм. 2 серія.
1.25 Співає Йосип Кобзон.

ІІ ПРОГРАМА ЦТ

8.00 Гімнастика.
8.15 «Зустріч двох цивілізацій». Науково-популярний фільм. Фільм 3.
8.35, 9.35 Основи інформатики і обчислювальної техніки. Вчитись допомагає ЕОМ.
9.05 Німецька мова. 1 рік навчання.
10.05 Німецька мова. 2 рік навчання.
10.35, 11.35 Музика. 5 кл. М. П. Мусоргський. «Картинки з виставки».
11.05 Мама, тато і я.
12.05 «Хроніка наших днів». Кіножурнал.
12.15 На позачерговому З'їзді народних депутатів РРФСР.
12.25 Співає Б. Ніколаєв.
13.00 Телестудії міст РРФСР. (Томськ).
13.35 Мультфільми.
14.15 На позачерговому З'їзді народних депутатів РРФСР.
14.25 «Крапку ставити рано...». Документальний телефільм.
17.00 Мультфільм.
17.25 Інтерв'ю після концерту. Співає В. Анісімов.
18.15 На позачерговому З'їзді народних депутатів РРФСР.
18.25 Педагогіка для всіх.
19.25 «Зупинись, мить». Завершення телеконкурсу «Земля — наш спільний дім».
19.55 Колаж.
20.00 Вечірня казка.
20.15 «Скарб Богоявленської заплави». Документальний телефільм. З циклу «Земля тривоги нашої».
20.45 «Хто допоможе безробітному».
21.00 Час. (З сурдоперекладом).
21.45 На позачерговому З'їзді народних депутатів РРФСР.
23.45 «Марсель Карне, людина з кіноапаратом». (Франція).

КИЇВСЬКА ПРОГРАМА І ОСВІТНІ ПЕРЕДАЧІ ЦТ

17.30 «Зустріч у Тралялінських». Лялькова вистава.
18.10 Художній телефільм «Гардемарини, вперед!». 3 серія.
19.20 Реклама.
19.25 Музичний глобус.
20.00 На київській хвилі. Інформаційний випуск.
20.30 Документальний фільм «Да будет твоя добродетель...».
20.55—23.40 — IV (освітня) програма ЦТ.

ЧЕТВЕР
4 квітня

ПРОГРАМА УТ

7.30 Відеоблок «Ранкова мозаїка».
9.00 Музичний фільм «Ніч у маю».
10.00 «Надвечір'я». «Народна артистка СРСР Валентина Леонтьєва».
11.00 Кінопрограма студії «Укртелефільм».
11.40 Шкільний екран. 6 кл. Музика. Камерні вокальні твори.
12.10 Художній фільм «Благородний розбійник Володимир Дубровський».
16.00 Новини.
16.15 Для дітей. «Веселка».
16.45 На допомогу школі. Народознавство. «Дитячий фольклор».
17.10 «Літературна карта України». Шандор Петефі на Закарпатті.
18.00 Документальний фільм «Вони стоять переді мною».
18.30 «Любителям оперети».
19.00 Актуальна камера.
19.30 «Альфа і омега». Науково-пізнавальна програма.
20.15 Актуальне інтерв'ю.
20.45 На добраніч, діти!
21.00 Чемпіонат СРСР з футболу. «Металург» (Запоріжжя) — «Динамо» (Мінськ). 2 тайм.
21.50 Молодіжна студія «Гарт». В перерві — Новини.
0.05 «Нічний телезал». Художній телефільм «Адам одружується з Євою». 1 серія.

I ПРОГРАМА ЦТ

6.30 «Ранок».
9.00 За зведеннями МВС.
9.20 «Хам». Художній телефільм. 3 серія.
10.30 «У чеканні мецената». Документальний фільм.
11.00 Дитяча година. З уроком англійської мови.
12.00 ТСН.
12.15 «Туреччина сьогодні». Кінопрограма.
15.00 ТСН.
15.15 «Неділя, пів на сьому». Художній телефільм. 3 серія.
16.25 Виступає Національний ансамбль танцю Сенегалу.
16.55 Прем'єра документального фільму «Євфросинія Полоцька».
17.20 Фільм — дітям. «Свічка яскрава, як сонце».
18.30 «Меридіан». Міжнародні новини.
18.40 «...До 16 і старші».
19.20 «Недипломатичні бесіди».
19.50 Прем'єра художнього телефільму «Хам». 4 серія.
21.00 Час.
21.45 За зведеннями МВС.
22.00 «Зустріч друзів в КДС». Естрадна програма.
23.30 «Під знаком «Пі». У перерві — 0.30 ТСН.
1.15 Нічне ТБ. «Синдикат-2». Художній телефільм. 3 серія.

II ПРОГРАМА ЦТ

8.00 Гімнастика.
8.15 «Таємниця плато Устюрт». Науково - популярний фільм.
8.35, 9.35 Загальна біологія. 11 кл. Біологічні методи захисту рослин.
9.05 Іспанська мова. 1 рік навчання.
10.05 Іспанська мова. 2 рік навчання.
10.35, 11.40 Біологія. 8 кл. Сільськогосподарські тварини.
11.00 Світ грошей Адама Сміта.
12.05 «Карелія. Фантазія-експромт». Документальний фільм.
12.15 На позачерговому З'їзді народних депутатів РРФСР.
12.25 Є. Шварц. «Попелюшка». Фільм-вистава Державного театру ім. Є. Вахтангова.
14.00 Мультфільм.
14.15 На позачерговому З'їзді і народних депутатів РРФСР.
14.25 Всі люблять цирк.
15.25 Ритмічна гімнастика.
17.00 Мультфільм.
17.10 «Пори року». Квітень.
17.55 «Кургани мужності».
18.15 На позачерговому З'їзді народних депутатів РРФСР.
18.25 Телестудії міст РРФСР. (П'ятигорськ).
18.45 Ритмічна гімнастика.
19.15 «Менеджер Шкляр та інші...».
19.45 Парламентський вісник Росії.
20.00 Вечірня казка.
20.15 «Concertoяння». Співає Л. Рюміна.
21.00 Час. (З сурдоперекладом).
21.45 На позачерговому З'їзді народних депутатів РРФСР.

КИЇВСЬКА ПРОГРАМА І ОСВІТНІ ПЕРЕДАЧІ ЦТ

17.30 Художній телефільм «Гардемарини, вперед!». 4 серія.
18.45 Інструментальна музика.
19.00—23.35 — IV (освітня) програма ЦТ.

П'ЯТНИЦЯ
5 квітня

ПРОГРАМА УТ

7.30 Відеоблок «Ранкова мозаїка».
9.00 Музичний фільм «Живі струни».
9.35 «Земле моя». Екологія і законодавство.
10.35 Шкільний екран. 10 кл. Фізика. «Електричний струм у вакуумі».
11.05 Науково - популярний фільм «Слідами снігової людини».
16.00 Новини.
16.15 Звучить гітара.
16.45 Альфа і омега. Науково-пізнавальна програма.
17.30 На київській хвилі. Інформаційний випуск.
18.00 Музичний фільм «Подільські гуляночки».
18.30 Телефільм «Син Вітчизни».
19.00 Актуальна камера.
19.30 Музичні зустрічі.
20.45 На добраніч, діти!
21.00 Концерт Республіканського центру мистецтв.
22.35 Вечірній вісник.
23.05 «Трамвай у минуле літо». Із циклу «Через обставини, що склалися».
23.50 «Нічний телезал». Художній фільм «Адам одружується з Євою». 2 серія.

I ПРОГРАМА ЦТ

6.30 «Ранок».
9.00 Мультфільм.
9.10 «Хам». Художній телефільм. 4 серія.
10.15 «Прутський меридіан». Документальний телефільм.
10.45 «Людина і закон». Правовий відеоканал.
12.00 ТСН.
12.15 «...До шістнадцяти і старші».
15.00 ТСН.
15.15 «Неділя, пів на сьому». Художній телефільм. 4 серія.
16.20 Світ захоплених. Домашній клуб звичайних майстрів.
16.35 Грає дует баяністів В. Гайдуков і С. Ларіонов.
16.50 Мама, тато і я.
17.20 Співає М. Хохлогорська.
17.50 Мультфільм.
18.00 Прогрес. Інформація. Реклама.
18.30 «Меридіан». Міжнародні новини.
18.45 «Охоронна грамота». Історія одного музею.
19.15 Сімейний екран. «Як виправити тата». Художній фільм.
21.00 Час.
21.45 Презентація художнього телефільму «Прости нас, мачухо Росіє».
22.15 Програма «ВІД». У перерві — 0.00 ТСН.
1.30 Нічне ТБ. «Синдикат-2». Художній телефільм. 4 серія.
2.35 Театр естради. В. Толкунова. «Монолог жінки».

II ПРОГРАМА ЦТ

8.00 Гімнастика.
8.15, 9.25 «Загадки кам'яних лабіринтів». Науково-популярний фільм.
8.35, 9.45 Природознавство. 4 кл. «Невже це я?».
8.55 Англійська мова. 1 рік навчання.
10.05 Англійська мова. 2 рік навчання.
10.35, 11.35 Географія. 6 кл. Біосфера.
11.05 Великобританія сьогодні. Передача на англійській мові.
12.05 Кіножурнал.
12.15 На позачерговому З'їзді народних депутатів РРФСР.
12.25 «Становлення».
12.45 Концерт ансамблю пісні і танцю Туркестанського військового округу.
13.05 Мультфільм.
13.25 Концерт камерного хору Держтелерадіо Вірменії.
14.15 На позачерговому З'їзді народних депутатів РРФСР.
14.25 «Пісня про безкрайній простір і вільний вітер».
17.00 Мультфільм.
17.25 «Пам'ятай рідню свою».
18.15 На позачерговому З'їзді народних депутатів РРФСР.
18.25 Футбол. Чемпіонат СРСР. ЦСКА — «Дніпро». У перерві — 19.15 Вечірня казка.
20.20 Спорт для всіх.
20.35 Колаж.
20.40 Прем'єра документального фільму «І відродиться храм на Красній площі».
21.00 Час. (З сурдоперекладом).
21.45 На позачерговому З'їзді народних депутатів РРФСР.

КИЇВСЬКА ПРОГРАМА І ОСВІТНІ ПЕРЕДАЧІ ЦТ

17.30 Фільм-вистава «Чорна Пантера та Білий Ведмідь».
18.50 Маленький концерт.
19.00 Телефільм «Звичайне життя лікаря Бизова».
20.00 На київській хвилі. Інформаційний випуск.
20.30 Співають діти.
20.45—22.45 — IV (освітня) програма ЦТ.

СУБОТА
6 квітня

ПРОГРАМА УТ

7.30 На хвилі дружби. Оркестр російських народних інструментів.
8.05 Ритмічна гімнастика.
8.25 Звучать твори В. Моцарта.
9.15 Новини.
9.30 Дж. Пуччіні. «Тоска». Вистава Львівського театру опери та балету ім. І. Франка.
11.50 Доброго вам здоров'я. «СНІД — чума XX століття».
12.20 Науково - популярний фільм «Чоловіки 2000 року».
12.40 Джазова музика.
13.25 Новини.
13.45 «Театр і час». Драматичний театр Чорноморського флоту.
14.45 Музичний фільм «Білі крила».
15.50 Фільми — лауреати Державної премії УРСР ім. Т. Г. Шевченка 1991 р. у галузі кінематографії. Документальний фільм «Тарас».
16.50 Екран зарубіжного фільму. Художній фільм «Острів лебедів». (Німеччина).
18.15 «Спадщина». Луцькі етюди.
19.00 Актуальна камера.
19.30 Телерадіоканал «Право».
20.45 На добраніч, діти!
21.05 Заключний концерт I Міжнародного фестивалю української духовної музики. У перерві — Вечірній вісник.

I ПРОГРАМА ЦТ

6.30 Концерт музичного фольклору України.
7.00 Мультфільм.
7.15 Спорт для всіх.
7.30 Ритмічна гімнастика.
8.00 Ранкова розважальна програма.
8.30 «Здоров'я».
9.00 ТСН.
9.15 Мультфільми.
9.45 «Володимир зорав, Ярослав засіяв». Документальний телефільм.
10.45 Ранкова зірка.
11.45 Фільм — дітям. «Сієс — острів пригод».
13.05 Фотоконкурс «Земля — наш спільний дім».
13.10 «У майстерні художника». С. Андріяка.
13.30 Маленький концерт.
13.40 Фільми режисера А. Шахмалієвої. «Діти як діти».
15.00 ТСН.
15.15 Нове покоління вибирає. Телегра «Шанс».
16.30 Міжнародна благодійна музична програма «Нові імена» представляє...».
18.00 Міжнародна панорама.
18.45 Прем'єра художнього телефільму «Прости нас, мачухо Росіє». 1 і 2 серії.
21.00 Час.
21.45 «П'ять плюс». Концерт-лотерея.
0.45 ТСН.
1.05 Нічне ТБ. «Синдикат-2». Художній телефільм. 5 серія.
2.10 «З варягів у греки». Музична програма.

II ПРОГРАМА ЦТ

8.00 Гімнастика.
8.15 Мультфільм.
8.35 «Юрти у степу».
9.00 Телепрограма «Сім'я».
10.00 Відеоканал «Співдружність».
13.30 Відеоканал «Плюс одинадцять».
17.00 Телескоп. (Повтор від 26 березня).
18.15 Прем'єра мультфільму.
18.25 Колаж.
18.30 Кіносерпантин. Частина 1.
19.45 Парламентський вісник Росії.
20.00 Вечірня казка.
20.15 Кіносерпантин. Частина 2.
21.00 Час. (З сурдоперекладом).
21.45 Кіносерпантин. Частина 3.
23.15 Пасха. Трансляція із Богоявленського Патріаршого Собору Москви.

КИЇВСЬКА ПРОГРАМА І ОСВІТНІ ПЕРЕДАЧІ ЦТ

9.00—18.00 — IV (освітня) програма ЦТ.
18.05 Фільм-опера «Ріголетто».
19.30 Для дітей. «Телекросворд».
20.00 Київська панорама.
22.15 Майстри сцени.

НЕДІЛЯ
7 квітня

ПРОГРАМА УТ

7.30 Ритмічна гімнастика.
7.50 Концерт ансамблю народної музики і танцю «Святовид».
8.35 «У неділю вранці». Інформаційно-музична програма.
9.35 Новини.
9.50 С. Прокоф'єв. «Попелюшка». Вистава.
12.05 Сьогодні — Всесвітній день здоров'я. Візит до лікаря.
12.20 «Живе слово». В гостях у «Джерельця».
12.50 Оксана Савчук та Іван Ковацюк у програмі «Дует «Писанка».
13.20 Новини.
13.30 «Життя в картинах». Народний художник СРСР С. Шишко.
14.10 Мультфільм.
14.30 Село і люди.
15.15 «Ви нам писали». Музична програма за листами глядачів.
16.00 Служба солдатська.
17.00 Кукурік і К. Розважальна передача для дітей.
18.00 Телеспортарена.
18.45 Пісні В. Ярцева.
19.00 Актуальна камера.
19.30 Телетурнір «Сонячні кларнети». Самодіяльні художні колективи Дніпропетровської області.
20.45 На добраніч, діти!
21.05 О. Кошиць. «Літургія».
21.45 Фільми — лауреати Державної премії УРСР імені Т. Г. Шевченка 1991 року в галузі кінематографії. Художній фільм «Тіні забутих предків».
23.20 Вечірній вісник.
23.50 «Нічний телезал». Ю. Нагібін. «Заступниця». Вистава.

I ПРОГРАМА ЦТ

8.00 ТСН.
8.15 Ритмічна гімнастика.
8.45 Тираж «Спортлото».
9.00 З ранку раненько.
10.00 На службі Вітчизні.
11.00 Ранкова розважальна програма.
11.30 «Клуб мандрівників».
13.00 Сільська година.
14.00 Музичний кіоск.
14.30 Програма «Веді».
15.00 ТСН.
15.15 «Сьогодні — Всесвітній день здоров'я».
16.30 Недільний променад-концерт ЦТ-1.
18.10 «Уолт Дісней представляє...».
19.00 Недільний кінозал. Вручення призу «Фортуна-90» за кращі телероботи року.
19.20 «Поза законом». Художній фільм (США).
21.00 Час.
21.45 «Футбольний огляд».
22.15 «Брейн ринг». Чемпіонат клубів «Що? Де? Коли?». Гра третя.
22.50 С. Рахманінов. «Всенощное бдение». Виконує Державна ленінградська хорова капела ім. М. Глінки.
0.05 ТСН.
0.25 Нічне ТБ. «Синдикат-2». Художній телефільм. 6 серія.

II ПРОГРАМА ЦТ

8.00 На зарядку ставай!
8.20 Кінопубліцистика союзних республік. Прем'єра документального телефільму «Душа його жива...».
8.40 Концерт вокально-хореографічного ансамблю «Русь».
9.25 Об'єктив.
9.55 Колаж.
10.00 Фільм — дітям. «Мустанг-іноходець».
11.15 Відеоканал «Плюс одинадцять».
14.45 Пасха у Москві.
15.45 Прем'єра документального телефільму «Осінь на Байкалі».
16.00 Чемпіонат США з баскетболу серед професіоналів НБА.
17.00 «Планета». Міжнародна програма.
18.00 Прем'єра документального телефільму «Культурні столиці Європи». Фільм 1. «Венеція».
19.15 Вечірня казка.
19.30 «Слов'янський хід».
21.00 Час. (З сурдоперекладом).
21.45 Авторське телебачення.
23.45 Кінний спорт. Ліверпульський стиплчез.

КИЇВСЬКА ПРОГРАМА І ОСВІТНІ ПЕРЕДАЧІ ЦТ

9.00—22.55 — IV (освітня) програма ЦТ.

ТЕЛЕФОНИ РЕДАКЦІЇ ГАЗЕТИ:

Головний редактор — 446-92-11

Заступники головного редактора — 446-70-42, 446-91-16, 446-91-37, 446-91-96.

Відповідальний секретар — 446-72-63.

Завідуючий коректорською — 446-60-22.

Відділи:
міжнародний - 446-91-20,
листів — 441-88-28,
економіки — 441-88-07,
аграрний — 441-86-18,
парламентський — 441-84-52, 441-85-64,
охорони здоров'я — 441-88-06,
соціальних питань — 441-88-55,
екології — 441-88-58,
культури — 441-86-44,
спорту — 441-88-08,
інформаційний — 446-61-13,
історії України — 441-88-62,
військових питань — 441-88-52,
реклами — 441-89-44.

НАД НОМЕРОМ ПРАЦЮВАЛИ:

Заступник головного редактора — Борис Сидоренко.

Чергові редактори — Людмила Бараневич, Володимир Скачко.

Автори макета — Анатолій Мироничев, Євген Українець.

Випусковий — Олексій Бондаренко.

Оформлення — Володимир Кисельов.

Коректори: Леся Онищенко, Галина Адамович, Галина Каблак, Олена Кисліцина, Валентина Лукаш, Євгенія Оратовська, Олена Чоповська.

Верстальники: Тетяна Балюк, Алла Будникова, Марія Солодюк, Ольга Яценко, Анатолій Артеменко, Сергій Скаженюк.

Лінотипісти: Віктор Процун, Раїса Гринюк.

* * *

Ордена Леніна комбінат друку видавництва «Радянська Україна» 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50.

Індекс 60955.

Тираж 166.300.

Передплатна ціна на рік 19 крб. 80 коп.

Зам. 03150621.